

WZBOGACAMY
ofertę
szkoleniową

KODEKS KARNY
jeszcze
surowszy

Z JAKICH ULG
możemy skorzystać
za 2022 r.?

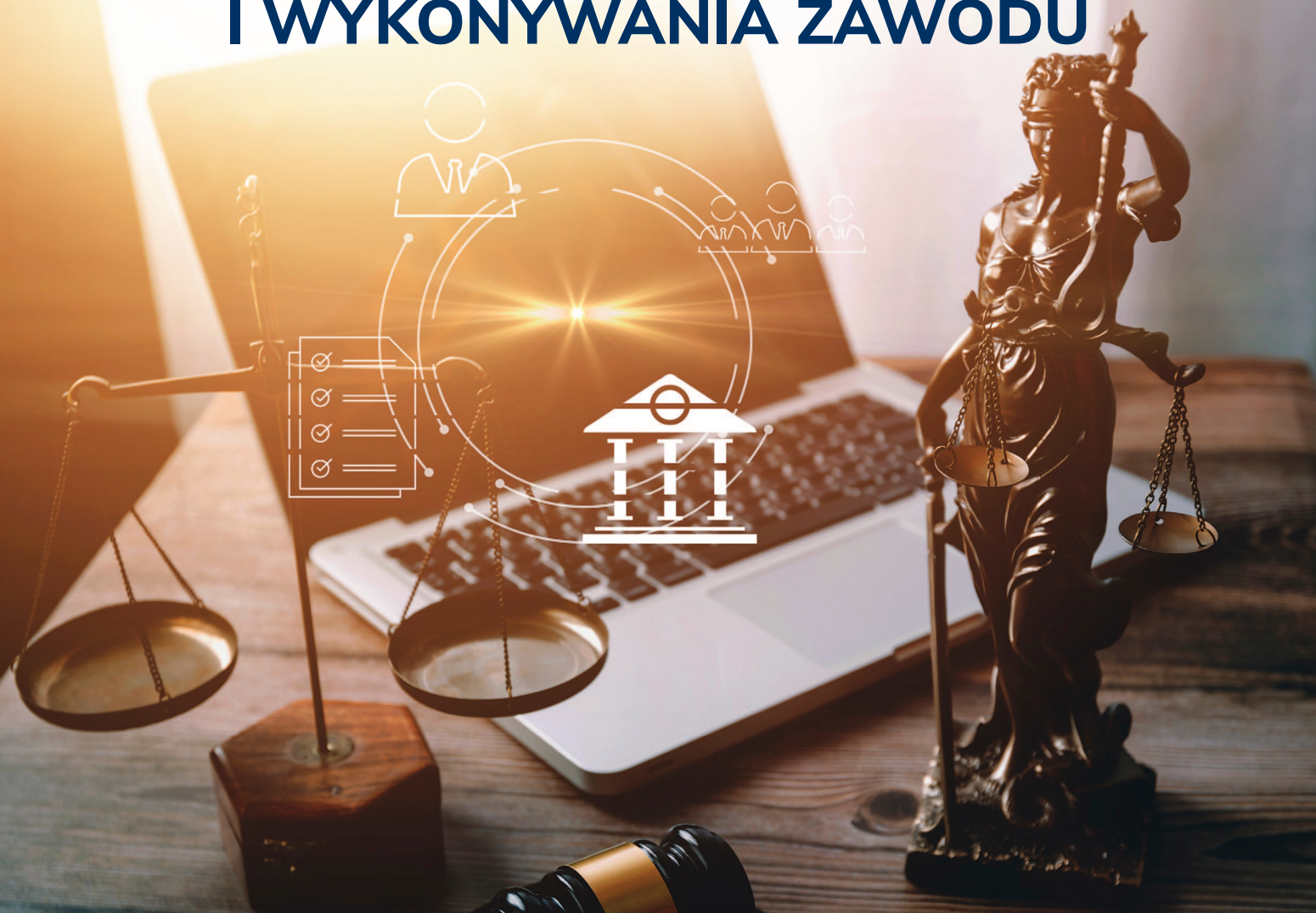
DWUMIESIĘCZNIK
SAMORZĄDU
RADCÓW PRAWNYCH

RADCA PRAWNY

Nr 205/2023
STYCZEŃ/LUTY
ISSN 1230-1426

ZMIANY W ZASADACH ETYKI I WYKONYWANIA ZAWODU

REGULAMIN
WYKONYWANIA
ZAWODU RADCY
PRAWNEGO

KODEKS
ETYKI RADCY
PRAWNEGO

OCHRONA TAJEMNICY
ZAWODOWEJ,
WIARYGODNOŚCI
I GODNOŚCI ZAWODU

PRENUMERATA WYDAWNICTW KRRP

Przypominamy, że dwumiesięcznik „Radca Prawny” i kwartalnik „Radca Prawny. Zeszyty Naukowe” są **dostępne bezpłatnie** online na stronie www.kirp.pl, w zakładce Wydawnictwa. Ponadto artykuły z dwumiesięcznika można znaleźć na stronie internetowej www.radcaprawny.media, a z kwartalnika na stronie www.kwartalnikradcaprawny.pl.

Prenumerata wydań papierowych obu czasopism Krajowej Rady Radców Prawnych jest płatna.

- **Opłata roczna za jeden tytuł: 35 zł**
- **Opłata roczna za oba tytuły: 60 zł**

Aby otrzymywać prenumeratę, należy dokonać wpłaty na konto KRRP.

DANE DO PRZELEWU:

Odbiorca:

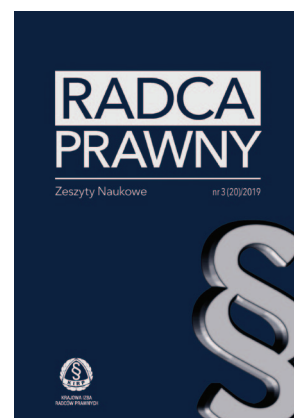
Krajowa Izba Radców Prawnych
ul. Powązkowska 15
01-797 Warszawa

Numer konta: 23 1140 1010 0000 5370 2300 1003

W tytule przelewu należy wpisać:

- imię i nazwisko adresata/nazwę i numer NIP kancelarii (dane do faktury),
- tytuł wybranego czasopisma (jeśli opłata dotyczy tylko jednego),
- adres do wysyłki (jeśli jest inny niż w przelewie).

Potwierdzenie przelewu należy wysłać na adres e-mail redakcji: radca.prawny@kirp.pl

RADCA PRAWNY
wydawany od 1992 r.

WYDAWCA

Krajowa Izba Radców Prawnych
ul. Powązkowska 15
01-797 Warszawa
tel. 22 300 86 40
e-mail: radca.prawny@kirp.pl

„Radca Prawny” w internecie:

<https://radcaprawny.kirp.pl/>
www.kirp.pl/publikacje/
dwumiesiecznik-radca-prawny/
 www.facebook.com/magazynradcaprawny/

REDAKCJA

Jowita Piłarska-Korczak
redaktor naczelny

Tomasz Osiński
zastępca redaktora naczelnego

Klara Szczęsnowicz
sekretarz redakcji
tel. 22 300 86 40 wew. 133
e-mail: radca.prawny@kirp.pl

Tomasz Działyński
Weronika Filiks
Anna Koziora
Justyna Wojdyło

REKLAMA

tel. 22 300 86 40 wew. 133
e-mail: radca.prawny@kirp.pl

STALE WSPÓŁPRACUJĄ

Bogdan Bugdański
Krzysztof Mering
Wiesława Moczyłowska
Wojciech Tumidalski

KOREKTA

Aleksandra Sachanowicz-Wrzal

PROJEKT GRAFICZNY, SKŁAD

Agnieszka Kielak
akartstudio.pl

ZDJĘCIE NA OKŁADCE

Adobe Stock

DRUK

Wiedza i Praktyka
Nakład: 1000 egz.
Redakcja zastrzega sobie prawo
do dokonywania w nadestanych
tekstach skrótów i zmiany tytułów.

Fot. Edyta Rakowska

Drogie Koleżanki i Drodzy Koledzy!

Wkroczyliśmy w kolejny pracowity dla naszego samorządu rok, w którym realizowane będą ważne i oczekiwane projekty. Rozpoczynamy wielokrotnie omawiany na forum Krajowej Rady rebranding KIRP, trwają prace nad Centralnym Systemem Obsługi Radców Prawnych, który ma umożliwić izbom prowadzenie ewidencji radców prawnych i aplikantów, prowadzenie aplikacji, repertorium spraw dyscyplinarnych, spraw z urzędu i doskonalenia zawodowego, czeka nas również druga odsłona medialnej, zakrojonej na szeroką skalę kampanii promocji zawodu.

Jednocześnie wzbogacamy na poziomie krajowym ofertę szkoleniową i rozwijamy nową platformę e-kirp.pl, która w znaczący sposób może ułatwić radcom prawnym zdobycie 40 punktów w kończącym się w tym roku cyklu szkoleniowym. O tym opowiada na naszych łamach Andrzej Domański, przewodniczący Komisji Doskonalenia Zawodowego KRRP.

Nowy rok to także wejście w życie zmian w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego i Regulaminie wykonywania zawodu. Wprowadzone zapisy są istotne z punktu widzenia zmieniających się warunków rynkowych, w jakich wykonujemy zawód. Dlatego szczegółowo je analizujemy w temacie numeru.

A w dalszej części tego wydania bierzemy pod lupę także delikty dyscyplinarne popełniane w sferze nieodpłatnej pomocy prawnej, omawiamy zmiany w Kodeksie karnym oraz przepisy powołujące fundację rodzinną, a jako że nastął czas rozliczeń podatku – doradzamy, z jakich ulg można skorzystać za 2022 r.

Tradycyjnie też przyglądamy się nowym technologiom. Tym razem polecamy narzędzia sztucznej inteligencji, jakie mogą być przydatne w pracy radcy prawnego. Czy trzeba się ich bać? Nie! Traktować jako usprawnienie.

Dla wytchnienia od tematów zawodowych polecam podróż w czasie i przegląd strojów karnawałowych dla dzieci w XIX w. Może znajdziecie w nich Państwo inspirację na przedszkolny bal karnawałowy dla swoich pociech.

Miłej lektury!

Jowita Piłarska-Korczak
redaktor naczelna

Fot. Adobe Stock

03 Od redaktora

AKTUALNOŚCI KIRP

- 06 Rozpoczynamy rebranding!
Red.
- 06 Dobra marka potrzebuje dobrej wizualnej reprezentacji
Red.
- 07 Jak rozpoznać tygrysa?
BrandLive
- 08 Inauguracja I roku szkoleniowego aplikacji radcowskiej 2023
Red., www.kirp.pl
- 10 Konieczne zmiany w sferze regulacji postępowania cywilnego i procesu karnego, wprowadzonych w czasie pandemii COVID-19
Red., www.kirp.pl
- 10 Zmiany w regulaminach: działalności samorządu radców prawnych i jego organów oraz działalności finansowej samorządu radców prawnych
Red., www.kirp.pl
- 10 Pożegnanie byłego Dziekana Rady OIRP w Warszawie
Red., www.oirpwarszawa.pl
- 11 Ogólnopolski próbny egzamin radcowski 2023
Red., www.kirp.pl
- 11 Umowa generalna w sprawie programu ubezpieczeniowego dla radców prawnych na lata 2023–2026
Red., www.kirp.pl

AKTUALNOŚCI OIRP

- 12 Uroczystość wręczenia medali pamiątkowych z okazji 40-lecia samorządu
Biuro OIRP w Koszalinie
- 12 Spotkanie wigilijne seniorów
Helena Oprzyńska-Pacewicz
- 12 Dziekan na spotkaniu świątecznym z seniorami
Wojciech Gorczyca
- 13 Więcej wiedzy z zakresu medycyny sądowej – porozumienie izby warszawskiej z WUM
Red., www.oirpwarszawa.pl
- 13 Międzynarodowy Dzień Praw Dziecka – Podkarpacki Niebieski Marsz
Biuro Prasowe OIRP w Rzeszowie
- 13 XIV Rajd Rowerowy Radców Prawnych OIRP w Rzeszowie
Biuro Prasowe OIRP w Rzeszowie
- 13 Bal Aplikanta 2022
Biuro Prasowe OIRP w Rzeszowie
- 14 Akcje charytatywne izb
- 14 Koncert i zbiórka dla zwierząt EU
- 14 Szlachetna Paczka w Olsztynie
Biuro OIRP w Olsztynie
- 14 Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
Biuro OIRP w Olsztynie
- 14 Poznańska izba dla WOŚP
Red., www.poznan.oirp.pl
- 14 Szlachetna Paczka
Biuro OIRP w Rzeszowie

- 14** Pomoc rzeczowa dla Rodzinnego Domu Dziecka w Brzozowie
Biuro OIRP w Rzeszowie
- 14** Kolejny raz graliśmy z Wielką Orkiestrą Świątecznej Pomocy
Biuro OIRP w Rzeszowie

WYWIAD KIRP

- 15** Wzbogacamy ofertę szkoleniową
Rozmowa z r. pr. Andrzejem Domańskim, przewodniczącym Komisji Doskonalenia Zawodowego KRRP.
Bogdan Bugdalski

TEMAT NUMERU

- 18** Zmiany w zasadach etyki i wykonywania zawodu
Piotr Olszewski
- 23** Chronimy nasze zawodowe DNA
Rozmowa z Prezesem Krajowej Rady Radców Prawnych Włodzimierzem Chróścikiem.
Redakcja

34

Fot. Adobe Stock

KODEKS ETYKI

- 24** (Nie)odpłatna pomoc prawna
Krzysztof Górecki

PRAKTYKA

- 26** Kodeks karny jeszcze surowszy
Bogdan Bugdalski
- 28** Fundacja rodzinna w nowej odsłonie
Przemysław Kosiński
- 30** Z jakich ulg możemy skorzystać za 2022 r.?
Wiesława Moczyłowska
- 33** Kasy online w działalności radcy prawnego
Bogdan Bugdalski

NOWE TECHNOLOGIE

- 34** Narzędziownik radcy prawnego w czasach sztucznej inteligencji
Tomasz Palak

44

Fot. Adobe Stock

GOŚĆ NUMERU

- 36** Czy istnieje jeden sekret sukcesu?
Wywiad z dr. Tomaszem Gawliczkiem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym, laureatem trzeciego miejsca w XI edycji konkursu „Rising Stars Prawnicy – liderzy jutra 2022”.
Wiesława Moczyłowska

ORZECZNICTWO

- 38** Wybrane orzeczenia NSA
Wiesława Moczyłowska

ZMIANY W PRAWIE

- 40** Z prac parlamentu
Łukasz Nykiel

FORUM OPINII

- 43** O zawodowej równości płci
Jarostaw Bętdowski
- 44** Reklama zrozumiała dla laika
Ewa Urbanowicz
- 45** Radca prawny homofob
Tomasz Działyński

PITAWAL

- 46** Gdzie jest Gretchen
Wojciech Tumidałski

HISTORIA

- 48** W co ubrać pociechy w karnawale? – dziecięce stroje karnawałowe w XIX w.
Agnieszka Lisak

SPORT

- 50** VIII Otwarty Halowy Turniej Prawników w Tenisie Lublin 2022
EU

ŻYCIE Z PASJĄ

- 52** Nie tylko „Coś do ukrycia”
Rozmowa z Iwoną Kowalską, poetką, pisarką i blogerką, radcą prawnym z OIRP w Kielcach.
Krzysztof Mering

FELIETON

- 54** *Hic sunt dracones*, czyli soft skills
Maciej Bobrowicz

ROZPOCZYNAMY REBRANDING!

Po trwającej wiele miesięcy wewnętrznej dyskusji w grudniu 2022 r. Krajowa Rada Radców Prawnych ostatecznie zdecydowała o przeprowadzeniu procesu rebrandingu KIRP – przygotowaniu nowej identyfikacji wizualnej zawodu radcy prawnego oraz samorządu radców prawnych, w tym znaku graficznego (logo) zawodu radcy prawnego i nowego znaku graficznego (logo) KIRP, a także opracowaniu nowych materiałów korporacyjnych.

Dotyychczasowy logotyp KIRP został stworzony prawie 30 lat temu przez artystę Edwarda Gozola i na przestrzeni tych lat był tylko nieznacznie odświeżany. Prowadzona od przeszło roku wewnętrzna dyskusja dotycząca rebrandingu koncentrowała się wokół odświeżenia strategicznego naszej marki – Krajowej Izby Radców Prawnych:

- wobec zmian o charakterze politycznym i społecznym i ich dłużejletnich konsekwencji,
- wobec obserwowanych zmian na rynku usług prawnych, zmian w zakresie kształcenia młodych prawników, wymogów klientów co do przedmiotu i zakresu usług, konieczności nieustannego podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- a także wobec wymogów najmłodszych radców prawnych i aplikantów radcowskich, ich oczekiwań w stosunku do samorządu radców prawnych i zawodu, gdyż zmiana pokoleniowa w samorządzie radców prawnych staje się faktem.

Podkreślono potrzebę wzmocnienia rozróżnienia marki instytucjonalnej, tj. KIRP, będącej rozpoznawalnym w środowisku znakiem i symbolem, którym KIRP posługuje się w kontaktach z instytucjami i urzędami, od marki, jaką są radcowie prawni – zawodowa grupa prawników, profesjonalistów, ekspertów. Z kolei ta marka powinna być rozpoznawalna wśród potencjalnych klientów i społeczeństwa, jak również dla samych radców prawnych być symbolem przynależności zawodowej.

Przy udziale członków Komisji Promocji Zawodu KRRP powstał zatem uwzględniający te potrzeby brief, opisujący szczegóły zamówienia dotyczącego opracowania identyfikacji wizualnej i materiałów korporacyjnych dla KIRP. Na początku sierpnia 2022 r. brief wysłano do 21 agencji kreatywnych i uznanych grafików. Na zapytanie KIRP odpowiedziało siedem agencji. Po analizie nadesłanych ofert do dalszych rozmów zostały zaproszone trzy agencje, które zaprezentowały swoje propozycje na wideospotkaniach zorganizowanych dla członków KRRP, Dziekanów Rad OIRP, członków Komisji Promocji Zawodu KRRP oraz osób odpowiedzialnych za promocję w okręgowych izbach.

Najbardziej kompleksową i wyczerpującą zadania określone w briefie ofertę przedstawiła agencja BrandLive Sp. z o.o., którą reprezentuje Tadeusz II Piotr Górski, twórca identyfikacji wizualnej dla takich firm jak m.in. Orlen, Totalizator Sportowy, czy Urzędu Prezydenta RP.

Ostatecznie KRRP na posiedzeniu 3 grudnia 2022 r. przyjęła uchwałę nr 128/XI/2022, w której wyrażono zgodę na zaciągnięcie zobowiązania do kwoty 295 000 zł brutto dotyczącego opracowania i nabycia praw własności intelektualnej do identyfikacji wizualnej zawodu radcy prawnego oraz samorządu radców prawnych, w tym znaku graficznego (logo) zawodu radcy prawnego i nowego znaku graficznego (logo) KIRP oraz księgi znaków, a także stworzenia materiałów korporacyjnych. 14 grudnia 2022 r. została podpisana umowa z agencją BrandLive Sp. z o.o. ■

Red.

KRÓTKO I NA TEMAT

Dobra marka potrzebuje dobrej wizualnej reprezentacji

■ Po co nam rebranding?

Przez cały ubiegły rok świętowaliśmy jubileusz 40-lecia istnienia naszego zawodu. Wniosek, który wypytywał ze wszystkich retrospekcji, podsumowań i analiz, brzmi: przeszliśmy olbrzymią ewolucję. Zbudowaliśmy największy, dobrze zarządzany i mimo wielkości sprawny samorząd, którego członkowie mają najszersze w naszym kraju możliwości wykonywania zawodu prawnika. Jesteśmy społecznością, wspólnotą, w pewnym sensie organizacją, która komunikuje zarówno do wewnątrz – do naszych koleżanek i kolegów – jak i na zewnątrz: do instytucji publicznych i społecznych, firm, klientów indywidualnych. Z biegiem czasu w naturalny sposób radcowie prawni stali się marką, za którą stoi określony katalog wartości i skojarzeń. A dobra marka potrzebuje dobrej wizualnej reprezentacji. Zwłaszcza teraz, gdy tak dynamicznie zmieniają się rynek usług prawnych, nasza rzeczywistość społeczno-gospodarcza i medialna, wobec przemian – specjalizacyjnych i demograficznych – samego samorządu. To jest wyzwanie, które po prostu musimy podjąć.

■ Ale przecież mamy eleganckie, rozpoznawalne logo.

Nie jestem wcale przekonany, że logo KIRP jest rozpoznawalne, a na pewno nie tak, jak być powinno. Wynika to z wielu przyczyn, jedną z nich jest pewna obiektywna – na poziomie graficznym – trudność w jego skutecznym eksponowaniu w różnych formach, miejscach i kontekstach. To zresztą naturalne, bo przecież powstało niemal 30 lat temu, w innych warunkach. Przede wszystkim natomiast musimy zrozumieć, że w tym całym przedsięwzięciu nie chodzi tylko o znak graficzny. Przed nami duża praca koncepcyjna, podczas której opracujemy strategię naszej marki, a właściwie

Fot. Gilariski.com

marki – instytucjonalnej KIRP i środowiskowej, zawodowej marki radców prawnych. Musimy opracować katalog wartości i cech, które chcemy komunikować, sformułować przekaz, który będzie charakteryzował nas i nasze działania, a dopiero na końcu znaleźć odzwierciedlenie tego procesu i tych treści w znaku graficznym.

■ Jakie będą korzyści z nowego logo i procesu rebrandingu?

Główny benefit to kolejny etap profesjonalizacji samorządu na poziomie komunikacyjnym. Nowe logo będzie eksponowało treści związane z naszą marką, będzie nowoczesniejsze, bardziej uniwersalne w prezentowaniu w różnych formatach, łatwiejsze w odbiorze wśród naszych interesariuszy. Z efektów tej pracy będziemy korzystać przez kolejne przynajmniej 20 lat. Swego stopnia gwarantem sukcesu w tym procesie jest wybór znakomitego partnera, z którym nawiązaliśmy współpracę po długim namyśle i konsultacjach. Wybrany zespół ma na swoim koncie spektakularne realizacje, które przetrwały próbę czasu. Pracujemy więc z najlepszymi na rynku kreatywnym nad najlepszym logo na rynku prawniczym. ■

Red.

JAK ROZPOZNAĆ TYGRYSA?

- WIZERUNEK KONTRA BRANDING
- MARKOWY FUNDAMENT
- PRESTIŻOWY I SZLACHTNY PRZODEK
- INSTYTUCJE TEŻ WYGRYWAJĄ

Branding (ang. *brand*, czyli marka) jest zjawiskiem gospodarczym, społecznym i kulturowym. Pojawia się w większości dziedzin otaczającego nas świata. Jest wszędzie tam, gdzie istnieje potrzeba oddziaływania wizualnego. Czym jest branding? W największym uproszczeniu to kształtowanie pozytywnego wizerunku poprzez spójną komunikację wizualną. Wizerunek tworzy się zawsze wtedy, kiedy jesteśmy oceniani lub porównywani. Pozostawiony samemu sobie i tak się pojawi samoistnie, bez naszej woli i starań. Czy jednak wówczas będzie to wizerunek właściwy i dla nas korzystny? Wizerunek to emocje, a straty w tym zakresie są wyjątkowo trudne do odrobienia. Branding natomiast jest skutecznym narzędziem dbania o swój wizerunek. Pozwala w sposób przemyślany i pozytywny kształtować wyobrażenie o nas, o naszej organizacji.

Branding nierozdzielnie łączy się z marką, która jest jego fundamentem i zarazem siłą napędową. Marka jest subiektywnym wyobrażeniem, dającym się jednak okiełznać. Potrafi nie tylko kształtować wizerunek naszej organizacji, ale w szerszym kontekście odnosi się także do reputacji. Zagadnienia wizerunku marki dotyczą każdego środowiska, gdzie kształtowanie pozytywnego odbioru ma swoje wymierne znaczenie. Dlatego tak wielu radców troszczy się o jakość wyposażenia wnętrz kancelarii i klasę swych ubiorów. Dlatego też młodzi radcowie, rozpoczynając swoją działalność, zastanawiają się, czy na swej wizytówce i szyldzie umieścić markę KIRP, czy też pokusić się o własny znak.

Branding nie jest wynalazkiem współczesnym. Ma bogatą tradycję, sięgającą wieków średnich. Bezpośrednim przodkiem brandingów jest bez wątpienia heraldyka. Stanowiła w ówczesnej Europie jedyny w swoim rodzaju wizerunkowy i międzynarodowy kod wizualny. Potrzeba odróżnienia na polu bitwy rycerzy i hufców przeniosła się na wszystkie organizacje dbające o swój prestiż. Herby harmonijnie łączyły funkcję odróżnienia z wizerunkową potrzebą budowania wysokiej pozycji w swym otoczeniu. Tworzone znaki herbowe komponowano w oparciu o reguły wizualne, towarzyszące także dzisiejszemu projektowaniu marek. Powstawały spójne systemy wizualne, prezentujące niczym współczesny branding wizerunki organizacji i osób.

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Widoczne w herbie skrzyżowane berta używane są od średniowiecza Uniwersytet Jagielloński

Branding często jest łączony z przedsiębiorstwami i produktami. Jednak współcześnie stale rośnie znaczenie komunikacji wizualnej. Coraz częściej zauważane są korzyści płynące ze stosowania przemyślanego wizerunku. Przekłada się to na uczestnictwo brandingów w komunikacji organizacji odległych od typowo rynkowych zmagania. Wyraźnie jest to widoczne w rozwoju brandingów instytucjonalnych, gdzie funkcje wizerunkowe mają szczególne znaczenie. Mimo takich samych brandingowych podstaw instytucje wymagają jednak innego podejścia niż przedsiębiorstwa. Decydują o tym odmienne uwarunkowania otoczenia rynkowego i społecznego. Znacząca jest także różnica w podejściu do funkcji integracyjnej brandingów, odnoszącej się do potrzeby tworzenia wspólnoty wewnątrz organizacji.

Znak Abogacía Española

Znak Szpitala Bielańskiego

Szpital
Bielański

Jak rozpoznać tygrysa? Tygrys to nie tylko rozmiar i zachowanie. To także jego barwy i znaki szczególne, charakterystyczne wyłącznie dla niego. ■

BrandLive

Król Polski w stroju turniejowym
Burgundzki Herbarz Złotego Runa 1433–1435 r.

Polskie herby rodowe: Odrowąż, Sulima, Topór
Burgundzki Herbarz Złotego Runa 1433–1435 r.

TADEUSZ II PIOTR GÓRSKI

prekursor brandingów w Polsce, zajmujący się tą wyjątkową dziedziną nieprzerwanie od 1982 r.

Autor ponad 300 (re)brandingów, w tym wielu znamienitych instytucji.

Twórca ponad 30 metod optymalizujących prace (re)brandingowe.

Dyrektor strategiczny BrandLive.

Fot. Piotr Gilarski

Zaproszeni na uroczystość aplikanci radcowscy, którzy uzyskali najwyższe noty podczas egzaminu wstępnego w okręgowych izbach, otrzymali dyplomy i nagrody rzeczowe

INAUGURACJA I ROKU SZKOLENIOWEGO APLIKACJI RADCOWSKIEJ 2023

Krajowa Rada Radców Prawnych uhonorowała aplikantów radcowskich, którzy osiągnęli najwyższe wyniki podczas egzaminu wstępnego na aplikację.

Wydarzenie odbyło się 16 stycznia w siedzibie KRRP.

Gościem honorowym spotkania był prof. Jerzy Bralczyk.

Uroczystość poprowadziła Sekretarz KRRP Agnieszka Gajewska-Zabój. Poza aplikantami radcowskimi, którzy uzyskali najwyższe noty podczas egzaminu wstępnego w okręgowych izbach, uczestniczyli w niej Prezes KRRP Włodzimierz Chróścik, Wiceprezes KRRP Zbigniew Tur – odpowiedzialny za aplikację, Bartosz Szolc-Nartowski – przewodniczący Komisji Aplikacji KRRP, Dziekani Rad okręgowych izb radców prawnych, osoby odpowiedzialne za prowadzenie aplikacji, tj. Wicedziekani i kierownicy szkolenia, honorowym gościem wydarzenia był zaś prof. Jerzy Bralczyk – językoznawca i gramatyk normatywny, autor jubileuszowej książki „40 felietonów na 40-lecie samorządu radców prawnych”. Radca prawny Agnieszka Gajewska-Zabój pogratulowała aplikantom radcowskim sukcesu i podkreśliła, że ich obecność na inauguracji jest dowodem na to, że wysiłek włożony w przygotowania do egzaminu się opłacił. Następnie Sekretarz KRRP oddała głos Prezesowi KRRP Włodzimierzowi Chróścikowi.

– Wstępujecie do największego samorządu zawodowego. Tegoroczny egzamin na aplikację radcowską był trudny, zdało go 42% przystępujących. Jesteście najlepszymi z najlepszych, pracodawcy i patroni na was czekają – zaznaczył podczas

Fot. Piotr Gilarski

Uroczystość poprowadziła Sekretarz KRRP Agnieszka Gajewska-Zabój

gratulacji składanych aplikantom Prezes KRRP Włodzimierz Chróścik. – Nasz samorząd jest aktywny, działamy na wielu płaszczyznach, m.in. wspieramy Ukraińców, prowadzimy Centrum Koordynacji Pomocy Prawnej, bierzemy udział w projekcie Tour de Konstytucja. Jednak pamiętajcie, że to również od waszej aktywności będzie zależało, jak nasz samorząd będzie się rozwijał i w którą stronę zmierzał. Będziemy potrzebowali waszego aktywnego członkostwa na wielu frontach. Jednym z wydarzeń, na którym będziemy mogli się spotkać, jest Forum Aplikantów Radcowskich. Macie olbrzymią pasję do tego, co robicie, dlatego życzę wam, żebyście konsekwentnie realizowali swoje cele. Jeszcze raz serdecznie wam gratuluję! – podkreślił Prezes Chróścik.

Fot. Piotr Gilariski

– Jesteście najlepszymi z najlepszych, pracodawcy i patroni na was czekają – zaznaczył Prezes KRRP Włodzimierz Chróścik, składając aplikantom gratulacje

Następnie gratulacje aplikantom złożył Wiceprezes KRRP Zbigniew Tur, który zwrócił uwagę na fakt, iż aplikacja radcowska jest początkiem życia zawodowego.

– Życzę wam spełnienia na drodze zawodowej. Pokażcie, że zdanie egzaminu jest możliwe, co więcej, z tak dobrymi wynikami. Życzę wam, abyście za trzy lata do egzaminu kończącego aplikację podeszli z takim samym spokojem i osiągnęli tak dobre wyniki jak teraz – dodał Wiceprezes Tur.

Podczas spotkania dyplomy otrzymali aplikanci: Katarzyna Więcek z OIRP w Krakowie (142 pkt), Michał Walczak z OIRP w Łodzi (139 pkt), Łukasz Sendlewski z OIRP w Koszalinie (138 pkt), Magdalena Marat z OIRP w Gdańsku (134 pkt), Julia Bzdrya z OIRP w Opolu (134 pkt), Łukasz Nasiadka z OIRP w Białymstoku (133 pkt), Igor Mędel z OIRP w Katowicach (133 pkt), Marcin Wrazidło z OIRP w Katowicach (133 pkt),

Fot. Piotr Gilariski

– Życzę wam, abyście za trzy lata do egzaminu kończącego aplikację podeszli z takim samym spokojem i osiągnęli tak dobre wyniki jak teraz – mówił Wiceprezes KRRP Zbigniew Tur

Fot. Piotr Gilariski

Głos w imieniu aplikantów zabrała apl. radc. Katarzyna Więcek z OIRP w Krakowie, która otrzymała największą liczbę punktów

Anna Duda z OIRP we Wrocławiu (133 pkt), Karolina Saska z OIRP we Wrocławiu (133 pkt), Zofia Dubiel z OIRP w Poznaniu (131 pkt), Katarzyna Biega z OIRP w Warszawie (131 pkt), Karolina Solecka z OIRP w Warszawie (131 pkt), Paulina Skrzybecka z OIRP w Toruniu (130 pkt), Katarzyna Kapusta z OIRP w Lublinie (128 pkt), Maria Muzyczuk z OIRP w Lublinie (128 pkt), Karolina Rak z OIRP w Lublinie (128 pkt), Artur Siciński z OIRP w Zielonej Górze (127 pkt), Klaudia Janus z OIRP w Rzeszowie (125 pkt), Maria Satalecka z OIRP w Kielcach (124 pkt), Kinga Kęska z OIRP w Szczecinie (124 pkt), Damian Roland Bielawski z OIRP w Bydgoszczy (123 pkt), Krzysztof Lis z OIRP w Wałbrzychu (122 pkt), Julia Parzych z OIRP w Olsztynie (121 pkt) i Adriana Woźnicka z OIRP w Olsztynie (121 pkt).

Fot. Piotr Gilariski

Wydarzenie uświetniła rozmowa dr Karoliny Brylskiej, medioznawczynie i politolożki, z językoznawcą prof. Jerzym Bralczykiem

Głos w imieniu aplikantów zabrała apl. radc. Katarzyna Więcek z OIRP w Krakowie, która otrzymała największą liczbę punktów.

– Przed nami czas pełen pracy, dużej odpowiedzialności. Wierzę w to, że czas aplikacji radcowskiej będzie wykorzystany przez każdego z nas jak najlepiej – mówiła Katarzyna Więcek.

Wydarzenie uświetniła rozmowa dr Karoliny Brylskiej, medioznawczynie i politolożki, z prof. Jerzym Bralczykiem, gościem honorowym spotkania, podczas której profesor odpowiedział m.in. na pytania dotyczące prawdy w prawie, nadużywania przez radców prawnych pewnych słów i sformułowań, znaczenia milczenia w mowie prawniczej, a także tego, jak wygłosić dobrą mowę końcową.

Red., www.kirp.pl

STANOWISKO OŚRODKA BADAŃ, STUDIÓW I LEGISLACJI

Konieczne zmiany w sferze regulacji postępowania cywilnego i procesu karnego, wprowadzonych w czasie pandemii COVID-19

Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych przygotował stanowisko w sprawie koniecznych zmian w sferze regulacji postępowania cywilnego i procesu karnego, wprowadzonych w czasie pandemii COVID-19. Stanowisko zostało wysłane do Ministerstwa Sprawiedliwości.

W ocenie ośrodka część z wprowadzonych regulacji powinna zostać uchylona jako osłabiająca gwarancję prawa do sądu, jak również gwarancję prawa do obrony. Jednak niektóre z wprowadzonych w okresie pandemii rozwiązań sprawdziły się, w związku z czym uzasadnione jest ich włączenie na stałe do porządku prawnego.

W obszarze postępowania cywilnego proponowane zmiany dotyczą uchylecia regulacji szczególnych, odnoszących się do właściwości sądu i delegowania sędziów, składów orzekających czy posiedzeń niejawnych. Zaproponowano również włączenie instytucji posiedzeń zdalnych (z niezbędnymi modyfikacjami) do ogólnych regulacji o posiedzeniach w Kodeksie postępowania

cywilnego. Pozostawiona powinna zostać ponadto w niezbędnym zakresie możliwość dokonywania doręczeń elektronicznych zawodowym pełnomocnikom, przy czym konkretne propozycje co do ewentualnego brzmienia przepisów wymagają dalszych prac, w których udział ośrodek zadeklarował.

W obszarze postępowania karnego proponowane zmiany również dotyczą uchylecia wyjątkowych regulacji dotyczących właściwości sądu i delegowania sędziów oraz składów orzekających, a ponadto uchylecia regulacji przewidujących spoczywanie biegu terminów przedawnienia karalności i przedawnienia wykonania kary. Zaproponowano również wprowadzenie niezbędnych zmian w zakresie zdalnego procedowania, zarówno co do zdalnej rozprawy, jak i posiedzenia aresztowego ze zdalnym udziałem podejrzanego, a także zmiany w zakresie środków przymusu.

Pełną treść stanowiska można znaleźć na stronie www.kirp.pl. ■

Red., www.kirp.pl

UCHWAŁY KRRP

Zmiany w regulaminach: działalności samorządu radców prawnych i jego organów oraz działalności finansowej samorządu radców prawnych

Na posiedzeniu Krajowej Rady Radców Prawnych w dniach 2–3 grudnia 2022 r. w Warszawie dokonano zmiany Regulaminu działalności samorządu radców prawnych i jego organów oraz Regulaminu działalności finansowej samorządu radców prawnych.

Zmianom poddano regulację, zgodnie z którą wydatkowanie środków finansowych Krajowej Izby na pokrycie kosztów przedsięwzięć realizowanych w ramach jej działalności następuje za zgodą Prezydium Krajowej Rady wyrażoną w uchwale. Z wnioskiem o wyrażenie takiej zgody wystąpić będzie mogła osoba pełniąca funkcje w organach Krajowej Izby oraz osoba wykonująca zadania na rzecz samorządu radców prawnych w ramach Krajowej Rady, załączając do wniosku uzasadnienie. Po zrealizowaniu przedsięwzięcia obowiązkiem osoby występującej z wnioskiem będzie przedstawienie Prezydium Krajowej Rady sprawozdania zawierającego szczegółowe rozliczenie środków finansowych. Uzyskiwanie zgody Prezydium na wydatkowanie środków nie będzie

dotyczyło przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady, w ramach działalności szkoleniowej oraz wydawniczej Krajowej Izby, a także w przypadku przedsięwzięć realizowanych w celu zapewnienia bieżącego funkcjonowania Biura Krajowej Rady oraz przedsięwzięć, co do których wymagana jest zgoda Krajowej Rady na zaciągnięcie zobowiązania przekraczającego zakres zwykłego zarządu.

Doprecyzowano również postanowienia odnoszące się do zasad zaciągania zobowiązań w ramach zwykłego zarządu i wprost wskazano, jakie elementy powinna zawierać uchwała Krajowej Rady wyrażająca zgodę na zaciągnięcie zobowiązania przekraczającego zakres zwykłego zarządu, oraz uchwała Prezydium Krajowej Rady wyrażająca zgodę na zaciągnięcie zobowiązania powyżej 10 tys. zł.

Ponadto w Regulaminie działalności finansowej samorządu radców prawnych dodano postanowienie, zgodnie z którym rada okręgowej izby określa zasady zarządu majątkiem okręgowej izby. ■

Red., www.kirp.pl

DARIUSZ ŚNIEGOCKI (1953–2023)

Pożegnanie byłego Dziekana Rady OIRP w Warszawie

10 stycznia br. zmarł r. pr. Dariusz Śniegocki, Dziekan Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w latach 1996–2010.

Dariusz Śniegocki urodził się w 1953 r. W 1979 r. został absolwentem Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. W 1983 r. ukończył aplikację sędziowską i złożył egzamin sędziowski, ale od 1984 r. – po zdaniem egzaminie radcowskim – wykonywał zawód radcy prawnego. Od 1993 r. prowadził własną kancelarię świadczącą pomoc prawną podmiotom gospodarczym.

Od 1991 r. był członkiem Rady OIRP w Warszawie, a następnie przewodniczącym Komisji ds. Wpisów na Listę Radców Prawnych. W 1995 r. objął funkcję Wicedziekana izby warszawskiej.

W latach 1996–2010 był Dziekanem Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

Praca na rzecz samorządu zawsze sprawiała mu satysfakcję. Uważał samorząd zawodowy za niezbędny gwarant prawidłowego wykonywania zawodu, który oprócz kontroli nad radcami prawnymi dba o to, aby zawód ten można było wykonywać bez ingerencji organów państwowych lub zewnętrznych nacisków.

Dziekan Śniegocki mawiał, że prestiż i siłę samorządu radcowskiego buduje wytężona praca samych radców. Osoby, które miały okazję współpracować z nim przez wiele lat, ceniły jego zaangażowanie w działalność samorządową, otwartość i zrozumienie zachodzących zmian oraz życzliwość dla innych ludzi.

Ostatnie pożegnanie Dziekana odbyło się 24 stycznia w kościele św. Wincentego à Paulo na Bródnie. ■

Red., www.oirp.warszawa.pl

PROJEKT KRRP

Ogólnopolski próbny egzamin radcowski 2023

Krajowa Rada Radców Prawnych zaprasza aplikantów radcowskich do udziału w próbnym egzaminie radcowskim, który zostanie przeprowadzony na platformie szkoleniowej e-KIRP.

„Próbny egzamin radcowski KRRP 2023”, obejmujący pięć części pisemnych, odbędzie się w dniach:

- 17 lutego 2023 r. – zadanie z prawa karnego (godz. 10.00, czas trwania 360 min),
- 18 lutego 2023 r. – zadanie z prawa cywilnego lub rodzinnego (godz. 10.00, czas trwania 360 min),
- 20 lutego 2023 r. – zadanie z prawa gospodarczego (godz. 10.00, czas trwania 360 min),

- 21 lutego 2023 r. – zadanie z prawa administracyjnego oraz zadanie z zakresu zasad wykonywania zawodu lub zasad etyki (godz. 10.00, czas trwania 480 min).

Mogą do niego przystąpić aplikanci, którzy ukończyli aplikację w grudniu 2022 r. Aplikanci będą mogli zgłaszać się na poszczególne części egzaminu przez platformę e-KIRP od 1 do 8 lutego 2023 r.

Aby pomóc aplikantom jak najlepiej przygotować się do egzaminu, Krajowa Rada Radców Prawnych przypomniała zadania, które pojawiły się na próbnym egzaminie radcowskim w 2022 r. Pliki można znaleźć na stronie www.kirp.pl. ■

Red., www.kirp.pl

PROGRAM UBEZPIECZEŃ DLA RADCÓW PRAWNYCH

Umowa generalna w sprawie programu ubezpieczeniowego dla radców prawnych na lata 2023–2026

Informujemy, że 21 grudnia 2022 r. pomiędzy Krajową Izbą Radców Prawnych a UNIQA TU S.A. przy udziale brokera ubezpieczeniowego Willis Towers Watson Sp. z o.o. została zawarta nowa umowa generalna w sprawie programu ubezpieczeniowego dla radców prawnych na lata 2023–2026.

Każdy radca prawny wykonujący zawód w ramach składki podstawowej jest objęty ubezpieczeniem obligatorem na wyższą sumę gwarancyjną, tj.:

ZAKRES OCHRONY	UMOWA GENERALNA 01.01.2023 r.– 31.12.2026 r.	UMOWA GENERALNA 01.01.2019 r.– 31.12.2022 r.
	SUMA GWARANCYJNA	
Obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej radców prawnych	150 000 euro na każdy wypadek ubezpieczeniowy	110 000 euro na każdy wypadek ubezpieczeniowy
Nadwyżkowe do ubezpieczenia obowiązkowego ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej radców prawnych	350 000 euro na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe w odniesieniu do każdego ubezpieczonego oraz 30 000 000 euro na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe w odniesieniu do wszystkich ubezpieczonych łącznie ponad 150 000 euro	300 000 euro na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe w odniesieniu do każdego ubezpieczonego oraz 30 000 000 euro na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe w odniesieniu do wszystkich ubezpieczonych łącznie ponad 110 000 euro
Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej radców prawnych pełniących funkcję kuratora oraz mediatora	25 000 zł na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe	25 000 zł na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe
Ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków	50 000 zł na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe	25 000 zł na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe
Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej związanej z prowadzeniem biura i posiadaniem mienia	200 000 zł na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe	200 000 zł na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe
Ubezpieczenie ochrony prawnej i odpowiedzialności karnej lub karno-skarbowej	200 000 zł na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe	200 000 zł na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe
Klauzula RODO – refundacja kar administracyjnych nakładanych przez Prezesa UODO na r. pr. w związku z uchybieniami w zakresie stosowania przepisów o ochronie danych osobowych, ubezpieczenie ochrony prawnej	50 000 zł na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe	Brak ochrony

Składka podstawowa nie uległa zmianie i wynosi 228 zł (tj. 19 zł miesięcznie).

Podane w euro sumy gwarancyjne zostaną przeliczone na złoty wg kursu euro ogłoszonego przez NBP w pierwszym dniu roku, jakiego ubezpieczenie dotyczy, zgodnie z treścią rozporządzenia Ministra Finansów z 11 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej radców prawnych.

Zakres współpracy z brokerem został poszerzony o wsparcie w likwidacji szkód z umowy generalnej zawartej z PZU, obowiązującej do 31 grudnia 2019 r. Roszczenia z działań/uchybień popełnionych w okresie obowiązywania umowy z PZU mogą być zgłaszane do PZU za pośrednictwem brokera i likwidowane z jego wsparciem przy wykorzystaniu danych kontaktowych podanych powyżej.

Ponadto informujemy o możliwości zawarcia na korzystnych warunkach ubezpieczeń dobrowolnych, które mogą być zawierane indywidualnie:

- ubezpieczenie nadwyżkowe odpowiedzialności cywilnej radcy prawnego,
- nadwyżkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej radców prawnych w związku z pełnieniem funkcji zleconych mediatora i kuratora, oraz dodatkowo ubezpieczenie IOD, doradcy restrukturyzacyjnego,
- ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej kancelarii prawnych,
- nadwyżkowe ubezpieczenie ochrony prawnej i odpowiedzialności karno-skarbowej,
- nadwyżkowe ubezpieczenie OC odpowiedzialności cywilnej związanej z prowadzeniem biura i posiadaniem mienia,
- ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej aplikantów radcowskich,
- ubezpieczenie mienia kancelarii,
- ubezpieczenie „pod kontrakt” – ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej kancelarii prawnej wskutek uchybienia popełnionego przy wykonywaniu czynności zawodowych w ramach jednego lub kilku ściśle określonych kontraktów.

Dodatkowo UNIQA oferuje zniżki dla radców prawnych i aplikantów w ubezpieczeniu mienia i komunikacyjnym dostępnych na platformach online UNIQA (20% od taryfy).

Zachęcamy do zapoznania się ze szczegółową ofertą na www.kirp.pl, platformie e-kirp.pl, a także pod numerem telefonu: 601 319 614 bądź kierując zapytanie pod adres e-mail: radcaprawny@willistowerswatson.com. ■

Red., www.kirp.pl

OIRP W KOSZALINIE

Uroczystość wręczenia medali pamiątkowych z okazji 40-lecia samorządu

W hotelu Hudson w Koszalinie 10 grudnia 2022 r. odbyła się uroczystość wręczenia medali pamiątkowych z okazji 40-lecia samorządu radców prawnych, kończąca cykl obchodów jubileuszu w koszalińskiej izbie.

Prezydium Rady OIRP w Koszalinie przyznało medale pamiątkowe z okazji 40-lecia samorządu zawodowego tym radcom prawnym, którzy są zaangażowani w działalność izby lub zastępcami dla rozwoju samorządu i wzmocnienia jego pozycji w odbiorze społecznym, a także osobom spoza samorządu radcowskiego, lecz związanym z jego działalnością i zasłużonym dla jego rozwoju. Medal otrzymali: prokurator Prokuratury Okręgowej w Koszalinie

Fot. OIRP w Koszalinie

Fot. OIRP w Koszalinie

Ryszard Gąsiorowski, sędzia Sądu Rejonowego w Koszalinie Marta Knotz, sędzia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie Robert Mąka, sędzia Sądu Rejonowego w Koszalinie Tomasz Klemke, sędzia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie Agnieszka Sołtyk oraz radcowie prawni: Romuald Baranowicz, Eurelia Binka, Danuta Borsuk-Zawadzka, Renata Czarnecka, Jolanta Czepe, Teresa Mańkowska-Florczak, Aleksandra Gibuła, Krystyna Gruzewska, Jarostaw Haluk, Anna Jędrzejczak, Karol Korczyński, Anna Kurdyła, Sabina Lutomska, Ewa Mukutowska, Maciej Pohl, Teresa Ponikowska, Mariola Radke, Irena Renda, Damian Skórka, Jadwiga Stępnik, Antoni Szreder, Paweł Winkler, Barbara Wiśniewska, Gizela Zamojska, Jerzy Ziółkowski.

Odnakę honorową „Zasłużony dla Samorządu Radców Prawnych” odebrała r. pr. Jolanta Siadak. Pamiątkowy grawerton KRRP otrzymał r. pr. Antoni Szreder – pierwszy Dziekan Rady OIRP w Koszalinie, w podziękowaniu za zaangażowanie w działalność samorządu radców prawnych. ■

Biuro OIRP w Koszalinie

OIRP W OLSZTYNIE

Spotkanie wigilijne seniorów

Wigilijne spotkania dla seniorów, organizowane przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Olsztynie, to już tradycja. Na spotkanie z Dziekaną Rady Katarzyną Skrodzką-Sadowską, Wiceprezesem KRRP Michałem Korwek oraz byłym Dziekanem Rady Bohdanem Dzitką do siedziby izby 14 grudnia 2022 r. przybyło 35 radców prawnych seniorów.

Były piękna choinka, wigilijne dania i długie rozmowy. Mikołaj przyniósł paczki dla seniorów w wieku powyżej 75 lat.

Podobne spotkanie wigilijne odbyło się też 17 grudnia 2022 r. dla radców prawnych seniorów z okręgu Ostrołęki i Ciechanowa. Było równie świątecznie i miło.

Fot. OIRP w Olsztynie

Wszystkim radcom seniorom, tym obecnym (jeszcze raz) i nie-obecnym na naszych spotkaniach, życzę wszystkiego dobrego w nowym roku. ■

Helena Oprzyńska-Pacewicz
przewodnicząca Klubu Seniora OIRP w Olsztynie

OIRP W TORUNIU

Dziekan na spotkaniu świątecznym z seniorami

Grudzień obfitował w wiele wydarzeń w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Toruniu.

9 grudnia 2022 r. odbyło się posiedzenie Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu KRRP, w którym wziął udział Prezes KRRP Włodzimierz Chróścik.

12 grudnia miało miejsce spotkanie wigilijne seniorów OIRP w Toruniu, podczas którego Dziekan Rady Ryszard Wilmanowicz złożył serdecznie życzenia.

Bardzo ważnym wydarzeniem w życiu izby było ślubowanie aplikantów radcowskich 16 grudnia. Później natomiast odbyło się uroczyste spotkanie świąteczne Rady OIRP w Toruniu.

Fot. OIRP w Toruniu

Jak co roku Rada OIRP w Toruniu podjęła uchwałę o udzieleniu wsparcia finansowego dla najmłodszych. Zostało ono przekazane do domów dziecka w Grudziądzu, we Włocławku i w Toruniu. ■

Wojciech Gorczyca
Wicedziekan Rady OIRP w Toruniu

OIRP W WARSZAWIE

Więcej wiedzy z zakresu medycyny sądowej – porozumienie izby warszawskiej z WUM

Okręgowa Izba Radców Prawnych w Warszawie 18 stycznia oficjalnie nawiązała współpracę z Warszawskim Uniwersytem Medycznym, która ma na celu m.in. wsparcie działań edukacyjnych z zakresu medycyny sądowej wśród radców prawnych i aplikantów radcowskich oraz popularyzację wiedzy z zakresu prawa wśród lekarzy i studentów kierunków medycznych.

Porozumienie w imieniu stołecznych radców prawnych podpisał Dziekan Rady OIRP w Warszawie dr hab. Monika Całkiewicz oraz Wicedziekan Rady prof. dr hab. Rafał Stankiewicz. Z ramienia Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego dokument sygnował Prorektor ds. Nauki i Transferu Technologii WUM.

W ramach podpisanego porozumienia współpraca między organizacjami będzie dotyczyć w szczególności podejmowania i wspierania wspólnych działań edukacyjnych zmierzających

Fot. OIRP w Warszawie

do popularyzacji wiedzy z zakresu medycyny sądowej wśród radców prawnych i aplikantów radcowskich, a także popularyzacji wiedzy z zakresu prawa wśród lekarzy i studentów kierunków medycznych. Ponadto obie strony zobowiązują się wspierać i promować prawidłowe praktyki współpracy prawników z biegłymi z zakresu medycyny sądowej w ramach ich aktywności zawodowej oraz organizowania konferencji, seminariów naukowych i innych wspólnych inicjatyw na rzecz wspierania działań edukacyjnych społeczeństwa. ■

Red., www.oirpwarszawa.pl

OIRP W RZESZOWIE

Międzynarodowy Dzień Praw Dziecka – Podkarpacki Niebieski Marsz

21 listopada 2022 r. kolejny raz przedstawiciele Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie uczestniczyli w spotkaniach z dziećmi w ramach Międzynarodowego Dnia Praw Dziecka.

W tym dniu o prawach i obowiązkach dzieciom opowiadali Dziekan Rady r. pr. Bartosz Opaliński, który spotkał się z uczniami Niepublicznej Szkoły Podstawowej „Kraina Uśmiechu”, oraz r. pr.

Fot. OIRP w Rzeszowie

Wioleta Lelas-Piejko, która spotkała się z dziećmi z przedszkola przy Szkole Podstawowej nr 37 w Rzeszowie. ■

Biuro Prasowe OIRP w Rzeszowie

OIRP W RZESZOWIE

XIV Rajd Rowerowy Radców Prawnych OIRP w Rzeszowie

Rada Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie wraz z Komisją Spraw Socjalnych, Sportu i Integracji zorganizowała w słonecznej Karyntii na terenie południowej Austrii, zwanej riwierą Austrii, XIV Rajd Rowerowy Radców Prawnych OIRP w Rzeszowie.

Letnia odstępa Karyntii, południowego landu Austrii, prezentuje się imponująco: niezliczone, ciepłe jeziora o wodzie czystej jak kryształ, niezwykle urozmaicony świat gór – od stromych, wysokoalpejskich szczytów Wysokich Taurów przez pagórkowate, zaokrąglone zbocza Nockberge aż po południowe, skalne

Fot. OIRP w Rzeszowie

wierzchołki Karawanek. To prawdziwy raj dla rowerzystów – na spotkanie z przyrodą zapraszają doskonale oznakowane ścieżki rowerowe o każdym stopniu trudności, zarówno na terenach równinnych, jak i na odcinkach wymagających doskonałej kondycji. Ten piękny teren południowej Austrii zwiedziła kilkunastoosobowa grupa radców prawnych z OIRP w Rzeszowie. ■

Biuro Prasowe OIRP w Rzeszowie

OIRP W RZESZOWIE

Bal Aplikanta 2022

19 listopada 2022 r. odbył się Bal Aplikanta organizowany wspólnie przez aplikantów OIRP w Rzeszowie oraz aplikantów ORA w Rzeszowie.

Podczas balu aplikanci radcowscy czynnie zaangażowani w działalność samorządu radcowskiego otrzymali z rąk Dziekana Rady Bartosza Opalińskiego wyróżnienia i pochwały. ■

Biuro Prasowe OIRP w Rzeszowie

Fot. OIRP w Rzeszowie

AKCJE CHARYTATYWNE IZB

OIRP W LUBLINIE

Koncert i zbiórka dla zwierząt

Fot. OIRP w Lublinie

12 stycznia br. w ACKiM UMCS Chatka Żaka odbył się charytatywny koncert noworoczny – radcowie prawni i adwokaci z pomocą dla zwierząt, zorganizowany przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Lublinie oraz Izbę Adwokacką w Lublinie. Biletom wstępu na wydarzenie było wsparcie rzeczowe dla zwierząt. W tym roku pomagaliśmy Stowarzyszeniu „Wolontariat schroniska dla psów” w Nowodworze oraz Stowarzyszeniu „Psy z Bronic szukają domów”.

Wydarzenie urozmaiciła obecność przedstawicieli Fundacji Epicrates, zajmującej się zwierzętami egzotycznymi, którzy opowiedzieli o opiece nad nietypowymi zwierzętami i zaprezentowali swoich podopiecznych, w przerwie koncertu odbyła się zaś licytacja fantów. Muzyczną atrakcją koncertu był występ Lubelskiej Orkiestry Muzyki Rozrywkowej „FeelHarmonia”. ■

EU

OIRP W OLSZTYNIE

Szlachetna Paczka w Olsztynie

Fot. OIRP w Olsztynie

Radcowie prawni i aplikanci olsztyńskiej izby jak co roku zaangażowali się w projekt Szlachetnej Paczki.

Tym razem postanowiliśmy wesprzeć nie jedną, lecz dwie rodziny. Udało się! 9 grudnia 2022 r. przygotowaliśmy dla obu rodzin paczki składające się ze wszystkich potrzebnych im artykułów. Zakupiliśmy m.in. żywność, środki czystości, odzież, obuwie, pościel, robot

kuchenny oraz upominki dla obu rodzin. Wartość obu paczek przygotowanych przez radców i aplikantów OIRP w Olsztynie wyniosła 9 tys. zł. ■

Biuro OIRP w Olsztynie

Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy

Okręgowa Izba Radców Prawnych w Olsztynie tradycyjnie wspiera Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy. W tym roku WOŚP zbiera środki na walkę z sepsą i gra pod hasłem: „Chcemy wygrać z sepsą! Gramy dla wszystkich – małych i dużych”. Ponownie uruchomiliśmy eSkarbonkę OIRP w Olsztynie. Za najwyższe wpłaty przewidujemy nagrody: kubki termiczne z logo OIRP, koszulki z WOŚP, firmowe siatki OIRP oraz pendrive. Na licytację przewidziana jest również wejściówka na Bal Prawnika oraz blender kuchenny z „historią pomagacza”. Jak co roku ufundowaliśmy koszulki dla wolontariuszy olsztyńskiego Sztabu WOŚP. ■

Biuro OIRP w Olsztynie

OIRP W POZNANIU

Poznańska izba dla WOŚP

Poznańska izba kolejny raz zaangażowała się w Finał WOŚP. Sztab 6072 przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Poznaniu założył eSkarbonkę, a także zachęcał do wpłat do skarbonek stacjonarnych zlokalizowanych w kancelariach radcowskich obszaru OIRP w Poznaniu i w zaprzyjaźnionych instytucjach.

Zbiórkę prowadzoną przez sztab OIRP w Poznaniu można było również zasilić, licytując przedmioty na sztabowym profilu OIRP w Poznaniu na portalu Allegro. A jednym z wyjątkowych wydarzeń była licytacja munduru p. Stanisława Kochanka, który w listopadzie ub.r. zmarł w wieku 74 lat na sepsę. Pograżona w żałobie żona przekazała do poznańskiego sztabu na licytację mundur męża, w którym służył w marynarce wojennej w latach 70. Spotkanie z panią Urszulą było pełne emocji, ale też ponownie utwierdziło nas w przekonaniu o wielkiej potrzebie działania WOŚP. 31. Finał Orkiestry gra właśnie po to, by z sepsą wygrać i nie dopuszczać do takich tragedii.

Sztab OIRP w Poznaniu w dniu finału WOŚP, 29 stycznia, działał w klubiku na parterze budynku OIRP w Poznaniu. W tym dniu można było odebrać ze sztabu wylicytowane i opłacone przedmioty z aukcji Allegro. Sztab izby grał w tym roku również na Międzynarodowych Targach Poznańskich. Odbyły się tam m.in. wykłady i warsztaty wiedzy o prawie. ■

Red., www.poznan.oirp.pl

OIRP W RZESZOWIE

Szlachetna Paczka

Koleżanki i Koledzy z OIRP w Rzeszowie aktywnie włączyli się w tegoroczną, XXII edycję Szlachetnej Paczki. Finał akcji, czyli tzw. weekend cudów, przypadła na 10–11 grudnia 2022 r. To wtedy członkowie Komisji Spraw Socjalnych, Sportu i Rekreacji dostarczyli 56 paczek, m.in. z odzieżą, zabawkami, przyborami szkolnymi, środkami czystości i żywnością, o łącznej wartości ponad 6860,40 zł, wybranej przez OIRP w Rzeszowie rodzinie. ■

Biuro OIRP w Rzeszowie

Pomoc rzeczowa dla Rodzinnego Domu Dziecka w Brzozowie

Rada Okręgowej Izby Radców Prawnych w Rzeszowie wraz z Komisją Spraw Socjalnych, Sportu i Integracji postanowiła w tym roku zorganizować pomoc rzeczową dla Rodzinnego Domu Dziecka w Brzozowie. Rodzinny Dom Dziecka to kameralna placówka zapewniająca opiekę dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, obecnie w placówce przebywa dziesięcioro dzieci. W ramach zbiórki organizowanej przez nasz samorząd udało się zgromadzić odzież dla dzieci, zabawki, pieluchy jednorazowe oraz chusteczki nawilżane, gotowe posiłki w stoiczkach, kaszki, przekąski długoterminowe, a nawet wózek. ■

Biuro OIRP w Rzeszowie

Kolejny raz graliśmy z Wielką Orkiestrą Świątecznej Pomocy

W tym roku rzeszowska izba wspierała WOŚP dwutorowo – za pośrednictwem fizycznej puszki, która została umieszczona w siedzibie biura izby i eSkarbonka WOŚP, utworzonej przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Rzeszowie. eSkarbonka to wirtualna puszka WOŚP, dzięki której mogliśmy zbierać pieniądze dla WOŚP w internecie. ■

Biuro OIRP w Rzeszowie

WZBOGACAMY OFERTĘ SZKOLENIOWĄ

Rozmowa z r. pr. Andrzejem Domańskim, przewodniczącym
Komisji Doskonalenia Zawodowego KRRP.

■ Doskonalenie zawodowe to problematyka, która zajmuje pana od wielu lat.

Rzeczywiście, w mojej izbie w Łodzi od ponad 30. To aktywność, która daje mi wielką satysfakcję, bo wiem, że ułatwiam koleżankom i kolegom dostęp do wiedzy, w tym do kwestii, które są im bardzo przydatne w wykonywaniu zawodu. Kiedy trafiłem do Krajowej Rady Radców Prawnych, przez wiele lat kierowałem Centrum Szkolenia Ustawicznego, w którego ramach organizowaliśmy szereg różnych form doskonalenia zawodowego. Od tej kadencji robimy to w ramach po raz pierwszy powołanej Komisji Doskonalenia Zawodowego KRRP, której mam zaszczyt być przewodniczącym. Staramy się zatem jak najlepiej wywiązywać z nałożonych obowiązków. Co prawda ustawa o radcach prawnych przyznaje Krajowej Radzie funkcję koordynacyjną (art. 60 pkt 7) w stosunku do działalności rad okręgowych w tym zakresie, ale od wielu lat, aby wzbogacić ofertę szkoleniową, także organizujemy różne formy doskonalenia zawodowego. Obecnie oferujemy webinaria, które cieszą się dużym zainteresowaniem radców prawnych, chociaż w mojej ocenie mają też swoje wady, oraz przygotowujemy lub kontraktujemy u wyspecjalizowanych podmiotów materiały (szkolenia) e-learningowe. Nie organizujemy już natomiast szkoleń stacjonarnych.

■ Rozpoczął się trzeci rok cyklu szkoleniowego. Czy spodziewa się pan tradycyjnego już wzrostu zainteresowania szkoleniami?

Rzeczywiście, w ostatnim roku cyklu to zainteresowanie zawsze było większe, ale mam wrażenie, że teraz to się zmieniło. Ludzie korzystają z tych szkoleń wtedy, kiedy jest dobra oferta tematyczna, a nie tylko dlatego, że doskonalenie zawodowe jest jednym z podstawowych obowiązków radcy prawnego, a w myśl noweli ustawy o radcach prawnych niedopełnienie tego obowiązku jest deliktem dyscyplinarnym. Ludzie po prostu chcą wiedzieć, co dzieje się w prawie, w orzecznictwie itd. Dlatego staramy się kierować te szkolenia do poszczególnych grup – i tych, którzy zajmują się podatkami, i tych, którzy zajmują się prawem spółek handlowych, i tych, którzy obsługują różne organy administracji publicznej. Do całego spektrum aktywności radców prawnych.

■ Czy na tym etapie można już powiedzieć, ilu radców prawnych spełniło ten obowiązek?

Oczywiście. Obecnie minimum punktowe uzyskało już co najmniej 40% radców prawnych. Warto przypomnieć, że wynosi ono 40 pkt. I są rekordziści, którzy mają już zebranych powyżej 100 pkt i więcej, ale są też radcowie, którzy mają jeszcze

Fot. Gilarzki.com

ANDRZEJ DOMAŃSKI

Radca prawny, przewodniczący Komisji Doskonalenia Zawodowego KRRP, wcześniej kierownik Centrum Szkolenia Ustawicznego Radców Prawnych. Od ponad 30 lat w samorządzie radcowskim. Od początku też zajmuje się doskonaleniem zawodowym. Jego pozazawodowe zainteresowania koncentrują się na zgłębianiu współczesnej historii stosunków społeczno-politycznych w Polsce i Europie, „bo dzisiejsze czasy niejako do tego zmuszają”. Dużo na ten temat czyta i ciągle odkrywa nowe fakty.

sporo punktów do uzyskania. Z myślą o nich przygotowujemy szeroką akcję informacyjno-promocyjną, w której będziemy przypominać o ciąży na nich obowiązku doskonalenia. Tę akcję będziemy prowadzili we współdziałaniu z izbami okręgowymi z wykorzystaniem różnych środków komunikacji, w tym Facebooka czy Twittera.

Przy okazji będziemy też informować radców prawnych i aplikantów radcowskich o konieczności ponownego zarejestrowania się na nowej platformie szkoleniowej.

■ Jak zakończył się poprzedni cykl szkoleniowy? Czy dużo osób nie dopełniło obowiązku szkoleniowego?

Odsutek radców, którzy nie uzyskali minimum punktowego, a w związku z tym wszczęto wobec nich postępowanie dyscyplinarne, wyniósł ok. 6%. Uważam, że to bardzo dobry wynik,

jeśli zważyć, że poprzedni cykl szkoleniowy był pierwszym, który podlegał rygorom odpowiedzialności dyscyplinarnej, czego nie wszyscy byli świadomi.

■ Jakie formy szkoleń są wśród radców prawnych obecnie najpopularniejsze?

Zdecydowanie webinaria, zwłaszcza te na tematy bieżące. Tak było w przypadku szkoleń dotyczących zmian w prawie spółek handlowych, a w szczególności dotyczących prostej spółki akcyjnej, prawa holdingowego czy nadzoru korporacyjnego. W tym roku były to natomiast kwestie podatkowe wynikające z Polskiego Ładu, a także regulacje dotyczące uchodźców z Ukrainy.

Na te tematy zorganizowaliśmy po kilka webinarium. Jest bardzo liczne grono radców prawnych, których interesuje tematyka podatkowa, więc i tu jesteśmy na bieżąco. Staramy się również śledzić to, co dzieje się w prawie europejskim i w procesie implementacji tego prawa, np. dyrektywy rodzinnej *work-life balance*. Tych tematów jest naprawdę wiele.

■ A frekwencja? Jaka ona jest?

Naprawdę imponująca. Zdarzało się, iż 300, a czasem nawet 800 osób uczestniczyło w szkoleniu. To dużo jak na szkolenia, które odbywają się zawsze w czwartki od 18.00 i trwają po trzy godziny. Od początku tego roku formuła szkoleń uległa odświeżeniu, szkolenia organizowane są nadal w czwartki, ale odbywają się w dwóch blokach: o 17.00 i o 19.00.

W ciągu tego roku zamierzamy zorganizować łącznie 78 szkoleń, tj. webinarium i szkoleń e-learningowych.

Na starej platformie e-learningowej mieliśmy do tej pory około 40 takich materiałów szkoleniowych. Część z nich się zdezaktualizowała, np. te dotyczące Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego niektóre przepisy zostały zmienione przez ostatni Krajowy Zjazd; jesteśmy w trakcie aktualizacji tego materiału. Dodałyśmy jednak nowe, w większości poświęcone umiejętnościom miękkim, i już niebawem na nowej platformie będzie łącznie ok. 100 tematów szkoleń e-learningowych, z których zainteresowani mogą korzystać w dogodnym dla siebie momencie.

Z tego tytułu też są oczywiście punkty szkoleniowe, więc można je zdobywać, nie wychodząc z domu. Przypomnę też, że szkolenia organizowane przez komisję mają uzupełniać ofertę izb okręgowych. Łączna oferta szkoleniowa w skali kraju jest naprawdę imponująca.

■ Czy szkolenia organizowane przez KIRP są w jakiś sposób inspirowane lub powstają na podstawie współpracy z OIRP? Czy taka płaszczyzna współpracy komisji z izbami w ogóle istnieje?

Tak, zawsze w październiku lub na początku listopada, a więc przed ustaleniem planu pracy komisji na dany rok szkoleniowy, zwracamy się do przedstawicieli poszczególnych izb zajmujących się doskonaleniem zawodowym z prośbą o wskazanie tematyki szkoleń (i ewentualnie wykładowców), które są przez nich rekomendowane; później te propozycje wykorzystujemy w naszej ofercie.

Oczywiście bywają takie sytuacje, że te nasze szkolenia są na podobny temat co w izbach, ale czasami jest to nieuniknione. Jeżeli natomiast jakiś temat jest bardzo atrakcyjny i liczba chętnych przekracza liczbę miejsc, to go powtarzamy.

■ Czy zdarza się tak, że dobre szkolenie organizowane przez np. łódzką izbę wchodzi na poziom ogólnokrajowy i wszyscy mogą w nim uczestniczyć?

W pewnym sensie tak, bo staramy się zamieszczać na naszej stronie informacje o szkoleniach organizowanych przez poszczególne izby okręgowe. Jeżeli zaś chodzi o ich dostępność dla osób spoza macierzystych izb, to jest z tym pewien problem, bo izby nie dysponują tak nowoczesnymi platformami jak KIRP i liczba uczestników na ich szkoleniach jest ograniczona do 300–500 osób. Nie zawsze więc są wolne miejsca dla radców spoza macierzystej izby. Rozwiązujemy to w ten sposób, że izby podają nam informację na temat puli takich miejsc. Jako komisja natomiast nie przejmujemy szkoleń, szczególnie webinarium, organizowanych przez OIRP i nie firmujemy ich jako swoje. Takiej praktyki nie ma i nie wydaje się, żeby była potrzebna.

■ Zadaniem komisji jest inicjowanie zmian w regulacji dotyczącej doskonalenia zawodowego. Takie zmiany właśnie się szykują. Co to będzie?

Przez te lata praktycznego stosowania postanowień Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, który wypracowaliśmy z izbami jeszcze jako CSU, zaczęły docierać do nas sygnały, że niektóre jego postanowienia rodzą wątpliwości. Uwagi zgłosiły takie izby, jak warszawska, rzeszowska, lubelska i szczecińska. Dlatego w kwietniu w gronie członków komisji postanowiliśmy, że zwrócę się do Dziekanów Rad wszystkich izb z prośbą o wskazanie osób, z którymi przygotowujemy konsensualny projekt zmian w regulaminie, tak żeby KRRP mogła je przyjąć z datą wejścia od nowego cyklu szkoleniowego, tj. od 1 stycznia 2024 r. Te prace prowadziliśmy zdalnie od maja, a w dniach 18–19 listopada 2022 r. zorganizowaliśmy w Warszawie wspólne stacjonarne spotkanie. Kolejne zaplanowaliśmy na koniec lutego br. i mam nadzieję, że wtedy wypracujemy ostateczną wersję projektu zmian regulaminu, którą przedłożymy do uchwalenia Krajowej Radzie Radców Prawnych.

■ W jakim zakresie należy się spodziewać tych zmian – czy chodzi o punkty, czy też bardziej o sposób ich przydzielania?

Nie chcę antycypować tych zmian, bo prace nad ich ostatecznym kształtem jeszcze trwają. Mogę tylko powiedzieć, że zgłoszenia dotyczyły np. liczby przyznawanych punktów za poszczególne formy doskonalenia zawodowego, co zasygnalizowała izba rzeszowska. Izba lubelska zaproponowała m.in. zdjęcie wymogu, by pod opublikowaną glosą była adnotacja, że autor jest radcą prawnym. Były też propozycje, by dawać punkty za prowadzenie zajęć z zakresu prawa adresowanych do innych grup zawodowych niż radcowie prawni. Osobiście mam co do tego pewne zastrzeżenia, bo z punktu widzenia licencjonowanego prawnika takie szkolenia są na poziomie elementarnym. Uważam, podobnie jak wielu kolegów zajmujących się doskonaleniem, że musimy być bardzo ostrożni w tak szerokim otwieraniu drzwi, bo wtedy pytanie brzmi, czy chodzi tu o doskonalenie zawodowe, czy tylko o punkty.

■ Nie będą to zatem zmiany rewolucyjne.

W mojej ocenie nie. Te zmiany będą raczej polegały na uproszczeniu regulaminu, co nie znaczy, że zasady zdobywania punktów szkoleniowych będą łatwiejsze, jeśli obowiązek doskonalenia zawodowego ma czemuś służyć. Być może jednak koleżeństwo uzna, że te zasady trzeba liberalizować. Ale o tym zadecyduje szerokie gremium i ostatecznie KRRP.

■ Kiedy rozmawialiśmy w 2019 r., mówił pan, że w CSU jest pan praktycznie sam. Teraz ma pan całą komisję. Czuje pan tę zmianę?

Wtedy była inna sytuacja, bo na szczeblu krajowym istniała tylko agenda KRRP w postaci CSU, którego głównym celem była organizacja szkoleń. Jako kierownik tego centrum byłem zobowiązany do przygotowywania i organizowania wszelkich form doskonalenia zawodowego. Oczywiście wykonywałem to we współdziałaniu z pracownikami Biura KIRP. Ustalanie tematyki i szczegółowych warunków szkoleń wymagało wiele pracy i poświęconego czasu. Teraz, jeśli chodzi o organizację szkoleń, jest podobnie. Nadal wspólnie z pracownikami Biura zajmujemy się wykonawczą sferą szkoleniową. Powołanie Komisji Doskonalenia Zawodowego, o którą postulowałem od dawna, wprowadziło zasadniczą zmianę, jeśli chodzi o wypracowywanie zasad organizacji doskonalenia zawodowego, interpretacji i stosowania prawa wewnętrznego w tym zakresie, współdziałania z okręgowymi izbami radców prawnych i zajmowania stanowisk w sprawach zgłaszanych przez te izby. Na przykład w tej ostatniej kwestii wcześniej było tak, że do CSU wpływały zapytania dotyczące konkretnych zagadnień, do których sam musiałem się odnosić; było to zbyt obciążające i ryzykowne, bo nie mam przecież monopolu na rację. Teraz wspólnie przyjmujemy te stanowiska, które rekomendujemy KRRP i zainteresowanej radzie izby okręgowej, która z daną wątpliwością wystąpiła. Wydaliśmy już pięć takich stanowisk.

■ Czy powstanie komisji wpłynęło na rozszerzenie kontaktów ze środowiskiem naukowym?

Z ośrodkami naukowymi współpracują nasz Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji oraz rady poszczególnych izb okręgowych. My w swoim zakresie działania staramy się utrzymywać kontakty z autorytetami prawniczymi specjalizującymi się w poszczególnych dziedzinach prawa (często będącymi sędziami Naczelnego Sądu Administracyjnego, Sądu Najwyższego i sądów powszechnych), zapraszając ich do prowadzenia zajęć. Nie zajmujemy się natomiast działalnością naukową. W tym miejscu warto powiedzieć, że jeszcze do niedawna współpracowaliśmy z Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych Uniwersytetu Łódzkiego, z którym wspólnie organizowaliśmy cykliczne konferencje podatkowe. Uczestniczyliśmy w kilkudziesięciu tych konferencjach, w których prelegentami byli sędziowie sądów administracyjnych, trybunałów europejskich, członkowie władzy wykonawczej i oczywiście radcy prawni. Z uwagi na zmianę formuły organizacyjnej, która ogranicza się obecnie tylko do udzielania przez KRRP patronatu nad każdą kolejną konferencją bez wnoszenia wkładu finansowego i tym samym braku puli zarezerwowanych dla radców prawnych miejsc, zainteresowanie uczestnictwem zmalało. Obecnie zastanawiamy się, jak je ożywić. ■

Rozmawiał Bogdan Bugdalski

Zarejestruj się na platformę e-kirp.pl

E-kirp.pl to:

- platforma do organizacji szkoleń e-learningowych i webinarów dla radców prawnych; za udział w szkoleniach i webinarach radcy otrzymują punkty szkoleniowe, które zgodnie z Regulaminem zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego służą potwierdzeniu obowiązku doskonalenia się;
- nowoczesne narzędzie do organizacji kursów językowych, zajęć specjalizacyjnych i e-learningowych, próbnego egzaminu radcowskiego, zajęć przedegzaminacyjnych dla aplikantów radcowskich;
- innowacyjne narzędzie służące do założenia elektronicznej wizytówki radcy prawnego, która będzie zamieszczona w ogólnopolskiej wyszukiwarce szukajradcy.pl.

Jak zarejestrować się na e-kirp?

Aby korzystać z narzędzi oferowanych na platformie e-kirp, należy:

- wejść na stronę e-kirp.pl,
- zarejestrować się, czyli wypełnić formularz rejestracyjny zawierający m.in. informację o przynależności do okręgowej izby radców prawnych oraz numer wpisu.

UWAGA!

Najczęstszym problemem uniemożliwiającym rejestrację na nową platformę e-kirp są nieaktualne dane radców prawnych w systemie ewidencyjnym prowadzonym przez OIRP.

W przypadku problemów z rejestracją lub logowaniem na platformie e-kirp.pl prosimy o kontakt z Zespołem Obsługi Platformy pod adresem e-mail: e-kirp@kirp.pl.

Zachęcamy również do sprawdzenia poprawności wprowadzonych danych lub kontaktu z właściwą OIRP w celu weryfikacji danych w systemie ewidencyjnym.

W procesie rejestracji dane są pobierane z systemów ewidencyjnych prowadzonych przez izby.

Fot. Adobe Stock

ZMIANY W ZASADACH ETYKI I WYKONYWANIA ZAWODU

Od 1 stycznia radcowie prawni są zobowiązani do stosowania i przestrzegania zmienionego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz nowego Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego.

I choć dokonane zmiany nie są uważane za rewolucyjne, zdaniem przedstawicieli samorządu radcowskiego są istotne z punktu widzenia zmieniających się warunków rynkowych, w jakich radcowie prawni wykonują zawód.

**PIOTR
OLSZEWSKI**

radca prawny
Fot. OIRP w Warszawie

W samorządzie od wielu lat dominuje podejście polegające na regularnym i systematycznym dostosowywaniu treści zasad etyki do nowych okoliczności.

POTRZEBA ZMIANY?

Zmiany postanowień KERP dokonane przez Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Radców Prawnych w lipcu 2022 r. i Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego przez Krajową Radę Radców Prawnych w grudniu 2022 r. – a więc w jubileuszowym dla samorządu radców prawnych roku, w którym

obchodzone 40-lecie jego istnienia – także symbolicznie wpisują się w konieczność reagowania samorządu radców prawnych na nieustannie zmieniające się otoczenie.

Dokonywaniu zmian towarzyszyła pogłębiona środowiskowa debata nad treścią poszczególnych postanowień. W praktyce stosowania tego typu regulacji mogą ujawnić się luki czy niespójności lub niektóre jego postanowienia mogą się zdezaktualizować i nie rozstrzygać w sposób jasny problemów występujących przy okazji wykonywania zawodu.

– Kilka lat obowiązywania KERP oraz regulaminu to okres uzasadniający dokonanie podsumowania efektów przyjętych regulacji oraz sformułowania wniosków co do tego, czy wymagają one zmian – wskazuje radca prawny Tomasz Korpusiński, członek Krajowej Rady Radców Prawnych. – Konsekwencją tej analizy była uchwała Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych o wprowadzeniu szeregu istotnych zmian do Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, a następnie decyzja Krajowej Rady Radców Prawnych o uchwaleniu nowego Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego.

Problemy interpretacyjne przepisów odnoszących się do zasad etyki ujawniały się także w działalności Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu KRRP. – Z tego powodu komisja uznaje za szczególnie istotne i kluczowe regulacje przyjęte przez NKZRP, dotyczące m.in. precyzyjnego dookreślenia definicji informowania o wykonywaniu zawodu i związane z tym zagadnienie uprawnionego pozyskiwania klienta w zgodzie z regulacjami unijnymi; zdefiniowania kwestii zarażania konfliktem interesów czy uregulowania zakazu współpracy radców prawnych z podmiotami nieuprawnionymi – wskazuje r. pr. Ryszard Wilmanowicz, Przewodniczący Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu KRRP.

Celem dokonanych zmian jest więc zapewnienie ochrony interesu klienta z uwzględnieniem interesu publicznego. Tylko przestrzeganie zbioru zasad i wartości wynikających z KERP i regulaminu w codziennej praktyce radcy prawnego daje gwarancję prowadzenia uczciwej, rzetelnej i profesjonalnej działalności zawodowej. Im bardziej dostosowane do panujących warunków zasady – tym poziom świadczenia pomocy prawnej wyższy, pozwalający sprostać oczekiwaniom stawnym przez konkurencyjny i wymagający rynek.

Ważnym celem dokonanych w KERP zmian było także dostosowanie zawartych w nim przepisów do regulacji Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem tzw. dyrektywy usługowej. Modyfikacji dokonano także z uwagi na problemy interpretacyjne, jakie pojawiły się w toku jego stosowa-

nia – również w działalności sądownictwa dyscyplinarnego. Z KERP zostały także usunięte regulacje porządkowe i techniczne związane z zasadami wykonywania zawodu – a następnie częściowo przeniesione do uchwalonego przez Krajową Radę Radców Prawnych nowego regulaminu.

Wybrane zmiany zasad etyki i wykonywania zawodu przedstawiono poniżej.

ZAJĘCIA NIEDOPUSZCZALNE

Za pewne novum można uznać uregulowanie zasad współpracy przy wykonywaniu zawodu z osobami trzecimi prowadzącymi działalność prawniczą poza formami wykonywania zawodu. W tym aspekcie chodzi o dopełnienie i wzmocnienie ochrony klienta przed nieuczciwymi praktykami ze strony tych osób, ale też wyartykułowanie radcom prawnym, że nie można z nimi współpracować, kiedy naruszają zasady obowiązujące w zawodzie. Nowatorskie wśród samorządów prawniczych regulacje w tym obszarze zostały zapisane w art. 25 oraz 25a KERP.

Nowe brzmienie art. 25 KERP oznacza istotne wzmocnienie możliwości realizacji czynności należących do sfery tzw. działalności multidyscyplinarnej, którymi jest wykonywanie działalności bezpośrednio związanej z pomocą prawną lub podporządkowaną pomocą prawną. W ustępie 3 art. 25 sankcjonuje się możliwość wykonywania działalności dodatkowej i świadczenia usług niepowiązanych z pomocą prawną,

dowawczymi. W postępowaniach dyscyplinarnych z ostatnich lat mieliśmy z tym wielokrotnie do czynienia. Ostateczne brzmienie art. 25a KERP idzie jednak znacznie dalej. Jak daleko, rozstrzygną w przyszłości doktryna i orzecznictwo.

Kodeks w nowym brzmieniu wyraźnie wskazuje, że konflikt interesów ma miejsce w przypadkach wskazanych w art. 26–30 KERP, a także wprowadza zasadę przypisania konfliktu interesów w sytuacji działania radcy prawnego w ramach wieloosobowych struktur wykonywania zawodu, a możliwością świadczenia pomocy prawnej w takich warunkach de facto na ryzyko radcy prawnego, który się tego podejmuje (art. 26a KERP).

Z zagadnień typowo praktycznych trzeba zwrócić uwagę na stworzenie możliwości potrącania wynagrodzenia radcy prawnego ze środków klienta, jeżeli umowa o świadczenie pomocy prawnej została zawarta co najmniej w formie dokumentowej, a klient opóźnia się z zapłatą wymagalnego wynagrodzenia (art. 37 ust. 4 KERP). Wzmacnia to pozycję radcy prawnego jako partnera biznesowego.

Realizując od dawna zgłaszane propozycje, zmieniono art. 60 KERP dotyczący czynnego prawa wyborczego poprzez zapis, że korzystanie z niego jest prawem radcy prawnego, a nie, jak było dotychczas, prawem i obowiązkiem. Szkoda, że podobnego zabiegu nie doczekała się tajemnica zawodowa (art. 9 KERP).

Wypada też wspomnieć, iż na ostatnim etapie prac legislacyjnych zrezygnowano z wprowadzenia kontratypów obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej w sprawach własnych radców prawnych. Zatem sytuacje ujawnienia tajemnicy w takich sytuacjach pozostawione zostaną nadal wyłącznie orzecznictwu dyscyplinarnemu. ■

KRZYSZTOF GÓRECKI,
Przewodniczący Wyższego Sądu
Dyscyplinarnego

Zmiany były potrzebne. Konieczne było uporządkowanie regulacji deontologicznej, polegające na przeniesieniu części postanowień KERP do regulaminu. Dotyczy to tych, których przedmiotem były kwestie techniczne, bardziej związane z zasadami wykonywania zawodu niż z etyką zawodową, np. kwestii standardu ochrony i sposobów zabezpieczenia tajemnicy zawodowej. Dokonano także szeregu potrzebnych zmian o charakterze językowym i „kosmetycznym”.

Zmianie uległa preambuła KERP. Istotne jest tu przesunięcie akcentu podstawowego celu istnienia zawodu radcy prawnego. W poprzedniej wersji na pierwszym miejscu były interesy wymiaru sprawiedliwości, a teraz dobro naszych klientów, co odzwierciedla istotę zawodu radcy prawnego.

Pojawił się zakaz udziału radcy prawnego lub pomagania w jakiegokolwiek formie, jakimkolwiek charakterze i w jakiegokolwiek sposób w świadczeniu pomocy prawnej lub prowadzeniu regulowanej działalności prawniczej przez podmioty nieuprawnione, jeżeli nie gwarantują one świadczenia usług prawniczych zgodnie z przepisami prawa lub wprowadzają modele współpracy z radcami prawnymi wywołujące ryzyko naruszenia reguł wykonywania zawodu i zasad etyki zawodowej (nowo dodany art. 25a KERP). Przepis ten został wprowadzony głównie z myślą o przeciwdziałaniu patologiom pojawiającym się w obszarze współpracy radców prawnych z firmami (kancelariami) odszko-

pod warunkiem wyraźnego oddzielenia od działalności radcy prawnego. Nowe unormowanie w sposób efektywny otwiera radcom prawnym nowe możliwości działania, jednocześnie wskazując na ograniczenia fundamentalne, które wskazuje się w ustępie 1 tego artykułu. Według przedstawicieli samorządu nowe rozwiązanie pozwoli na unowocześnienie regulacji kodeksowych, dostosowując je do realiów rynkowych i zjawisk ekonomicznych, które zapoczątkowały rozwój praktyk multidyscyplinarnych.

Natomiast norma wynikająca z nowego art. 25a oznacza wzmocnienie przede wszystkim dwóch funkcji Kodeksu Etyki: zasady sprawiedliwości oraz efektywności kodyfikacji. Aktualna sytuacja rynkowa powodowała, że ci radcowie prawni, którzy zdecydowali się na współpracę z podmiotami tego typu, występowali jako de facto podwykonawcy usług prawnych finansowanych i świadczonych przez podmioty nieuprawnione (najczęściej świadczonych przez spółki kapitałowe lub inne formy wykonywania działalności gospodarczej, marketingowo określane mianem np. kancelarie odszkodowawcze albo kancelarie frankowe). Obecnie KERP zajmuje stanowisko zdecydowane, zakazujące całkowitej współpracy z takimi podmiotami (art. 25a ust. 2 KERP). Zmiana w KERP przesądza o niedopuszczalności takiego obchodzenia ustawy o radcach prawnych. W praktyce po wejściu w życie zmian nie będzie możliwe dalsze formułowanie wątpliwości, jakie niestety przyzwalają dzisiaj na podwykonawstwo dla tego typu podmiotów.

„ZARAŻANIE KONFLIKTEM” I REJESTR KLIENTÓW

Kodeksowe regulacje dotyczące konfliktu interesów zostały doprecyzowane i uściślone. W tym zakresie dodano w KERP m.in. art. 26a, w którym zostały uregulowane zasady przy-

pisywania realnego lub potencjalnego konfliktu interesów (tzw. zarażanie konfliktem). Dotyczy ono sytuacji wspólnego wykonywania przez radcę prawnego zawodu z osobami, z którymi na podstawie przepisów prawa może on wspólnie wykonywać zawód, i gdy którakolwiek z tych osób znajduje się w sytuacji konfliktu interesów. Zgodnie z nową regulacją kodeksową w takiej sytuacji radca prawni obowiązany jest

Ważnym celem dokonanych w KERP zmian było także dostosowanie zawartych w nim przepisów do regulacji Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem tzw. dyrektywy usługowej.

powstrzymać się od czynności zawodowych. Od tej zasady przewidziano wyjątek – radca prawni w opisanych warunkach może świadczyć pomoc prawną wyłącznie za zgodą klienta lub osoby, na której rzecz uprzednio wykonywał czynności zawodowe, a także jeżeli przyjęte w kancelarii rozwiązania organizacyjne i techniczne zapewniają ochronę tajemnicy zawodowej, a posiadana przez radcę prawnego wiedza o sprawach innego klienta lub osób, na których rzecz uprzednio wykonywał czynności zawodowe, nie daje nieuzasadnionej przewagi. Możliwość taka wyłączone jest jednak w sytuacji pełnienia funkcji obrońcy lub pełnomocnika procesowego na rzecz klientów – przeciwników procesowych (art. 26a ust. 2 w zw. z art. 28 ust. 2 KERP).

W zakresie zagadnień związanych z konfliktem interesów zapisano dodatkowo wprost w KERP (art. 30a), że radca prawni przed przystąpieniem do świadczenia pomocy prawnej w danej sprawie obowiązany jest do zbadania, czy nie wy-

GERARD DŹWIGAŁA,
Główny Rzecznik Dyscyplinarny

Z perspektywy rzecznika dyscyplinarnego na pewno niezwykle istotne jest wprowadzenie do KERP pozytywnej regulacji dotyczącej ochrony zasady świadczenia pomocy prawnej w formach przewidzianych ustawą o radcach prawnych oraz bezpośrednio klientowi. Stanowi to odpowiedź na coraz poważniejszy problem wykonywania działalności prawniczej przez parakancelarie, do czego potrzebują wsparcia, przede wszystkim w zakresie reprezentacji procesowej, pełnomocników profesjonalnych, w tym członków naszego samorządu.

Firmy tego rodzaju, korzystając z pomocy radców prawnych, świadczą jednak usługi, pozostając poza ograniczeniami dotyczącymi radców prawnych w zakresie tajemnicy zawodowej, niezależności, unikania konfliktu interesów, etycznego pozyskiwania klientów czy ustalania nieadekwatnych w wysokości lub sposobie ustalenia honorariów. W ocenie samorządu dotychczasowa praktyka bardzo często stanowiła obejście gwarancji ustawowych i wynikających z KERP przyznanych klientowi, czego nie można akceptować.

Istotna zmiana polega również na zwiększeniu ochrony tajemnicy zawodowej. W tej grupie wymienilibym przepisy

wprost nakazujące zaskarżanie przez radcę prawnego postanowień wydanych na podstawie k.p.k., zwalniających go z tajemnicy zawodowej, a także przepis zakazujący ujawniania tajemnicy negocjacji, także gdy uczestniczył w nich inny prawnik kancelarii.

Pozytywnie oceniam także podniesienie standardu zasad dotyczących unikania konfliktu interesów – przede wszystkim wprowadzenie obowiązku sprawdzania, czy taki konflikt występuje nie tylko w stosunku do danego radcy, lecz także w stosunku do innych radców prawnych albo innych osób, z którymi wykonuje zawód w wieloosobowej kancelarii. Z drugiej strony dopełnieniem tej regulacji jest możliwość wprowadzenia za zgodą klienta tzw. chińskich murów, jeżeli w kancelarii wprowadzono adekwatne rozwiązania w celu uniknięcia wykorzystywania informacji o kliencie niezgodnie z jego interesem.

W praktyce dyscyplinarnej stosunkowo niewiele spraw dotyczy prawa do informowania i reklamy radcy prawnego. Liczba ta jednak rośnie i prawdopodobnie będzie rosta wraz ze znaczeniem promocji usług prawnych. Sądzę, że z tej perspektywy dobrym rozwiązaniem jest uporządkowanie i rozwinięcie regulacji w tym zakresie, poszerzającej zakres instrumentów wsparcia, a jednocześnie podtrzymującej zasadę ochrony tajemnicy zawodowej i postępowania uczciwego i etycznego przy informowaniu i pozyskiwaniu klientów. ■

stępuje konflikt interesów, a w przypadku jego stwierdzenia – do odmowy jej świadczenia. Jeżeli konflikt interesów ujawni się w czasie świadczenia pomocy prawnej w danej sprawie, radca prawny obowiązany jest z niej zrezygnować, a w szczególności wypowiedzieć pełnomocnictwo wszystkim klientom, których dotyczy konflikt interesów. Autorzy zmian postanowili także wprost określić, że obowiązek unikania konfliktu interesów odnosi się również do radcy prawnego przyjmującego pełnomocnictwo substytucyjne.

W związku z koniecznością badania występowania konfliktu interesów radca prawny (z wyjątkiem wykonującego zawód w stosunku pracy) jest także obowiązany do prowadzenia rejestru klientów – w przypadku wieloosobowej struktury wykonywania zawodu może być prowadzony jeden rejestr (§ 6 regulaminu).

NOWA DEFINICJA „INFORMOWANIA”

„Informowanie” doczekało się w KERP nowej definicji. Uważa się je za komunikację mającą na celu bezpośrednią lub pośrednią promocję radcy prawnego lub jego wizerunku, wykonywania zawodu lub kancelarii, co obejmuje także wykorzystywanie komunikacji pochodzącej od podmiotu zewnętrznego, prowadzonej w imieniu, na rzecz lub w interesie radcy prawnego (art. 31 ust. 2 i 3 KERP). Oznacza to, że każda jego forma jest dopuszczalna, jednak z ograniczeniami co do treści i sposobu jego prowadzenia.

W regulaminie wskazano na szczegółowe zasady związane z informowaniem oraz uczestnictwem w rankingach

Fot. Adobe Stock

działalności zawodowej. Regulamin uściśla również zasady oznaczania lokalu, w którym stale obsługiwany jest klient, oraz reguły prezentowania się na zewnątrz przy wykonywaniu zawodu radców prawnych współpracujących ze sobą bez tworzenia spółki lub będących uczestnikami wspólnoty biurowej.

TAJEMNICA ZAWODOWA

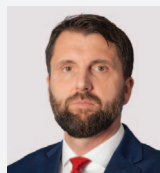
Niejednolite orzecznictwo było przyczyną doprecyzowania postanowienia art. 20 KERP, w którym wskazano, że radca prawny nie może zgłaszać wniosku o przesłuchanie w charakterze świadka nie tylko innego radcy prawnego, ale także siebie samego.

Rozszerzono ponadto obowiązek zachowania „tajemnicy pertraktacji ugodowych” na szersze pojęcie tajemnicy negocjacji, jeżeli radca prawny brał w nich jakikolwiek udział. Zakres podmiotowy tego ostatniego obowiązku obejmuje

wykonywania zawodu radcy prawnego, gdzie uregulowano obowiązek adekwatnego zabezpieczania informacji objętych tajemnicą zawodową (przy czym akurat ten obowiązek nie jest w żaden sposób kontrowersyjny), zamiast narzucać konkretne sposoby zabezpieczania, prawodawca samorządowy poprzestał na zasygnalizowaniu konieczności takiego zabezpieczenia, wychodząc z założenia, że to sami radcowie prawni winni ocenić i ustalić, jakie rozwiązanie będzie w ich przypadku najlepsze. Takie podejście ma sens także z powodu szybkiego postępu technologicznego, który kreuje zarówno nowe zagrożenia, jak i nowe środki zaradcze.

Rezultaty ubiegłorocznej pracy legislacyjnej Krajowego Zjazdu Radców Prawnych oraz Krajowej Rady Radców Prawnych będziemy zapewne mogli rzetelnie ocenić dopiero za kilka lat. Wierzę, że zasadniczo będą one dobre.

Jednocześnie mam nadzieję, że doświadczenia z prac legislacyjnych nad zmianą Kodeksu Etyki oraz Regulaminu wykonywania zawodu staną się asumptem do pełniejszej implementacji nowoczesnych standardów techniki prawodawczej, a zwłaszcza stosowania procedury tzw. oceny wpływu, obejmującej ocenę skutków regulacji *ex ante*, poprzez odrębny etap kształtowania pomysłu na reakcję prawną i etap redagowania poszczególnych przepisów, skończywszy na analizie *ex post* osiągnięcia pierwotnie zakładanych rezultatów. Wyznaczanie i przestrzeganie najwyższych standardów tworzenia dobrego prawa w erze jego hiperinflacji jawi się bowiem jako szczególnie ważny obowiązek samorządowy i społeczny. ■

TOMASZ KORPUSIŃSKI,
członek Krajowej Rady Radców Prawnych

Duża część przyjętych zmian nie budziła żadnych kontrowersji i zyskała niemal jednomyślną akceptację gremiów decyzyjnych.

Wśród nich wymienić można choćby wprowadzony do Kodeksu Etyki obowiązek informowania samorządu o zwolnieniu radcy prawnego z tajemnicy zawodowej. Część zmian była przedmiotem ożywionych dyskusji, a ich rezultatem były albo wypracowane podczas obrad obydwu gremiów kompromisy, albo, w razie braku kompromisu, przegłosowanie rozwiązania przez większość, większą lub mniejszą różnicą głosów. Przykładem tego ostatniego jest – wprowadzony ostatecznie w okrojonym kształcie – obowiązek prowadzenia rejestru klientów na potrzeby identyfikacji konfliktu interesów. Osobiście byłem i jestem zwolennikiem zasady, iż każda zmiana normatywna powinna być m.in. poddawana testom przydatności dla osiągnięcia danego celu, proporcjonalności oraz zgodności z zasadą subsydiarności (uważając, że władza samorządu radców prawnych powinna wspierać działania samych radców prawnych). Cieszy więc fakt, że skoro prawodawca samorządowy zdecydował się na nałożenie na radców prawnych wykonujących zawód poza stosunkiem pracy nowego obowiązku prowadzenia rejestru klientów (§ 6 ust. 1 regulaminu), to ostatecznie nie narzucił konkretnej formy i treści tego rejestru. Podobnie ocenić trzeba to, że w § 3 nowego Regulaminu

również innych radców prawnych występujących w imieniu tego samego podmiotu, nawet jeżeli nie brali udziału w negocjacjach (art. 21 KERP).

Szczegółowe zasady zabezpieczenia tajemnicy zawodowej doprecyzowano i opisano w regulaminie.

ODPŁATNE POŚREDNICTWO

Doprecyzowano i uściślono także regulacje dotyczące wynagrodzenia i postępowania się środkami klienta.

Nowa (choć przywróconą z poprzednio obowiązujących kodeksów etyki) jest regulacja przewidziana w art. 36 ust. 6 KERP. Zgodnie z nią radca prawny nie może dzielić się wynagrodzeniem za świadczenie pomocy prawnej z osobą lub podmiotem, które nie uczestniczyły w jej świadczeniu. Zakaz ten nie dotyczy wynagrodzenia dzielonego w ramach wspólnego wykonywania zawodu, w tym podziału zysku w kancelarii, lub wspólnego świadczenia pomocy prawnej z innym radcą prawnym lub osobą, z którą radca prawny może na podstawie przepisów prawa wspólnie wykonywać zawód.

W zakresie dotyczącym postępowania ze środkami klienta wprowadzono zmianę polegającą na dopuszczeniu potrącenia wierzytelności radcy prawnego z wierzytelności klienta o wypłatę jego środków znajdujących się w dyspozycji radcy prawnego, jeżeli umowa z klientem została zawarta co naj-

mniej w formie dokumentowej, a klient opóźnia się z zapłatą należnego wynagrodzenia (art. 37 ust. 4).

UMOWA Z KLIENTEM

Pewnych uściśleń dokonano w obszarze stosunków z klientem, związanych z obowiązkiem zawarcia umowy, regulujących zasady świadczenia pomocy prawnej. Wyjątek stanowi podjęcie czynności prawnych niecierpiących zwłoki w przypadkach określonych w przepisach prawa – w tym przypadku występuje jednak obowiązek niezwłocznego zawarcia umowy (art. 43 ust. 1 KERP).

Regulamin uzupełnia dotychczasową regulację minimalnej treści umowy o ustalenie zasad komunikacji z klientem (§ 19 ust. 1 regulaminu). Zrezygnowano także z określenia obowiązkowej formy umowy (może być zawarta w dowolnej dopuszczalnej prawnie formie, z wyjątkiem przypadku, gdy reguluje możliwość potrącenia zgodnie z art. 37 ust. 4 KERP). Nowością jest wprowadzenie katalogu niedozwolonych postanowień umownych ograniczających swobodę klienta lub naruszających niezależność, uczciwość i rzetelność radcy prawnego (§ 19 ust. 3 regulaminu), a także obowiązków związanych z wykonywaniem umowy o udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej w razie jej sprzeczności z przepisami, KERP lub regulaminem (§ 26 regulaminu). ■

PAWEŁ SKUCZYŃSKI,
doktor nauk prawnych, pracownik
Wydziału Prawa i Administracji
Uniwersytetu Warszawskiego w Katedrze
Filozofii Prawa i Nauki o Państwie

Wśród zmian wprowadzonych nowelizacją KERP oraz w Regulaminie wykonywania zawodu wyróżniłbym trzy o najbardziej podstawowym znaczeniu.

Przede wszystkim bardzo wysoko oceniam wprowadzenie nowych regulacji dotyczących konfliktu interesów. Znalazło się wśród nich wiele rozwiązań nowoczesnych. Co ważne, samo określenie, czym jest konflikt interesów, nie zmieniło się w sposób znaczny. Doprecyzowano jedynie pewne przepisy oraz zrezygnowano z niektórych wyjątków, zmniejszając tym samym kazuistykę unormowań KERP. Kluczowe zmiany dotyczą natomiast kwestii badania konfliktu interesów i zarządzania nim. W szczególności duże znaczenie ma wprowadzenie wyraźnego obowiązku badania, czy nie występuje konflikt, przed wystąpieniem do pomocy prawnej. Służyć ma temu zawarty w regulaminie obowiązek prowadzenia rejestru klientów, przy czym należy podkreślić, że jest on sformułowany w sposób bardzo elastyczny, umożliwiając prowadzenie takiego rejestru w dowolny sposób oraz w dowolnej formie. Za bardzo ważne uznaję także zmierzanie się przez samorządowego normodawcę z problemem przypisania konfliktu interesów, a więc, mówiąc w uproszczeniu, „zarazania” przez prawnika dotkniętego konfliktem innych osób wspólnie z nim wykonujących zawód. Wprowadzając jako zasadę przypisanie konfliktu, jednocześnie pozostawiono możliwość uniknięcia jego konsekwencji poprzez stosowanie za zgodą klienta barier informacyjnych, czyli tzw. chińskich murów.

Ponadto bardzo ważną regulacją jest wprowadzenie kategorii podmiotu nieuprawnionego do świadczenia pomocy prawnej, a więc takiego, który świadczy pomoc prawną niezgodnie z przepisami o formach wykonywania zawodu radcy prawnego, w szczególności spółki kapitałowe lub inne osoby, nieposiadające uprawnień do świadczenia pomocy prawnej. Zakaz współpracy z nimi może przyczynić się do wyeliminowania nieetycznych praktyk polegających na włączaniu do relacji z klientem osób trzecich i kreowaniu w ten sposób zagrożenia dla niezależności radcy prawnego oraz lojalności wobec klienta. Temu samemu mogą przysłużyć się także zakazy korzystania z pośredników przy pozyskiwaniu klientów oraz dzielenia się wynagrodzeniem z innymi osobami. Jest to kompleksowa regulacja dostosowująca pryncypia zawodu do potrzeb eliminowania patologii powstających na rynku usług prawniczych.

Wśród wielu innych ważnych zmian wyróżniłbym także te, które dotyczą relacji z klientem. Mam na myśli m.in. wprowadzenie ogólnej koncepcji zgody klienta, która wcześniej odnosiła się jedynie do niektórych sytuacji konfliktu interesów. Obecnie wszystkie sytuacje wymagające według KERP takiej zgody należy traktować tak samo, w tym przede wszystkim zrealizować obowiązki informacyjne wobec klienta. Nieco inaczej niż dotychczas uregulowano także kwestie komunikacji z klientem. Informowanie o przebiegu sprawy ma następować nie na życzenie klienta, lecz stać się zasadą, od której jednakże za zgodą klienta można odstąpić. To i kilka innych jeszcze zmian powoduje, że możemy mówić o częściowym przynajmniej przesunięciu modelu relacji z klientem od paternalizmu w stronę poszanowania jego autonomii. Uważam to rozwiązanie za ważne i nowoczesne. ■

CHRONIMY NASZE ZAWODOWE DNA

Rozmowa z Prezesem Krajowej Rady Radców Prawnych Włodzimierzem Chróścikiem.

■ **Obowiązują już wprowadzone przez NKZRP oraz KRRP zmiany w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego i, w konsekwencji, w Regulaminie wykonywania zawodu radcy prawnego. Modyfikacji uległo kilkanaście regulacji. Jaki jest wspólny mianownik tych zmian?**

Przede wszystkim dostosowanie wspomnianych regulacji do zmieniającego się otoczenia i rynku usług prawnych – co ważne, z zabezpieczeniem interesu klientów i fundamentalnych wartości naszego zawodu. Chronimy zatem nasze DNA – tajemnicę zawodową, wiarygodność, rzetelność, godność zawodu, a jednocześnie dajemy radcom prawnym narzędzia skutecznego działania i przypominamy jego granice. Zmiany, jakich dokonaliśmy w głosowaniach Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu, a następnie Krajowej Rady Radców Prawnych, są wyrazem naszego porozumienia, do którego doszliśmy po długich analizach i debatach. Wierzę, że nowe regulacje będą dobrze służyły naszym koleżankom i kolegom w wykonywaniu zawodu.

Zmiany, jakich dokonaliśmy w głosowaniach Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu, a następnie Krajowej Rady Radców Prawnych, są wyrazem naszego porozumienia, do którego doszliśmy po długich analizach i debatach. Wierzę, że nowe regulacje będą dobrze służyły naszym koleżankom i kolegom w wykonywaniu zawodu.

■ **Którą z tych nowych regulacji uznaje pan za najważniejszą?**
Nie można wskazać tylko jednej, bo znaczenie tych zmian dla radców prawnych zależy od specyfiki ich drogi zawodowej. Dla części bardzo istotne będą zmiany dotyczące informowania o wykonywaniu zawodu, dla innych – konflikt interesów. Jeśli jednak ja miałbym wskazać modyfikację, którą uznaję za ważną, to bez wątpliwości byłoby to zakaz współpracy radców prawnych z alternatywnymi dostawcami usług prawnych, takimi jak np. firmy odszkodowawcze. To w mojej ocenie obecnie jedno z najważniejszych wyzwań rynkowych – przede wszystkim dlatego, że ta działalność odbywa się najczęściej kosztem klientów, których interesy nie są należycie zabezpieczone. Poza tym istotną regulacją jest ta dotycząca właśnie informowania o wykonywaniu zawodu. Wiele wątpliwości i dyskusji środowiska budzi od lat kwestia aktywności promocyjnej w mediach społecznościowych – cieszę się, że w tym obszarze również przyjęliśmy wytyczne.

■ **A co z kwestią zniesienia zakazu krytykowania innego radcy prawnego? Czy to nie przeczy zasadzie koleżeństwa w ramach samorządu?**

Nie, w żadnym wypadku. Proszę pamiętać, że mowa tu jest o krytyce merytorycznej, faktograficznej, zgodnej z prawdą, a nie wyrażaniu krytycznych czy ofensywnych ocen pracy in-

Fot. Piotr Gilarński

nego radcy prawnego. Konkurencja na naszym rynku jest faktem, powiem więcej – bardzo dobrze, że ze sobą konkurujemy, że musimy pozostawać transparentni (w określonych ramach) i że nasze merytoryczne decyzje mogą podlegać też merytorycznej weryfikacji. Dzięki temu ciągle podnosimy jakość naszych usług, zyskujemy zaufanie naszych klientów i należycie zabezpieczamy ich interes prawny.

■ **Mówi się też, że część zmian ma służyć po prostu urealnieniu zasad, odniesieniu ich do rzeczywistości, upracticznieniu. Tak by litera samorządowych przepisów nie była martwa, tylko wskazywała praktyczne i możliwe do zaimplementowania zasady.**

To prawda, tak jest na przykład w kwestii tajemnicy zawodowej czy konfliktu interesów. Przyjęliśmy zasadę adekwatności w zabezpieczeniu tajemnicy zawodowej w zależności od czynników ryzyka. Innymi słowami, nie zawsze konieczna jest szafa pancerna zamknięta w pokoju na szyfr w chronionym budynku. W przypadku konfliktu interesów w podmiotach wieloosobowych wprowadziliśmy regulacje dotyczące możliwości jego rozwiązania, tak by niepotrzebnie nie wykluczać współpracy z klientem tylko dlatego, że pracujący cztery skrzydła budynku dalej prawnik, z którym nie mamy zawodowo do czynienia i nie łączy nas ani wspólny interes, ani wspólny szef, dwa lata temu obsługiwał podmiot z tej samej branży.

■ **Czy wprowadzone zmiany wyczerpują aktualne potrzeby radców prawnych, czy planowane są kolejne modyfikacje?**
Rynek usług prawnych i warunki wykonywania zawodu są tak zmienne i dynamiczne, że tego typu praca – na żywym organizmie – co do zasady nigdy nie jest skończona na dobre. Z pewnością w przyszłości będziemy aktualizować przepisy dotyczące etyki i wykonywania zawodu, na razie natomiast mam poczucie, że rozwiązaliśmy najbardziej palące dylematy. ■

Redakcja

(NIE)ODPŁATNA POMOC PRAWNA

Do popełnienia deliktu dyscyplinarnego może dojść także w sferze nieodpłatnej pomocy prawnej (NPP). Z punktu widzenia reguł wykonywania zawodu radcy prawnego kwestia naganności przejmowania do prowadzenia spraw klientów systemu NPP i pobierania za to wynagrodzenia jest oczywista wobec jednoznacznego rozdzielenia usług wykonywanych przez radcę prawnego w kancelarii lub spółce od nieodpłatnej pomocy prawnej.

KRZYSZTOF GÓRECKI

Przewodniczący Wyższego
Sądu Dyscyplinarnego
Fot. Piotr Gilarski

W sprawie sprzed lat radca prawny udzielała bezpłatnych porad prawnych w ramach projektu pomocy osobom niepełnosprawnym, prowadzonego przez starostwo powiatowe. Było to jeszcze przed wejściem w życie przepisów o nieodpłatnej pomocy prawnej, ale zasady działania radcy prawnego były zbliżone – interesanci otrzymywali bezpłatne porady, a radcy prawnemu płaćta za to instytucja realizująca projekt.

Na dyżur radcy prawnego zgłosiła się osoba, która straciła mieszkanie w wyniku rozwodu. Komisja mieszkaniowa urzędu miasta odmówiła jej przyznania mieszkania komunalnego. Radca prawny wyraziła chęć pomocy i to w zakresie wykraczającym poza jej obowiązki wynikające z zatrudnienia w projekcie. Zobowiązała się, że w imieniu klienta złoży odwołanie w ramach swojej kancelarii. Klient dostarczył pani mecenas oryginalne dokumenty i podpisał pełnomocnictwo przygotowane przez radcę prawnego. Pełnomocnik nie domagała się żadnego wynagrodzenia za swoje usługi.

Po około miesiącu, podczas dyżuru w starostwie powiatowym, pani mecenas oświadczyła, że odwołanie złożyła w terminie i czeka na rozstrzygnięcie. Było to ostatnie spotkanie stron. Ponieważ zakończył się program pomocy osobom niepełnosprawnym, skończyły się też dyżury radcy prawnego w starostwie. Po kolejnych dwóch miesiącach bezdomny klient ustalił, że żadne odwołanie do urzędu miasta nie wpłynęło. Próbował dowiedzieć się dlaczego, dzwonił i pisał na adres kancelarii, będący jednocześnie adresem zamieszkania pełnomocnika. Radca prawny telefonów nie odbierała i nie odpowiadała na listy. Poproszone o pomoc pracownice starostwa powiatowego skontaktowały się z radcą prawnym i w imieniu pokrzywdzonego prosiły chociażby o zwrot dokumentów. Obwiniona obiecała, że odda dokumenty, ale pomimo tej deklaracji nie zwróciła ich do dnia wniesienia przez pokrzywdzonego skargi.

W trakcie dochodzenia dyscyplinarnego radca prawny nie przyznała się do winy. Stwierdziła, że nie mogła wnieść odwołania, gdyż zachorowała. Wskazała też, że nie należało to do jej obowiązków w ramach dyżurów w starostwie i chciała zrobić to grzecznościowo, bo żal jej było klienta, choć nie widziała większych szans na powodzenie odwołania. Tłumaczyła, iż nie wiedziała, że dokumenty są pokrzywdzonemu potrzebne, i nie dostała w tej sprawie żadnej korespondencji, a po zakończeniu programu zapomniała o całej sprawie. Gdy dowiedziała się z sekretariatu starostwa, że klient prosi o zwrot dokumentów, chciała to uczynić, ale nie mogła ich odnaleźć.

Ostatecznie odszukała je i przekazała pokrzywdzonemu w trakcie postępowania dyscyplinarnego, po około roku od otrzymania. Jak nietrudno się domyślić, argumenty te nie przekonały organów dyscyplinarnych, które uznały, że doszło do popełnienia deliktu dyscyplinarnego.

SPRAWA SĄDOWA, KTÓREJ NIE BYŁO

Dwie kolejne sprawy dotyczą już świadczenia przez radcę prawnego pomocy prawnej w oparciu o ustawę z 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej.

W obu sprawach Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł w 2022 r., a zarzuty dotyczyły naruszenia podstawowych zasad NPP, choć nie tylko.

W sprawie WO-166/21 pokrzywdzona poinformowała, iż we wrześniu 2019 r. stawiła się w punkcie udzielania darmowych porad prawnych w urzędzie miasta. Pani radca prawny po wysłuchaniu i przyjęciu dokumentów oświadczyła, że zajmie się sprawą oraz sporządzi wezwanie do zakończenia prac budowlanych lub zwrotu zapłaty.

Po dwóch miesiącach panie spotkały się w tym samym miejscu, a radca prawny poinformowała, iż nie uzyskała odpowiedzi na swoje pismo, w związku z czym skieruje sprawę na drogę sądową. Po kilku dalszych miesiącach, podczas rozmowy telefonicznej, pełnomocnik oświadczyła, że sprawa jest w sądzie i trzeba czekać. W lipcu 2020 r. pokrzywdzona ponownie skontaktowała się z obwinioną, która przekazała, iż sprawy sądowej nie będzie, gdyż radca prawny myślała, że klientka „dogadała się z przeciwnikiem”, a ponadto „nie odebrała pisma z sądu”. Ponieważ zainteresowana nie prowadziła rozmów z wykonawcami robót i nie otrzymała z sądu żadnego pisma, zażądała podania, o który sąd chodzi. Sprawdziła również na poczcie, że nie było do niej awizowane żadne pismo sądowe. W sądzie rejonowym i dodatkowo w sądzie okręgowym uzyskała informację, iż jej sprawa nie wpłynęła do żadnego z nich. W związku z tym pokrzywdzona zażądała oddania dokumentów.

Po zakończeniu współpracy radca prawny wystawiła klientce fakturę na kwotę 147,60 zł. Pokrzywdzona odmówiła zapłaty, podając, iż była przekonana, iż korzysta z darmowej pomocy prawnej, a następnie złożyła skargę.

W odpowiedzi na skargę radca prawny zaprzeczyła twierdzeniom pokrzywdzonej i wskazała, iż klientka, oprócz spotkań w urzędzie miasta, była też w jej kancelarii, a panie uzgodniły, że wynagrodzenie za prowadzenie sprawy będzie zależne od tego, czy wezwanie do przeciwnika wywoła oczekiwany skutek. Wówczas miało wynosić 147,60 zł, w przypadku zaś konieczności prowadzenia sprawy przed sądem obwiniona miała otrzymać 3,6 tys. zł.

Okręgowy sąd dyscyplinarny uznał radcę prawnego winną naruszenia godności zawodu poprzez złamanie zasad świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej i prowadzenie działalności komercyjnej w punkcie NPP oraz popełnienia deliktu polegającego na niezgodnym z prawdą informowaniu klientki o podejmowanych czynnościach.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny utrzymał orzeczenie w mocy. W uzasadnieniu wskazano, że miejsce udzielenia pełnomoc-

nictwa nie ma większego znaczenia, gdyż zgodnie przepisami o nieodpłatnej pomocy prawnej radca prawny w ogóle nie może przyjąć pełnomocnictwa od osób przychodzących po taką pomoc.

BRAK UMÓW O ŚWIADCZENIE USŁUG

Do podobnego przewinienia doszło w sprawie o sygnaturze odwoławczej WO-22/22.

Obwiniony zawarł umowę o świadczenie usług nieodpłatnej pomocy prawnej z powiatem C., a rok później z powiatem B. W obu przypadkach wykorzystywał punkt nieodpłatnej pomocy prawnej do organizowania spotkań z klientami NPP i pobierania od nich wynagrodzenia. Od pokrzywdzonego Ryszarda B. obwiniony przyjął 500 zł za reprezentowanie w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu, podczas każdego z sześciu spotkań pobierał od niego po 200 zł, a za udział w posiedzeniu sądowym dodatkowo 550 zł. W sprawie pokrzywdzonego Janusza S. obwiniony oferował pomoc przy umorzeniu odsetek od roszczeń alimentacyjnych. Z zeznań pokrzywdzonego wynikało, że radca prawny od razu po nawiązaniu z nim kontaktu poprosił o wpłatę 200 zł, a po pewnym czasie zażądał kolejnych 200 zł.

Innym zarzutem postawionym obwinionemu było nierozliczenie się z klientem. Obwiniony nie zawierał z pokrzywdzonymi pisemnych umów o świadczenie usług prawnych. W przypadku skarżącego Ryszarda B. skutkowało to brakiem jednoznacznego ustalenia zakresu usług oraz wynagrodzenia. Obwiniony wskazał swój rachunek bankowy w celu przelania zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, zasądzonych na rzecz Ryszarda B. W postępowaniu ustalono, że pełnomocnik nie był uprawniony do zatrzymania na swoją rzecz zwrotu tych kosztów, gdyż obejmował on m.in. uiszczoną przez pokrzywdzonego opłatę sądową i zaliczkę na poczet dowodu z opinii biegłego.

Także i w tej sprawie orzeczenie o ukaraniu zostało przez instancję odwoławczą utrzymane w mocy.

WYNAGRODZENIE Z DWÓCH ŹRÓDEŁ

Opisane wyżej przypadki potwierdzają, że także w sferze nieodpłatnej pomocy prawnej może dojść do popełnienia deliktu. Z punktu widzenia reguł wykonywania zawodu kwestia naganności przejmowania do prowadzenia spraw klientów systemu NPP i pobierania za to wynagrodzenia jest oczywista wobec jednoznacznego rozdzielenia usług wykonywanych przez radcę prawnego w kancelarii lub spółce od nieodpłatnej pomocy prawnej. Wynagrodzenia oferowane radcom prawnym w ramach systemu NPP nie są co prawda wysokie, ale nie może to stanowić usprawiedliwienia dla pobierania wynagrodzenia z dwóch źródeł. Podkreślenia wymaga natomiast to, że radcę prawnego świadczącego usługi nieodpłatne obowiązują takie same reguły niezależności, profesjonalizmu i staranności jak w przypadku pomocy prawnej za wynagrodzeniem.

Podobnie jest zresztą z innymi nieodpłatnymi lub symbolicznie odpłatnymi usługami pomocy prawnej, które świadczymy rodzinie, znajomym albo z dobrego serca. ■

KODEKS KARNY JESZCZE SUROWSZY

Podpisana przez prezydenta ustawa z 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny znacząco zaostrza kary za przestępstwa zarówno zagrożone grzywną, jak i pozbawieniem wolności. Dla nowelizacji przewidziano trzymiesięczne *vacatio legis*, co oznacza, że większość jej przepisów wejdzie w życie 14 marca 2023 r.

BOGDAN BUGDALSKI

dziennikarz, redaktor i wydawca

Fot. Archiwum B. Bugdalskiego

Polskie sądy, które należą do jednych z najtańszych w Europie, nie będą już tak pobłażliwe, jak dotychczas.

Obok kary więzienia obligatoryjnie wymierzana będzie teraz kara grzywny, której minimalną wysokość też zwiększono. Sądy będą musiały orzec karę ograniczenia czy pozbawienia wolności co najmniej w określonym w przepisach wymiarze. Nowelizacja wprowadza bowiem generalną zasadę, że sankcja karna ma być jak najsurowsza i nie musi uwzględniać celów wychowawczych oraz kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

WYŻSZY WYMIAR KAR

Na podstawie znowelizowanych przepisów sądy będą teraz mogły wymierzać kary do 30 lat, w miejsce dotychczasowej granicy 15 lat. Zniesiono karę 25 lat więzienia, wprowadzając karę dożywotnia bez możliwości warunkowego zwolnienia. Z 25 lat do 30 lat wydłużono okres, po którym skazani na dożywocie mogą ubiegać się o warunkowe zwolnienie. Wydłużono też okres przedawnienia karalności zabójstwa z 30 do 40 lat.

Zaostrzeniu ulegają kary za pedofilię i przestępstwa seksualne. Zgwałcenie dziecka będzie teraz podlegać karze od 5 do 30 lat więzienia albo dożywotniemu więzieniu (obecnie jest od 3 do 15 lat). Taki sam wymiar kary będzie grozić za gwałt ze szczególnym okrucieństwem oraz z następstwem w postaci ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Za zgwałcenie z następstwem śmierci kara wyniesie natomiast co najmniej 8 lat więzienia lub dożywocie. Dotychczas było to od 2 do 12 lat więzienia.

Wobec przestępców seksualnych – recydywistów – stosowane będzie nadzwyczajne zaostrzenie kary. Zaostrzone

Fot. Piotr Gilarski

r. pr. dr hab. Monika Catkiewicz, Dziekan Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

Gdybym miała skomentować nowelizację Kodeksu karnego krótko, powiedziałabym: ustawodawca nastawił się wyłącznie punitywnie. Wprowadził tylko jedną zmianę korzystną dla sprawców, zresztą kontrowersyjną, bo dotyczącą tzw. przestępstw przepoławionych przeciwko mieniu. Od marca 2023 r. tylko wykroczeniem będzie kradzież mienia wartości do 800 zł. Większość pozostałych zmian to podwyższanie granic zagrożenia ustawowego; zmieniono także generalny wymiar kary pozbawienia wolności, którą można będzie wymierzać w granicach od 1 miesiąca do 30 lat.

Najbardziej niepokojące jest wprowadzenie kary nieludzkiej, czyli dożywotniego pozbawienia wolności z zakazem warunkowego zwolnienia. Ustawodawca nie wziął pod uwagę, że sprawca pozbawiony nadziei na opuszczenie zakładu karnego nie ma żadnej motywacji, aby poddać się resocjalizacji. Może „bezkarnie” zgwałcić współwięźnia lub zabić strażnika więziennego, bo przecież nic gorszego niż życie w izolacji nie może go już spotkać.

Komentując obecne zmiany, nie dostrzega się często rzeczywistego zwiększenia władzy prokuratora. A warto zwrócić uwagę choćby na dwie kwestie. Otóż z dobrodziejstwa nadzwyczajnego złagodzenia kary tzw. mały świadek koronny (art. 60 § 3 k.k.) będzie mógł skorzystać tylko na wniosek prokuratora, a więc nie wystarczy tu ocena sądu. Druga zmiana dotyczy Kodeksu postępowania karnego, w którym zwiększono wpływ prokuratora na porozumienia procesowe, zmieniając art. 387 § 2 dotyczący wydania wyroku skazującego w trybie tzw. dobrowolnego poddania się karze. Od marca prokurator będzie musiał oświadczyć, że zgadza się na warunki zaproponowane przez oskarżonego, co w sytuacji jego częstego nieuczestniczenia w rozprawach uniemożliwi szybsze, konsensualne zakończenie procesu.

Z punktu widzenia radców prawnych praktykujących w sprawach karnych, szczególnie w charakterze obrońców, zmiany przynoszą więc nowe wyzwania. Przy czym nie tylko konieczna okaże się większa otwartość na kooperację z organami ścigania, wyposażonymi w większą władzę, ale też podejmowanie wszelkich starań, żeby nie doszło do wymierzenia kary nieludzkiej, niezgodnej ze standardami cywilizacyjnymi. ■

Fot. Adobe Stock

zostały także zasady ich warunkowego zwolnienia, o które będą się oni mogli ubiegać po odbyciu 3/4 kary.

Nowe przepisy zwiększają też kary za poważne przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu. Zmiany to m.in.: podwyższenie z 12 do 15 lat więzienia górnej granicy kary za rozbój, a do 20 lat za rozbój z użyciem broni oraz umyślnie spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

Zaostrzają też odpowiedzialność karną nieletnich. Teraz osoby, które ukończyły 15 lat, będą mogły być karane jak dorośli za zabójstwo oraz gwałt i zgwałcenie z następstwem w postaci śmierci pokrzywdzonego. W wymienionych w ustawie przypadkach za zabójstwo będą jak dorośli odpowiadali również 14-latkowie.

Nowelizacja wprowadza też nowe typy przestępstw, takie jak:

- przygotowanie do zabójstwa czy przyjęcie zlecenia zabójstwa zagrożone karą od 2 do 15 lat więzienia;
- uchylenie się od naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem – od 3 miesięcy do 5 lat więzienia;
- wymuszenie rozbójnicze mienia poprzez szantaż – od roku do 10 lat.

r. pr. dr hab. Tomasz Scheffler,
Dziekan Rady OIRP we Wrocławiu,
zastępca kierownika Ośrodka Badań,
Studiów i Legislacji KRRP

Bardziej od tych zaostrzających przepisów Kodeksu karnego niepokoi nas to, że cała ta nowelizacja była robiona tak, jakby kara była najważniejszym elementem polityki kryminalnej. W zmianach brakuje podkreślenia nieuchronności kary, czyli takiego prowadzenia procedury, która ułatwiałaby pracę zarówno prokuratora i pełnomocnika, jak i sędziego, usprawniała postępowanie. Odstąpiono od zasady, że nieuchronność kary jest ważniejsza niż zagrożenie karą.

Na pewno w przypadku przepisów prowadzących do znaczącego wydłużenia czasu pozbawienia wolności będziemy mieli duże pole do popisu. Chociaż zakres wolności sędziowskiej został w wielu przypadkach mocno ograniczony, to jego swoboda decyzyjna pozostała. I tu jest teraz zadanie pełnomocnika obrońcy,

KONFISKATA AUT NIETRZEŻWYM KIEROWCOM

Wśród nowości należy także wymienić przepadek pojazdu, na który sąd będzie obligatoryjnie skazywał kierowców mających nie mniej niż 1,5 promila alkoholu we krwi i to bez względu na to, czy spowodowali wypadek drogowy. Chociaż w takiej sytuacji sąd będzie mógł odstąpić od przepadku.

W przypadku sprawców wypadku konfiskata samochodu będzie orzekana już od powyżej 0,5 promila alkoholu we krwi, a także popełniającym takie przestępstwo po raz kolejny. Jeżeli samochód nie jest wyłączną własnością kierowcy, sąd orzeknie przepadek równowartości pojazdu.

Ta kwestia bardzo mocno skupia teraz uwagę części społeczeństwa. Jednak zdaniem r. pr. dr. hab. Tomasza Schefflera, zastępcy kierownika Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji KRRP, problem przepadku samochodu jest dużo szerszy. – To bardziej kwestia podejścia do własności, a więc tego, czy uznajemy, że jest to prawo przyrodzone osobie, która ma uprawnienia do korzystania z danej rzeczy z wyłączeniem innych podmiotów, czy też traktujemy je jako swoiste prawo społeczne. W tym przepisie widać, że ustawodawca ewidentnie odchodzi od liberalnego pojęcia prawa własności i zmierza do uznania prawa własności za prawo społeczne. Moim zdaniem jest to zbyt daleko idące i ta kwestia będzie prawdopodobnie przedmiotem dużej pracy intelektualnej, orzecniczej sędziów, a także pełnomocników, aby przyjąć jednak docelowo liberalne rozumienie własności – uważa Tomasz Scheffler.

WAŻNE DATY

Dla nowelizacji Kodeksu karnego przewidziano trzymiesięczne *vacatio legis*, co oznacza, że większość jej przepisów wejdzie w życie 14 marca 2023 r.

Zmiany dotyczące przepadku pojazdu mechanicznego albo jego równowartości zaczną obowiązywać 14 grudnia 2023 r. Z dniem 1 stycznia 2026 r. wejdą natomiast zmiany dotyczące elektronicznej kontroli miejsca pobytu skazanego w związku z przerwą w wykonaniu kary pozbawienia wolności. ■

żeby te kary kwestionować, a w przypadku pełnomocnika występującego po stronie ofiary, aby wykazywać zasadność wysokiej kary. W sprawach karnych często mamy bowiem do czynienia z drastycznymi wydarzeniami, tragedią ofiar i ich rodzin.

Pełnomocnicy będą mieć teraz bardzo ważne zadanie, ponieważ będą przedstawiali konkurencyjne wobec prokuratury stanowiska. Od tego będzie w dużej mierze zależało działanie sądu. Oczywiście sąd wypracowuje też własne zdanie, ale od tego są strony, żeby przedstawić alternatywne interpretacje i argumenty. I w związku z tym część tych rozwiązań może zostać przyjęta. Mam nadzieję, że tak będzie.

OBSiL będzie radców prawnych w tym wspierał, przedstawiając pewne – najbardziej poprawne zdaniem naszych specjalistów – interpretacje uchwalonych przez ustawodawcę przepisów.

Obecnie naszym zadaniem jako samorządu jest wyjaśniać ludziom, że tym pełnomocnikiem, a dokładniej mówiąc, obrońcą w sprawach karnych, może być radca prawny. I te działania podejmujemy, promując zawód. ■

Fot. Adobe Stock

FUNDACJA RODZINNA W NOWEJ ODSŁONIE

14 grudnia 2022 r. Sejm uchwalił ustawę o fundacji rodzinnej (FR), która następnego dnia została przekazana do Senatu¹. Obecne tempo legislacyjne wskazuje, że nowe przepisy mogą realnie wejść w życie w połowie 2023 r.

PRZEMYSŁAW KOSIŃSKI

radca prawny
Fot. Małgorzata Radomska

Po raz pierwszy o FR pisałem na tych łamach kilkanaście miesięcy temu². Przedstawiłem wtedy podstawowe założenia ówczesnego projektu, tj. *ratio legis* nowej instytucji, powstanie i statut FR, jak również jej organy. W tym artykule opiszę najważniejsze zmiany wprowadzone do projektu po szerokich konsultacjach społecznych i opublikowane na stronie Rządowego Centrum Legislacji³, jak też te wprowadzone przez Sejm na grudniowym posiedzeniu. Znakomita większość z nich jest korzystna z perspektywy przyszłych fundatorów i beneficjentów FR, a sam projekt został uchwalony niemal jednogłośnie przez parlamentarzystów⁴.

¹ Ustawa z 14 grudnia 2022 r. o fundacji rodzinnej (dalej: ustawa): <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2798>, [dostęp: 9 stycznia 2023 r.].

² <https://kirp.pl/publikacja/radca-prawny-nr-196-lipiec-sierpień-2021/>, [dostęp: 9 stycznia 2023 r.].

³ <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12344906/katalog/12774318#12774318>, [dostęp: 9 stycznia 2023 r.].

⁴ <https://www.prawo.pl/biznes/fundacje-rodzinne-ustawa-przyjeta,518285.html>, [dostęp: 9 stycznia 2023 r.].

ZWOLNIENIE PODMIOTOWE I WNIESIENIE MAJĄTKU

FR powiększa katalog podmiotów zwolnionych z CIT (art. 6 pkt 25 ustawy o CIT w zw. z art. 131 pkt 3 ustawy), jakkolwiek z pewnymi wyjątkami. Zgodnie z oficjalnym komunikatem administracji rządowej również samo założenie FR, jak też przekazanie do niej majątku nie będzie opodatkowane (brak PCC i CIT); niestety brak jednak pokrycia tej deklaracji w wyrażonym przepisie⁵. Kolejną nowością przy powstaniu FR będzie obowiązek sporządzenia listy mienia w formie pisemnej, w której zamieszczone mają być prawa majątkowe wniesione do FR przez fundatora albo osoby inne niż fundator, ze wskazaniem osoby wnoszącej mienie oraz z określeniem rodzaju i wartości każdego z wniesionych składników mienia, w wysokości określonej według stanu i cen z chwili ich wniesienia oraz ich wartości podatkowej (art. 26 ustawy). Przy tej okazji przesądzono również, że nie tylko fundator może dokonać darowizny na rzecz FR (art. 27 ustawy).

Istotne znaczenie podatkowe będzie miało określenie proporcji wartości mienia wniesionego do FR przez każdego z fundatorów lub przez inne osoby (art. 27 ustawy). Zarząd FR będzie miał obowiązek aktualizowania ww. spisu mienia i będzie odpowiadał za jego aktualność (art. 26 ust. 3 ustawy). Ustawodawca wprowadził również możliwość pomniejszenia przychodu powstałego w związku z rozwiązaniem FR

⁵ <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/fundacja-rodzinna>, [dostęp: 9 stycznia 2023 r.].

o wartość podatkową mienia wniesionego przez fundatora lub fundatorów do FR (art. 24q ust. 3 ustawy o PIT w zw. z art. 131 pkt 5 ustawy).

DOPUSZCZALNA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Rewolucją na miarę przewrotu kopernikańskiego jest dopuszczenie (choć w ograniczonym zakresie) możliwości prowadzenia przez FR działalności gospodarczej (art. 6 ustawy). Ustawodawca uznał przede wszystkim, że FR będzie mogła zbywać mienie, o ile mienie to nie zostało nabyte wyłącznie w celu dalszego zbycia – co ustawodawca miał na myśli w tym zakresie, będzie pewnie przedmiotem licznych wypowiedzi judykatury. Ponadto FR będzie mogła mienie to wynajmować, dzierżawić lub udostępniać do korzystania na innej podstawie, jak również przystępować do spółek handlowych, funduszy inwestycyjnych, spółdzielni oraz podmiotów o podobnym charakterze, mających swoją siedzibę w kraju lub za granicą (oraz sama w nich uczestniczyć). FR będzie mogła też nabywać i zbywać papiery wartościowe, instrumenty pochodne i prawa o podobnym charakterze. FR udzieli także pożyczki spółkom kapitałowym, w których posiada udziały lub akcje, spółkom osobowym, w których uczestniczy jako wspólnik, oraz beneficjentom. Wreszcie umożliwiono FR obrót zagranicznymi środkami płatniczymi należącymi do FR w celu dokonywania płatności związanych z działalnością FR oraz prowadzenia przedsiębiorstwa w ramach gospodarstwa rolnego. Jeśli jednak FR wykroczy w swojej działalności gospodarczej poza ww. ramy określone w art. 6 ustawy, to dochody uzyskane w ten sposób będą podlegały podwyższonej stawce podatku CIT w wysokości 25% podstawy opodatkowania (art. 24r ust. 1 ustawy o CIT w zw. z art. 131 pkt 5 ustawy).

PODATKI DOCHODOWE OD ŚWIADCZEŃ

Zwolnienie podmiotowe FR z CIT oznacza de facto, że zyski z działalności FR (która może mieć charakter holdingowy i osiągać głównie zyski pasywne) będą opodatkowane podatkiem CIT jedynie w momencie ich dystrybucji na rzecz beneficjentów i to w atrakcyjnej stawce 15% (art. 24q ust. 1 pkt 1 ustawy o CIT w zw. z art. 131 pkt 3 ustawy), czyli modelowo jak przy ryczałcie od dochodów spółek. Co więcej, zwolnione z podatku PIT będą wypłaty świadczeń dla beneficjentów FR w osobach fundatora oraz wszystkich z tzw. grupy zerowej w stosunku do niego, tj. jego małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, rodzeństwo, ojczyma i macochę (art. 21 ust. 1 pkt 157 ustawy o PIT w zw. z art. 130 pkt 3 ustawy), zgodnie z art. 4a ust. 1 ustawy z 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn.

Wszyscy beneficjenci FR spoza tej grupy zapłacą podatek PIT według stawki 15%, liczony od uzyskanego przychodu (art. 30 lit. a pkt 17 ustawy o PIT w zw. z art. 130 pkt 4 ustawy).

ODSTĘPSTWA OD ZACHOWKU

Istotnym elementem ustawy o FR są zmiany w prawie spadkowym, w tym przede wszystkim przewidziane odstępstwa od zachowku. W myśl nowego art. 927 § 3 k.c. FR będzie można ustanowić w testamencie i będzie ona mogła być

spadkobiercą, jeżeli zostanie wpisana do rejestru w ciągu dwóch lat od ogłoszenia testamentu (art. 127 pkt 1 ustawy).

Analogicznie do aktualnych przepisów o darowiznach, zgodnie z nowym art. 994(1) § 1 k.c. przy obliczaniu zachowku nie będzie doliczany do spadku fundusz założycielski FR wniesiony przed więcej niż 10 laty, licząc wstecz od otwarcia spadku, chyba że FR jest spadkobiercą (art. 127 pkt 4 ustawy).

Bez wątplenia przetomową zmianą będzie umożliwienie każdemu obowiązanemu do zaspokojenia roszczenia z tytułu zachowku żądania odroczenia terminu jego płatności, rozłożenia go na raty (maksymalnie na pięć lat, ale w szczególnych przypadkach nawet do 10 lat), a w wyjątkowych przypadkach jego obniżenia, przy uwzględnieniu sytuacji osobistej i majątkowej uprawnionego do zachowku oraz obowiązanego do zaspokojenia roszczenia z tytułu zachowku (art. 997(1) § 1 k.c. w zw. z art. 127 pkt 8 ustawy), czyli tak jak ma to miejsce dziś jedynie przy dziedziczeniu gospodarstw rolnych.

Fot. Adobe Stock

Kolejną dużą i niewątpliwie potrzebną zmianą jest wprowadzenie ustawowej możliwości zrzeczenia się samego prawa do zachowku w całości lub w części (nowy art. 1048 § 1–3 k.c. w zw. z art. 127 pkt 12 ustawy).

WYKLUCZENIE DLA „ESTOŃCZYKÓW”

Łyżką dziegciu w tej beczce miodu jest brak pochylenia się ustawodawcy nad przepisem art. 28j ust. 1 pkt 4 ustawy o CIT, który *a contrario* wyklucza z możliwości opodatkowania tzw. estońskim CIT-em (e-CIT) te spółki, które mają w składzie osoby fizyczne posiadające prawa majątkowe związane z prawem do otrzymania świadczenia jako założyciele (fundatorzy) lub beneficjenci fundacji. Zgodnie z wykładnią literalną ww. przepisu trudno będzie argumentować, że nie dotyczy to osób uprawnionych do świadczeń z FR (w tym jej fundatorów). Innymi słowy, przed wieloma polskimi firmami rodzinnymi powstanie dylemat, czy założyć FR i rozwiązać kwestię sukcesji w rodzinie, czy też pozostać w swoich operacyjnych spółkach na e-CIT. Wybór trudny, bo FR ma szansę po zarządzie sukcesyjnym po raz pierwszy w historii polskiego systemu prawnego rozwiązać kompleksowo kwestię sukcesji, a z drugiej strony wiele spośród tych firm rodzinnych, które miały z FR skorzystać, całkiem niedawno stało się beneficjentami e-CIT. Szkoda, że na chwilę obecną firmy te, będąc motorniczymi polskiego PKB, zostały postawione przed takim wyborem, ale być może na ostatniej prostej legislacyjnej przed Senatem problem ten zostanie z myślą o nich pomyślnie rozwiązany. ■

Z JAKICH ULG MOŻEMY SKORZYSTAĆ ZA 2022 R.?

W zeznaniu za 2022 r. możemy odliczyć nowe ulgi. Ulga dla pracujących emerytów, ulga dla rodziców 4 plus czy ulga na zabytki to nowości, jakie przyniósł Polski Ład.

WIESŁAWA MOCZYDŁOWSKA

redaktor, wykładowca, specjalistka od rachunkowości i podatków
Fot. Archiwum W. Moczydłowskiej

Polski system podatkowy przewiduje pokaźny katalog ulg, z których możemy skorzystać, składając zeznanie podatkowe. Nie sposób ich tu wszystkich dokładnie opisać, ale zwróćmy uwagę na istotniejsze kwestie i nowe rozwiązania.

ULGA TERMOMODERNIZACYJNA

Korzystną ulgą jest ulga termomodernizacyjna, obowiązująca od 2019 r. Można ją łączyć z proekologicznymi programami, takimi jak „Mój Prąd” czy „Czyste Powietrze”. Skorzystanie z dotacji z tych programów nie pozbawia prawa do ulgi.

W myśl art. 26h ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (dalej: ustawy o PIT) podatnik będący właścicielem lub współwłaścicielem budynku mieszkalnego jednorodzinnego ma prawo odliczyć od dochodu wydatki poniesione na materiały budowlane, urządzenia i usługi, związane z realizacją przedsięwzięcia termomodernizacyjnego w tym budynku, które zostanie zakończone w okresie trzech kolejnych lat, licząc od końca roku, w którym poniesiono pierwszy wydatek.

Przedsięwzięcie zdefiniowano w art. 2 pkt 2 ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków. Katalog wydatków zawiera załącznik do rozporządzenia Ministra Inwestycji i Rozwoju w sprawie określenia wykazu rodzajów materiałów budowlanych, urządzeń i usług związanych z realizacją termomodernizacji.

Kwota odliczenia nie może przekroczyć 53 tys. zł w odniesieniu do wszystkich przedsięwzięć w budynkach, których podatnik jest właścicielem lub współwłaścicielem.

Popularne wydatki to zakup i montaż kolektora słonecznego, instalacji fotowoltaicznej, wymiana stolarki drzwiowej i okiennej, ocieplenie budynku.

Prawo do ulgi przysługuje także w przypadku wydatków na zakup i montaż klimatyzacji z funkcją grzania. Potwierdził to Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej w interpretacji

z 21 października 2022, pomimo że w rozporządzeniu wymieniono jedynie pompę ciepła wraz z osprzętem (0115-KDIT2.4011.510.2021.KC).

Limit ulgi dotyczy podatnika, niezależnie od liczby inwestycji. W przypadku małżonków limit dotyczy każdego z nich odrębnie (dwa razy po 53 tys. zł).

Wadą tej ulgi jest brak możliwości skorzystania z niej w przypadku budynku będącego w budowie.

Polski Ład doprecyzował moment poniesienia wydatku na przedsięwzięcie termomodernizacyjne. Jest nim dzień wystawienia faktury za towar lub usługę, a nie dzień zapłaty. Pojęcie „kocioł na paliwo stałe” zastąpiono pojęciem „kocioł przeznaczony wyłącznie do spalania biomasy”. Oznacza to usunięcie kotłów węglowych z ulgi w celu popularyzacji źródeł ogrzewania z odnawialnych źródeł energii.

ULGA PRORODZINNA

Ulgą ta jest odliczana od podatku. Konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek – posiadanie władzy rodzicielskiej i jej faktyczne wykonywanie. Jeśli tylko jeden z rodziców spełnia te warunki, ma on prawo do ulgi w 100% bez zgody drugiego rodzica. Potwierdza to orzecznictwo administracyjne, np. wyrok NSA z 27 lipca 2016 r., II FSK 2378/15.

Na mocy art. 27f ust. 2 ustawy o PIT odliczeniu podlega za każdy miesiąc roku podatkowego, w którym podatnik wykonywał władzę, pełnił funkcję albo sprawował opiekę, w stosunku do jednego małoletniego dziecka – kwota 92,67 zł, jeżeli dochody podatnika niepozostającego w związku małżeńskim, w tym również przez część roku podatkowego, nie przekroczyły w roku podatkowym kwoty 56 tys. zł, z wyjątkiem podatnika samotnie wychowującego małoletnie dziecko, do którego ma zastosowanie podwójna kwota dochodu (112 tys. zł). W przypadku dwojga małoletnich dzieci przysługuje kwota 92,67 zł na każde dziecko, w przypadku trojga i więcej dzieci przysługuje kwota 92,67 zł odpowiednio na pierwsze i drugie dziecko, 166,67 zł na trzecie dziecko i 225 zł na czwarte i każde kolejne dziecko.

Kwotę ulgi podatnicy mogą odliczyć w dowolnej proporcji przez nich ustalonej. Gdy brak porozumienia między tymi, którzy wspólnie wykonują władzę rodzicielską nad małoletnim dzieckiem po rozwodzie lub w trakcie separacji, lub gdy miejsce zamieszkania dziecka jest takie samo jak miejsce zamieszkania obojga rodziców, opiekunów prawnych dziecka albo rodziców zastępczych pozostających w związku małżeńskim – kwotę tę podatnicy odliczają w częściach równych.

Fot. Adobe Stock

W pozostałych przypadkach odliczenie w wysokości 100% stosuje podatnik, u którego dziecko ma miejsce zamieszkania. Rodzice lub opiekunowie prawni mają prawo do ulgi, o ile zarobki dziecka nie przekroczą 16 061,28 zł. Co ciekawe, ulga uprawnia do zwrotu podatku, jeśli jej kwota przekracza obliczony podatek.

ULGA 4 PLUS

Obowiązuje od 1 stycznia 2022 r. Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 153 ustawy o PIT wolne od podatku dochodowego są: przychody podatnika do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 85 528 zł – który w roku podatkowym w stosunku do co najmniej czworga dzieci wykonywał władzę rodzicielską, pełnił funkcję opiekuna prawnego, jeżeli dziecko z nim zamieszkiwało, lub sprawował funkcję rodziny zastępczej, a w przypadku pełnoletnich uczących się dzieci wykonywał ciężący na nim obowiązek alimentacyjny albo sprawował funkcję rodziny zastępczej. W przypadku obojga rodziców będzie to 171 056 zł. Przy rozliczeniu według skali podatkowej ulgę sumuje się z kwotą wolną od podatku, co daje kwotę od przychodów wolnych od podatku nawet do 231 056 zł. Ulga nie wyklucza skorzystania z ulgi prorodzinnej.

ULGA NA ZABYTKI

To nowa ulga na tzw. pałacyk plus, która została od razu zmieniona. Pozwala odliczyć od dochodu wydatki związane z zakupem, remontem, pracami konserwatorskimi zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w ewidencji zabytków. Została ona okrojona i zmiany, które weszły w życie w styczniu br., uniemożliwiają odliczenie z tytułu samego nabycia nieruchomości zabytkowej. W zeznaniu za rok 2022 takiego odliczenia można jeszcze dokonać.

Zgodnie z art. 26hb ust. 1 ustawy o PIT, w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2022 r., podatnik może odliczyć wydatki w trzech przypadkach. Pierwszy z nich to wydatki poniesione w roku podatkowym na wpłaty na fundusz remontowy wspólnoty mieszkaniowej lub spółdzielni mieszkaniowej utworzonej, zgodnie z odrębnymi przepisami, dla zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru zabytków lub znajdującego się w ewidencji zabytków. Druga możliwość to odliczenie poniesionych wydatków na prace konserwatorskie,

restauratorskie lub roboty budowlane w zabytku nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków lub znajdującej się w ewidencji zabytków, a trzecia na odpłatne nabycie zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru zabytków lub udziału w takim zabytku, pod warunkiem że podatnik na nabytą nieruchomość poniesie wydatek na prace konserwatorskie, budowlane itp.

Odliczenia, o których mowa w dwóch pierwszych przypadkach, nie mogą przekroczyć 50% wydatków udokumentowanych fakturą wystawioną przez podatnika podatku VAT niekorzystającego ze zwolnienia. Odliczenie w trzecim przypadku (zakup zabytku nieruchomego) nie może przekroczyć iloczynu kwoty 500 zł i liczby metrów kwadratowych powierzchni użytkowej zabytku, nie więcej jednak niż 500 tys. zł na wszystkie wydatki poniesione z tego tytułu.

Pracujący seniorzy są zwolnieni z podatku do 85 528 zł rocznie. Ci, którzy rozliczą się na skali podatkowej, skorzystają też z kwoty wolnej od podatku. Łącznie więc osoby te nie zapłacą podatku od dochodów aż do 115 528 zł. Co ważne, w przypadku przedsiębiorców trzeba mieć opłacane składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu działalności gospodarczej lub innych tytułów. Nie wystarczą składki zdrowotne.

ULGA DLA PRACUJĄCYCH SENIORÓW

Ulga ta przysługuje seniorom, którzy osiągnęli wiek emerytalny – 60 lat kobiety i 65 lat mężczyźni, mają ustalone prawo do emerytury oraz tym, którzy nie mają takiego prawa i nie otrzymali decyzji z ZUS (art. 21 ust. 1 pkt 154 ustawy o PIT). Przysługuje tylko osobom pracującym i niepobierającym emerytury pomimo osiągnięcia wieku emerytalnego.

Pracujący seniorzy są zwolnieni z podatku do 85 528 zł rocznie. Ci, którzy rozliczą się na skali podatkowej, skorzystają też z kwoty wolnej od podatku. Łącznie więc osoby te nie zapłacą podatku od dochodów aż do 115 528 zł. Co ważne, w przypadku przedsiębiorców trzeba mieć opłacane składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu działalności gospodarczej lub innych tytułów. Nie wystarczą składki zdrowotne.

ULGA DLA MŁODYCH

Zwolnienie z podatku obejmuje przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej, spółdzielczego stosunku pracy oraz umów-zleceń, otrzymane przez podatnika do ukończenia 26. roku życia, do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 85 528 zł. Zwolnienie stosowane powinno być automatycznie przez płatników. Przy okazji zeznania rocznego można sprawdzić, czy ulga została zastosowana, a w przypadku przychodów z kilku źródeł czy nie przekroczono limitu.

ULGA REHABILITACYJNA

Pozwala odliczyć wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych, poniesione w roku podatkowym przez podatnika

Fot. Adobe Stock

będącego osobą niepełnosprawną lub podatnika, na którego utrzymaniu są osoby niepełnosprawne. Część z nich jest limitowana, a część nie. Polski Ład doprecyzował regulacje dotyczące tej ulgi.

W przypadku opiekunów możliwe jest odliczenie wydatków poniesionych na: opłacenie przewodników osób niewidomych I lub II grupy inwalidztwa oraz osób z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczonych do I grupy inwalidztwa, w kwocie nieprzekraczającej w roku podatkowym 2280 zł, używanie samochodu osobowego, stanowiącego własność (współwłasność) osoby niepełnosprawnej lub podatnika mającego na utrzymaniu osobę niepełnosprawną lub dziecko niepełnosprawne do 16. roku życia w wysokości nieprzekraczającej kwoty 2280 zł.

Z dniem 1 stycznia 2022 r. katalog wydatków został powiększony o: odpłatne przejazdy środkami transportu publicznego związane z pobytem opiekuna osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I grupy inwalidztwa lub dzieci niepełnosprawnych do lat 16, przebywającego z osobą niepełnosprawną na turnusie rehabilitacyjnym lub w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej (art. 26 ust. 7a pkt 15 lit. d) i pobyt opiekuna wraz z osobą niepełnosprawną zaliczoną do I grupy inwalidztwa lub dzieckiem niepełnosprawnym do lat 16 na turnusie rehabilitacyjnym, w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego lub zakładzie rehabilitacji leczniczej (art. 26 ust. 7a pkt 6a).

Zgodnie z art. 26e ust. 7e ustawy o PIT w nowym brzmieniu możliwość skorzystania z ulgi przysługuje również osobom, na których utrzymaniu pozostają osoby niepełnosprawne, o ile w danym roku podatkowym dochody tych osób nie przekroczą dwunastokrotności kwoty renty socjalnej, w wysokości obowiązującej w grudniu roku podatkowego. Do dochodów osób niepełnosprawnych nie należy uwzględniać alimentów na rzecz dzieci wychowywanych samotnie przez rodzica, świadczenia uzupełniającego, dodatku energetycznego, ostonowego oraz zasiłku pielęgnacyjnego i dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów.

Do 31 grudnia 2021 r. wydatek związany z transportem osoby niepełnosprawnej musiał być poniesiony na konieczny przewóz na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne. Obecnie każdy odpłatny przewóz osoby niepełnosprawnej, zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa, oraz

dzieci niepełnosprawnych do lat 16 – również innymi środkami transportu niż karetka – upoważnia do zastosowania ulgi, bez względu na cel przewozu.

W przypadku wydatków na samochód osobowy obowiązuje limit nieprzekraczający kwoty 2280 zł. Znowelizowany art. 26 ust. 7a pkt 13 ustawy o PIT nie zawiera żadnego ograniczenia kwotowego wydatków poniesionych na transport osoby niepełnosprawnej.

Odliczenie na leki dotyczy wyłącznie różnicy pomiędzy faktycznie poniesionymi wydatkami w danym miesiącu a kwotą 100 zł. Z odliczenia korzysta się, jeśli lekarz specjalista stwierdzi, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki (stale lub czasowo).

ULGA INTERNETOWA

Ulga ta jest możliwa do wykorzystania wyłącznie przez dwa następujące po sobie lata i przysługuje tym, którzy jeszcze z niej nie korzystali. Odliczyć można nie więcej niż poniesione wydatki, maksymalnie 760 zł na osobę. Ulga przysługuje na Internet w miejscu zamieszkania, w telefonie komórkowym i przenośny modem podłączany do laptopa. Limit przysługuje odrębnie każdemu z małżonków, łącznie mogą oni od dochodu odliczyć 1520 zł. Jeśli jeden z małżonków już kiedyś z ulgi korzystał, a drugi jeszcze nie, ma on takie prawo. Gdy

Do 31 grudnia 2021 r. wydatek związany z transportem osoby niepełnosprawnej musiał być poniesiony na konieczny przewóz na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne. Obecnie każdy odpłatny przewóz osoby niepełnosprawnej, zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa, oraz dzieci niepełnosprawnych do lat 16 – również innymi środkami transportu niż karetka – upoważnia do zastosowania ulgi, bez względu na cel przewozu.

małżonkowie rozliczają się wspólnie i jeden z małżonków już nie ma prawa do ulgi, to ulgę tę może rozliczyć małżonek, który jej jeszcze nie rozliczał. Rachunki muszą być wystawione na nazwisko rozliczającego ulgę.

Pozostałe ulgi, które można odliczyć, to: ulga dla krwiodawców; darowizny: kościelne, na cele pożytku publicznego, na cele edukacyjne dla szkół, na cele walki z COVID-19, darowizna komputerów przenośnych (tabletów i laptopów) na rzecz jednostek prowadzących placówki oświatowe, ulga na nowe technologie, na powrót i wpłaty na IKZE. Obowiązuje też ulga odsetkowa na zasadzie praw nabytych. Pozwala ona na odliczenie od dochodu odsetek naliczanych z tytułu kredytu na realizację własnych celów mieszkaniowych i dotyczy osób, które spłacają kredyt zaciągnięty do końca 2007 r., jak i osób, które taki kredyt refinansowały.

Od stycznia br. podatnicy mają możliwość przekazania na rzecz organizacji pożytku publicznego 1,5% podatku dochodowego zamiast dotychczasowego 1%. Zwiększona stawka ma zastosowanie już do zeznań podatkowych składanych za 2022 r. ■

KASY ONLINE W DZIAŁALNOŚCI RADCY PRAWNEGO

Kasę trzeba mieć – to zasada, która sprawdza się w wielu sytuacjach.

W przypadku rozliczeń z fiskusem zyskuje ona jednak nowe znaczenie, bo obok tej zwykłej kasy trzeba mieć również kasę rejestrującą online, najlepiej zintegrowaną z terminalem płatniczym. To oczywiście pod warunkiem świadczenia usług prawnych dla osób niebędących przedsiębiorcami czy instytucjami.

BOGDAN BUGDALSKI

dziennikarz, redaktor
i wydawca

Fot. Archiwum B. Bugdalskiego

Obowiązek posiadania kasy fiskalnej online dla osób świadczących usługi prawne, a więc i radców prawnych, został wprowadzony z dniem 1 lipca 2021 r. na podstawie art. 111 oraz art. 145b ustawy o VAT. Dotyczy on wyłącznie przedsiębiorców, którzy prowadzą sprzedaż usług na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej i rolników ryczałtowych.

Dodajmy też od razu, że usługi prawne należą do tych rodzajów usług, w których nie istnieje próg sprzedaży osobom prywatnym usług w wysokości 20 tys. zł, po którego przekroczeniu prowadzenie kasy fiskalnej staje się obowiązkowe. Radca musi zaopatrzyć się w kasę rejestrującą, zanim obsłuży pierwszego klienta z grona osób prywatnych. I musi to być kasa fiskalna online. Wyjątkiem może być jedynie sytuacja, gdy ta sprzedaż będzie realizowana wyłącznie przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, a więc online czy telefonicznie, a zapłata za świadczoną usługę będzie trafiała na konto bankowe, za pośrednictwem banku, poczty lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej. Mówi o tym § 4 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia ministra finansów w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących.

Kasy fiskalnej nie musi mieć też osoba świadcząca usługi prawne wyłącznie na rzecz firm i innych podmiotów, w tym również kancelarii, w której pracuje.

INTEGRACJA KASY Z TERMINALEM

Od momentu wprowadzenia obowiązku rejestrowania usług wykonywanych na rzecz osób prywatnych za pomocą kasy online dla osób świadczących usługi prawne istotne stały się również dwie inne daty:

- pierwsza to 1 stycznia 2022 r., kiedy został wprowadzony art. 19a ust. 1 ustawy – Prawo przedsiębiorców obowiązek zapewnienia klientowi możliwości dokonywania zapłaty za

usługę przy użyciu instrumentu płatniczego – karty płatniczej, smartfonu, w każdym miejscu wykonywania działalności gospodarczej, a w szczególności w lokalu i poza nim. Oznacza to konieczność posiadania terminala płatniczego;

- druga natomiast to 1 lipca 2022 r., kiedy to miał powstać obowiązek integracji kasy fiskalnej z terminalem płatniczym, za którego niespełnienie przewidziano karę.

W związku z licznymi sygnałami ze strony biznesu w czerwcu 2022 r. minister finansów postanowił odroczyć termin obowiązku integracji kas rejestrujących online z terminalami płatniczymi do końca 2024 r.

Odroczenie ustalonego obowiązku z 1 lipca 2022 r. na 1 stycznia 2025 r. oznacza jednocześnie, że w tym okresie nie będą stosowane wobec przedsiębiorców kary pieniężne w wysokości 5 tys. zł za posiadanie niezintegrowanych urządzeń – napisano w komunikacie Ministerstwa Finansów.

ODLICZENIE OD PODATKU

Radców prawnych nie dotyczy natomiast sygnalizowane wydłużenie do 31 grudnia 2023 r. terminu wymiany kas rejestrujących, które miało wynikać z nowelizacji ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw z 1 grudnia 2022 r., ponieważ ta dotyczy kas rejestrujących z elektronicznym zapisem kopii o zastosowaniu specjalnym, a więc używanych m.in. w aptekach, taksówkach i automatach.

Z integracją sprzętu można zatem jeszcze trochę poczekać. Trzeba mieć jednak na uwadze, że ta czynność jest nieunikniona. W zasadzie lepiej od razu zaopatrzyć się w kasę wielofunkcyjną – czyli dwa w jednym – która nie tylko zapewni nam rejestrację wszelkich transakcji (funkcja kasy online), lecz także umożliwi przyjmowanie płatności elektronicznych.

Może mieć to znaczenie zwłaszcza dla tych radców, którzy myślą o rozszerzeniu świadczenia usług prawnych dla osób prywatnych, jak również dla tych osób, które rejestrują właśnie działalność gospodarczą. Warto dodać, że zgodnie z art. 111 ust. 4 pkt 2 ustawy o VAT przedsiębiorcy mają prawo do odliczenia od podatku należnego kwoty wydanej na zakup każdej z kas rejestrujących, w wysokości 90% jej ceny zakupu (bez podatku), nie więcej jednak niż 700 zł, pod warunkiem że zakup nastąpił nie później niż w terminie sześciu miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia tej ewidencji. ■

Fot. Adobe Stock

NARZĘDZIOWNIK RADCY PRAWNEGO W CZASACH SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Jednym z podstawowych założeń prowadzenia przeze mnie cyklu na temat nowych technologii na łamach naszego magazynu jest to, że warto je traktować jako usprawnienie, a nie zagrożenie. Nic nie pokazuje tego tak wyraźnie, jak samodzielna „zabawa” z narzędziami. A widać to ostatnio dzięki zwiększonej popularności ChatGPT-3, Midjourney czy aplikacji tworzących „nasze” zdjęcia.

TOMASZ PALAK

radca prawny, prelegent, autor artykułów na www.tomaszpalak.pl i w prasie. Pięciokrotnie na podium konferencji *I love marketing*, występował również na Infoshare, TEDx Fuckup Nights i w innych licznych wydarzeniach. Wykładowca WSB, WSAiB, WSEi i UTH
Fot. Grzegorz Giziński

Ten artykuł najlepiej czytać z przerwami, samodzielnie testując proponowane przeze mnie rozwiązania – dziś na tapetę wziętem te wykorzystujące sztuczną inteligencję. Nie będziemy jednak analizować jej „bebeczków” czy rozważać aspektów prawnych – po prostu się nią pobawimy. A do czego może się przydać?

ASYSTA

Narzędzie <https://otter.ai/> może uczestniczyć w naszych spotkaniach – zwłaszcza przydaje się do tych typu Zoom czy Teams.

Bierze w nich udział jako dodatkowy uczestnik i robi protokół – nagrywa, przekształca mowę na tekst i najważniejsze: streszcza i podsumowuje. Natomiast <https://excelformulabot.com/> zamienia tekstowe instrukcje w gotowe formuły programów typu Excel. Nie będzie już konieczności próby wytłumaczenia ich Google`owi i przekopywania się przez listę niejasnych wyników.

Od strony asysty bardziej prawnej zwracam uwagę na Vigilex (<https://www.monitoringregulacyjny.pl/>), który pozwala na bycie na bieżąco z pomysłami nowych aktów prawnych zawierających interesujące nas tematy i sformułowania. A do „riserczu wewnętrznego” z kolei polecam <https://searchby.app/>, który konkretne słowa wyszuka wewnątrz naszych dokumentów kancelaryjnych – także tych w formacie PDF czy JPG.

TEKST

Teraz przejdźmy do pracy najbliższej naszemu zawodowi, czyli pracy na słowie pisanym. I to bez oklepanego już trochę tematu ChatGPT-3. Możemy rzadziej powtarzać to samo, jeśli użyjemy <https://blaze.today/> – stosując własne skróty,

od razu napiszemy na przykład e-maila z podziękowaniem. Co do e-maili istnieją zresztą narzędzia wkładające ChatGPT-3 w naszą skrzynkę i tworzące odpowiedzi na tej zasadzie albo przykładowo <https://app.tldrmal.co/> streszczający zawartość nieodebranych e-maili w Gmailu, ale w tym kontekście można mieć jednak wątpliwości pod kątem tajemnicy radcowskiej i RODO.

Dlatego przejdźmy na bezpieczny teren pisania na przykład do mediów społecznościowych. Przykładowo <https://quillbot.com/> pomoże w streszczaniu czy parafrazowaniu jakiegoś tekstu, a narzędzia z tercetu <https://www.copy.ai/>, <https://rytr.me/> i <https://jenni.ai/> pozwolą wesprzeć się sztuczną inteligencją przy pisaniu od zera. I to zgodnie ze sztuką copywritingu, a nieraz także pozycjonowania. Do oszczędzenia pracy – zwłaszcza przy nagłówkach i Twitterze – przydaje się także <https://tribescaler.com/>.

Fot. Adobe Stock

OBRAZ

Ale skoro przeszliśmy już do tematu mediów społecznościowych, to nie ma co się oszukiwać – w nich dużą rolę grają także ilustracje. Prócz nagłówków to właśnie infografiki czy memy najłatwiej przyciągają wzrok i zatrzymują skrolujące kciuki naszych potencjalnych odbiorców.

Inawet w tak teoretycznie kreatywnych zagadnieniach można wesprzeć się sztuczną inteligencją. Na przykład przy mekach wystarczy po prostu opisać <https://www.supermeme.ai/>, o co nam chodzi, a otrzymamy tekst z odpowiednio dobraną tematycznie grafiką. A do dyktowania treści pozostałych obrazów prócz słynnego i „schowanego” za kontem Discord narzędzia Midjourney znajdzie się sporo innych, ja przykładowo jestem bardzo zadowolony z efektów pracy <https://photosonic.writesonic.com/>.

Al przydaje się zatem tym bardziej w graficznych działaniach niekreatywnych – usuń obiekt, zmień kąt, oświetl, „nie chcemy na zdjęciu tej latarni” itp. Istnieje sporo narzędzi umożliwiających te poszczególne działania, ale może nie ma potrzeby się rozpraszać – <https://clipdrop.co/> oferuje to wszystko i jeszcze więcej (np. inteligentne powiększanie małych obrazów bez tzw. pikselozji). Choć ja odnośnie do usuwania obiektów ze zdjęć czy wycinania ich z tła póki co pozostaję wierny odpowiednio <https://magicstudio.com/magiceraser> i <https://www.remove.bg/>, które wzmiankowałem już w jednym z poprzednich artykułów.

Fot. Adobe Stock

FILM

Tak jak wyciąć z tła w zdjęciu, analogicznie możemy tego ocze kiwać w filmie – i oczywiście jest na to rozwiązanie – nazywa się <https://www.unscreen.com/>. I ponownie jednym z częstych oczekiwań filmowych jest po prostu „wstaw moją twarz do teledysku czy GIF-a”. Naturalnie nie pisałbym o tym, gdyby nie istniało rozwiązanie wykorzystujące sztuczną inteligencję. Zachęcam zatem do sprawdzenia <https://hey.reface.ai/>.

Nie potrzebujemy akurat naszej twarzy? Ale film z kimś mówiącym w naszym imieniu by się przydał? Rozwiązaniem jest <https://www.synthesia.io/> – podyktujmy narzędziu nasz wymarzony scenariusz i możliwe, że będziemy miło zaskoczeni efektami. Podobnie jak narzędziami wyręczającymi nas w robieniu slajdów – po prostu podajmy im, o czym ma być prezentacja, może plus minus, jakie ma zawierać punkty, i patrzmy na efekty. Bo <https://beta.tome.app/> czy <https://www.chatbcg.com/> nie tylko przeszukują internet i opiszą na slajdach w paru zdaniach te zagadnienia, lecz także opatrzą je „własnoręcznieymi” obrazkami.

DŹWIĘK

Narzędzia dźwiękowe przydadzą się nam pewnie najrzadziej, choć nie musi to być reguła – do takich przecież zalicza się choćby „asystent” Otter wspomniany na początku artykułu. Pozostańmy jednak w konwencji zabawy linkami ode mnie i tutaj długi czas może nam zejść na stronie <https://fakeyou.com/>. Po wpisaniu tam tekstu możemy wybrać, czy „odczyta” go nam głos Morgana Freemana, Donalda Trumpa czy kogokolwiek innego z szerokiej dostępnej listy. Tekst zresztą może też być „odśpiewany” i nie ukrywam, że osobiście spędziłem sporo czasu, wysłuchując... Freddiego Mercury’ego.

A jeśli jesteśmy już przy piosenkach, to <https://www.mazmazika.com/> pozwala na przykład po wrzuceniu w narzędzie linka do filmu na YouTube rozpracować akordy do zagrania utworu samodzielnie. Albo rozdzielić ten utwór na pliki z wokalem, gitarą i tak dalej – drugie z tych zastosowań może mieć już potencjał nie tylko dla muzyków.

PODSUMOWANIE

Asysta, tekst, obraz, film i dźwięk – tak zatytułowałem śródtytuły tego artykułu i taki też wybrałem podział zastosowań sztucznej inteligencji w naszej pracy. W rzeczywistości jednak może on być znacznie szerszy, a zagadnienia przecież nawzajem się przenikają. Liczę, że zabawa z tą listą była źródłem nie tylko rozrywki, lecz także inspiracji do zastosowania w codziennej pracy. ■

CZY ISTNIEJE JEDEN SEKRET SUKCESU?

Wywiad z dr. Tomaszem Gawliczkiem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym, laureatem trzeciego miejsca w XI edycji konkursu „Rising Stars Prawnicy – liderzy jutra 2022”.

■ Został pan laureatem trzeciego miejsca w XI edycji prestiżowego konkursu dla prawników poniżej 35. roku życia „Rising Stars Prawnicy – liderzy jutra 2022”. Kapituła konkursu ocenia m.in. wiedzę merytoryczną, innowacyjność, działalność *pro publico bono* czy umiejętność łączenia kariery zawodowej z pracą naukową. Spośród zgłoszonych 139 kandydatur jako jedyny radca prawny znalazł się pan nie tylko w finałowej dziesiątce, lecz także zajął miejsce na podium. To prawdziwy powód do dumy. Czym jest dla pana to wyróżnienie?

Nagroda w tym konkursie jest dla mnie niezwykle ważna z kilku względów. Przede wszystkim stanowi potwierdzenie, że obrana ponad 10 lat temu ścieżka rozwoju zawodowego była właściwa. Prawo własności intelektualnej, które stanowi moją wiodącą specjalizację, zafascynowało mnie już na samym początku pracy zawodowej. Postanowiłem więc iść za radą Williama Szekspira, który pisał, że „nie ma pożytku z nie-lubianej pracy”, i wskazywał: „to studiuj, co naprawdę lubisz”. Wyróżnienie w tym konkursie to dla mnie najlepszy dowód na to, że słowa angielskiego dramaturga są w pełni prawdziwe. Jestem przekonany, że wiele sukcesów zawodowych, które osiągnąłem, to efekt nie tylko wytrwałej pracy, lecz także podjętej przed laty decyzji, aby konsekwentnie zajmować się tym, co sprawia mi największą satysfakcję.

Otrzymałą nagrodę traktuję jako ważne wyróżnienie z uwagi na formułę konkursu organizowanego przez Wolters Kluwer Polska. Nagroda przyznawana jest przez kapitułę złożoną z ekspertów z zakresu prawa, przedstawicieli prawniczych samorządów zawodowych, organizacji branżowych i NGO. To, że efekty mojej pracy – zawodowej, naukowej oraz podejmowanej *pro publico bono* – zostały docenione przez osoby, które zasiadały w tym gronie, sprawia mi ogromną radość, bo rozstrzygnięcie opiera się na merytorycznych ocenach, a te zawsze są najcenniejsze.

■ Decyzję o tym, aby zajmować się IP, podjął pan wiele lat temu. Jak wyglądała pana droga zawodowa? Jak stać się uznanym specjalistą z zakresu prawa własności intelektualnej?

Myszę, że specjalizacja w każdej dziedzinie prawa wymaga w pierwszej kolejności nabycia pogłębionej wiedzy merytorycznej, a następnie konfrontowania jej z rzeczywistymi problemami, które pojawiają się w praktyce zawodowej.

Moja edukacja dotycząca prawa własności intelektualnej rozpoczęła się na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, na którym w 2013 r. ukończyłem studia podyplomowe w tym zakresie. W tym samym czasie odbywałem aplikację radcowską oraz stacjonarne studia doktoranckie nauk prawnych na Uniwersytecie Wrocławskim. Zarówno w pracy naukowej, jak

Fot. Andrzej Stawiński, materiały Wolters Kluwer Polska

TOMASZ GAWLICZEK

Doktor nauk prawnych, radca prawny, rzecznik patentowy, profesjonalny pełnomocnik przed Urzędem Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO). Specjalizuje się w szeroko rozumianym IP ze szczególnym uwzględnieniem prawa znaków towarowych i wzorów przemysłowych, prawa patentowego oraz prawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Jest absolwentem studiów prawniczych na Uniwersytecie Wrocławskim, na którym uzyskał stopień doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne. Ukończył studia podyplomowe prawa własności intelektualnej na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, a także specjalistyczne studia podyplomowe z zakresu prowadzenia sporów patentowych w Europie na Uniwersytecie Strasburskim we Francji. Jako profesjonalny pełnomocnik dotychczas dwukrotnie stawał na wokandzie Sądu Unii Europejskiej w Luksemburgu w sprawach z zakresu prawa własności intelektualnej, w tym w precedensowym sporze dotyczącym wzorów wspólnotowych (T-823/19). W latach 2021 oraz 2022 został wyróżniony tytułem *Rising Star in Poland* w rankingu „IP Stars” prowadzonym przez międzynarodowy magazyn „Managing Intellectual Property”. Należy do Europejskiego Stowarzyszenia Pełnomocników ds. Sporów Patentowych (EPLIT) z siedzibą w Paryżu. Biegłe posługuje się językiem angielskim i hiszpańskim.

i zawodowej skupiłem się na zagadnieniach związanych z IP. Obronioną rozprawę doktorską poświęciłem interdyscyplinarnej problematyce ochrony znaku towarowego w polskim prawie karnym gospodarczym. Otrzymałem za nią nagrodę

Ministra Rozwoju i Technologii w XX edycji konkursu organizowanego przez Urząd Patentowy RP na najlepszą pracę naukową na temat własności intelektualnej.

Od dziewięciu lat jestem związany z prawnopatentową kancelarią JWP, która specjalizuje się w doradztwie prawnym i technicznym dotyczącym szeroko rozumianego IP. W pracy na co dzień rozwiązuję problemy dotyczące patentów, znaków towarowych, designu, praw autorskich czy nieuczciwej konkurencji.

Uważam, że specjalizacja to proces, który wymaga ciągłego zdobywania nowej wiedzy i umiejętności. Dlatego po uzyskaniu uprawnień radcy prawnego zdecydowałem się odbyć także aplikację rzecznikowską, którą ukończyłem z wyróżnieniem w 2019 r. Uczęszczałem też na specjalistyczne studia podyplomowe z zakresu prowadzenia sporów patentowych w Europie na Uniwersytecie Strasburskim.

Kluczem do bycia specjalistą jest według mnie zatem regularne doskonalenie warsztatu prawniczego i podejmowanie kolejnych wyzwań.

■ **Pomimo młodego wieku ma pan już imponującą liczbę sukcesów zawodowych. Jednym z nich – szczególnie docenionym przez kapitułę konkursową – jest wygrana w sporze o unieważnienie wzoru wspólnotowego nr RCD 001723677-0001, który toczył się przed sądem UE w Luksemburgu. Dlaczego wyrok w tej sprawie (T-823/19) miał precedensowy charakter?**

Sąd rozstrzygnął istotną z perspektywy całego unijnego prawa wzorów wspólnotowych kwestię oceny dowodów w sprawach o unieważnienie zarejestrowanych wzorów. W wyroku wskazano, jak z tej perspektywy postrzegać wiarygodność materiałów zamieszczonych w internecie.

Orzeczenie to było wielokrotnie komentowane właśnie z uwagi na fakt, że coraz częściej w różnego rodzaju postępowaniach mamy do czynienia z dowodami pochodzącymi ze świata wirtualnego. Na kanwie tego konkretnego przypadku udało się więc dookreślić kwestię, która dotychczas pozostawała nierozstrzygnięta w świetle obowiązującego prawa.

■ **Nie wszystkie problemy można jednak rozwiązać na drodze orzecznictwa sądowego. Czy w 2023 r. spodziewamy się istotnych zmian legislacyjnych w zakresie prawa własności intelektualnej?**

Wiele wskazuje na to, że obecny rok przyniesie spore zmiany legislacyjne w IP. Z perspektywy krajowej legislacji mam na myśli w szczególności projekt nowej ustawy – Prawo własności przemysłowej, który został przedstawiony w ubiegłym roku (UD263). Zaproponowano w nim szereg zmian systemowych (np. rejestracyjny tryb ochrony wzorów użytkowych, utworzenie depozytu tajemnic przedsiębiorstwa), ale też porządkujących. Kluczowe jest pytanie, czy dojdzie do uchwalenia tego projektu, a jeśli tak, to w jakim ostatecznie kształcie. Ponadto czekamy wciąż na implementację do polskiego porządku prawnego przepisów dyrektywy nr 2019/790/UE z 17 kwietnia 2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym.

Z punktu widzenia planowanych zmian legislacyjnych na szczeblu unijnym szczególną uwagę warto zwrócić na reformę prawa wzorów wspólnotowych. Pod koniec listopa-

Warto też pamiętać, że oferując usługi prawne, trzeba umiejętnie dostosowywać je do biznesowych potrzeb i oczekiwań klientów. Przytoczę tu dewizę Henry'ego Forda: „Jeżeli istnieje jakiś jeden sekret sukcesu, to jest to umiejętność przyjmowania cudzego punktu widzenia i patrzenia z tej perspektywy z równą łatwością jak z własnej”.

da 2022 r. Komisja Europejska przedstawiła w tym zakresie obszerny projekt zmieniający obowiązujące rozporządzenie Rady (WE) nr 6/2002 z 12 grudnia 2001 r.

Warto też wspomnieć o wejściu w życie systemu jednolitej ochrony patentowej, które ma nastąpić na początku czerwca 2023 r. Wprowadzenie patentu europejskiego o jednolitym skutku będzie oddziaływać zarówno na strategię uzyskiwania ochrony wynalazków, jak i na samo prowadzenie działalności gospodarczej w krajach Unii (z punktu widzenia ryzyka naruszenia tych praw wyłącznych).

■ **Jakie dziedziny prawa – poza własnością intelektualną – interesują lidera jutra 2022?**

Specjalizacja w zakresie IP w naturalny sposób łączy się dla mnie z różnymi zagadnieniami prawa nowych technologii (takimi jak ochrona *software* czy prawo internetu). Ciekawią mnie także m.in. prawne aspekty *gamingu*, z którymi miałem w praktyce do czynienia, reprezentując klientów w różnego rodzaju sporach.

■ **Co jest podstawą sukcesu na rynku prawniczym? Co radziłby pan młodym prawnikom, którzy dopiero rozpoczynają ścieżkę kariery zawodowej?**

W moim przekonaniu istnieje kilka czynników, które łącznie dają szansę na odniesienie sukcesu w branży prawniczej. Jak już podkreślałem, jestem zwolennikiem specjalizacji. Pozwala ona nie tylko wyróżnić się na rynku usług prawniczych, lecz także systematycznie pogłębiać wiedzę w wybranej problematyce. W dzisiejszych realiach trudno jest na bieżąco śledzić wszystkie zmiany legislacyjne i orzecznictwo w każdej dziedzinie.

Niezależnie od obranej specjalizacji nie należy zapominać o aktualizowaniu swojej wiedzy z zakresu podstawowych aktów prawnych, których znajomość zawsze przydaje się w bieżącej pracy prawnika (zwłaszcza przepisów proceduralnych). Często na sukces na rynku prawniczym wpływa także biegła znajomość języków obcych (w tym terminologii fachowej). W moim przypadku pomocny okazuje się język hiszpański, w którym – obok języka angielskiego – komunikuję się z Urzędem Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej z siedzibą w Alicante.

Warto też pamiętać, że oferując usługi prawne, trzeba umiejętnie dostosowywać je do biznesowych potrzeb i oczekiwań klientów. Przytoczę tu dewizę Henry'ego Forda: „Jeżeli istnieje jakiś jeden sekret sukcesu, to jest to umiejętność przyjmowania cudzego punktu widzenia i patrzenia z tej perspektywy z równą łatwością jak z własnej”. ■

Rozmawiała **Wiestawa Moczydłowska**

WYBRANE ORZECZENIA NSA

Wymagalność zobowiązania, która jest istotna z punktu widzenia odpowiedzialności członka zarządu za zobowiązania spółki, nie jest uwarunkowana istnieniem w obrocie prawnym decyzji lub deklaracji podatkowej określającej jego wysokość.

Kara umowna za niedotrzymanie terminu umowy to nie kara za wadliwość, a dla określenia prawidłowej wysokości opłaty manipulacyjnej trzeba wiedzieć, czy zachodzi racjonalna zależność między wysokością kosztów a podjętymi czynnościami organów egzekucyjnych. Tak stwierdził Naczelny Sąd Administracyjny.

WIESŁAWA MOCZYDŁOWSKA

redaktor, wykładowca, specjalistka
od rachunkowości
i podatków
Fot. Archiwum W. Moczydłowskiej

Sprawy z zakresu odpowiedzialności członków zarządu za zobowiązania spółki często goszczą na wokandzie NSA. Sytuacją trudną jest taka, w której dopiero po zakończeniu pełnienia funkcji wychodzą na jaw nieprawidłowości i np. w toku kontroli okazuje się, że rozliczenia nie były prawidłowe. Jedną z takich spraw rozpoznał NSA 9 grudnia 2022 r., oddalając skargę kasacyjną od wyroku WSA w Warszawie z 11 października 2018 r. (III SA/Wa 1292/17).

W skardze kasacyjnej skarżący wskazał, że do momentu odwołania go z funkcji w zarządzie spółki na bieżąco wykonywała swoje zobowiązania i nie miała zaległości podatkowych. Nie toczyły się wobec niej żadne postępowania sądowe, administracyjne, podatkowe, co przesądza o tym, że skarżący nie miał możliwości złożenia wniosku o upadłość, gdyż sytuacja finansowa spółki na dzień odwołania skarżącego z zarządu była stabilna. Dopiero po kontroli podatkowej określono inną wysokość należnego podatku dochodowego spółki.

Skarżący wskazywał, że nie powinien ponosić odpowiedzialności za zobowiązania spółki, ponieważ błędnie uznano, iż w czasie, gdy pełnił funkcję w zarządzie spółki, utraciła ona zdolność do wykonywania zobowiązań i wystąpiły przestanki do ogłoszenia upadłości; nie uwzględniono, że wobec braku innych niż Skarb Państwa wierzycieli sąd nie mógłby ogłosić upadłości spółki.

NSA nie przyznał skarżącemu racji, uznając, że przepisy ordynacji podatkowej (dalej: o.p.) zagadnienia upadłości i niewypłacalności nie regulują i sięgnąć należy do ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze. Zgodnie z art. 10 tej ustawy upadłość ogłasza się w stosunku do dłużnika, który stał się niewypłacalny, a w myśl art. 11 tej ustawy dłużnika uważa

się za niewypłacalnego, jeżeli nie wykonuje swoich zobowiązań pieniężnych. Dłużnika będącego osobą prawną uważa się za niewypłacalnego także wtedy, gdy jego zobowiązania przekroczą wartość jego majątku, nawet wówczas gdy na bieżąco te zobowiązania wykonuje.

NSA wskazał, że dla określenia, czy dłużnik jest niewypłacalny, nie ma znaczenia okoliczność, czy nie wykonuje wszystkich zobowiązań pieniężnych, czy tylko niektórych z nich. Nie ma też znaczenia wielkość niewykonanych przez dłużnika zobowiązań.

Zdaniem NSA z niewypłacalnością dłużnika mamy również do czynienia, gdy dłużnik ten nie zaspokaja jednego tylko wierzyciela posiadającego znaczną wierzytelność. Niewykonywanie wymagalnych zobowiązań wobec tylko jednego wierzyciela nie zwalnia członka zarządu od zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Przyjęcie, że członek zarządu zwolniony jest z obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w sytuacji, gdy spółka zalega z płatnościami wyłącznie w odniesieniu do jednego wierzyciela, stawiałoby w uprzywilejowanej pozycji tych członków zarządu, których spółki miałyby tylko jednego wierzyciela – Skarb Państwa, w stosunku do tych, których spółki miałyby co najmniej dwóch wierzycieli. Doszłoby do nierównego traktowania członków zarządu w zależności od tego, ilu wierzycieli miały zarządzane przez nich spółki, oraz do ostatecznego gwarancyjnej odpowiedzialności osób trzecich.

Zdaniem NSA zasadnie WSA zaaprobował ustalenia organów przyjęte na podstawie bilansów spółki, że jej zobowiązania przekroczyły wartość jej majątku. Prawidłowo uznano, że właściwym czasem do zgłoszenia wniosku o upadłość był właśnie styczeń 2008 r. Nadto spółkę obciążały zobowiązania z tytułu podatku VAT.

Uprawniało to do uznania, iż zaistniała również przestanka trwałego nieuiszczenia zobowiązań. Moment ziszczenia się choćby jednej z przestanek określonych w art. 11 ustawy jest czasem, gdy członek zarządu, chcąc uwolnić się od odpowiedzialności z art. 116 o.p., powinien złożyć wniosek o upadłość bądź wszczęcie postępowania układowego.

Fot. Adobe Stock

Co istotne i niebezpieczne dla członków zarządu, NSA uznał, że wymagalność zobowiązania, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy, nie jest uwarunkowana istnieniem w obrocie prawnym decyzji lub deklaracji podatkowej określającej jego wysokość, tytułów wykonawczych lub kart kontowych podatnika odnotowujących kwotę zaległości wynikającej z zobowiązania.

KARA UMOWNA ZA NIEDOTRZYMANIE TERMINU UMOWY TO NIE KARA ZA WADLIWOŚĆ

Ciekawe i korzystne orzeczenie zapadło w NSA w kwestii kar umownych.

Spółka wystąpiła o interpretację, czy kara umowna za niedotrzymanie terminu umowy może stanowić koszt uzyskania przychodu dla wspólników spółki jawnej, wskazując, że kara taka nie została wyłączona z takich kosztów na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 19 ustawy o PIT. Spółka tłumaczyła, że opóźnienia wynikały z czynników zewnętrznych.

Dyrektor KIS stwierdził, że sporna kara jest karą za wadliwe wykonanie usługi, mieści się zatem w katalogu kar umownych wyłączonych z kosztów podatkowych w świetle tego przepisu.

WSA w Kielcach wyrokiem z 30 stycznia 2020 r. uchylił interpretację (I SA/Ke 462/19). Stwierdził, że stanowisko organu prowadziłoby de facto do objęcia tym przepisem wszystkich kar umownych.

NSA oddalił skargę kasacyjną organów skarbowych wyrokiem z 8 grudnia 2022 r. (III FSK 1132/20). Sprawę przekazał do ponownego rozpoznania, ale co istotne, uznał, że WSA miał rację, uchylając interpretację.

NSA stwierdził, że sporny przepis nasuwa problemy interpretacyjne. W wyłączeniu kar umownych i odszkodowań z kosztów podatkowych ustawodawca użył trzech różnych pojęć: wady dostarczanych towarów, zwłoka w ich dostarczeniu,

zwłoka w usunięciu wad towarów i usług. Nie zawarto w nim nieterminowości wykonania usług, a taki problem przedstawił podatek.

Zdaniem NSA art. 23 ust. 1 pkt 19 ustawy o PIT nie ma zastosowania do kar za nieterminowe wykonanie umowy, kwestia natomiast prawidłowego zaliczenia w koszty tej kary umownej winna być rozpoznana na tle przepisu ogólnego odnoszącego się do możliwości zakwalifikowania do kosztów uzyskania przychodów takich wydatków, które mają związek z uzyskiwanym przychodem.

KOSZTY EGZEKUCYJNE – WYROK W SIĘDMIOOSOBOWYM SKŁADZIE

Istota sporu pomiędzy prezydentem miasta K. a organem odwoławczym, który rozstrzygał NSA w siedmioosobowym składzie, sprowadzała się do kwestii prawidłowości określenia wysokości kosztów egzekucyjnych obciążających wierzyciela w związku z umorzeniem postępowania egzekucyjnego wobec zobowiązanego.

Prezydent miasta wystawił wobec pewnej spółki aż 12 tytułów wykonawczych, obejmujących podatek od nieruchomości za cały rok, nadał decyzji rygor natychmiastowej wykonalności. Spółka zgłosiła zarzuty w sprawie prowadzenia egzekucji. Organ egzekucyjny umorzył postępowanie, określił koszty egzekucyjne jako opłaty manipulacyjne (4275 zł od każdego tytułu). Wierzyciel wniósł zażalenie.

WSA w Gliwicach 22 maja 2018 r. uchylił postanowienie Dyrektora Izby Administracji Skarbowej (I SA/GI 299/18). Uznał, że rozstrzygnięcie nastąpić musi w granicach określonych przez Trybunał Konstytucyjny.

Organ nie zgodził się ze stanowiskiem sądu, że skoro egzekucja dotyczyła podatku od nieruchomości za jeden rok podatkowy, należność mogła być objęta jednym tytułem wykonawczym. Wniósł skargę kasacyjną.

NSA po rozpoznaniu 12 kwietnia 2022 r. skargi kasacyjnej dyrektora IAS postanowił przedstawić do rozstrzygnięcia składowi siedmiu sędziów NSA zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości: jaką metodę należy uznać za właściwą do obliczenia kosztów egzekucyjnych w świetle ustawy o postępowaniu egzekucyjnym, w tym zwłaszcza art. 64 § 1 pkt 6 tej ustawy, w jej brzmieniu obowiązującym w okresie od 17 sierpnia 2016 r. do 20 lutego 2021 r.?

NSA nie podjął jednak uchwały. Rozpoznał sprawę w siedmioosobowym składzie 19 grudnia 2022 r., oddalając skargę kasacyjną (III FSK 283/21).

NSA podkreślił, że art. 64 § 1 pkt 6 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji nie został uchylony przez TK. Trybunał stwierdził, że przepis ten w zakresie, w jakim nie określa maksymalnej opłaty manipulacyjnej, jest niezgodny z Konstytucją RP; nie wypowiedział się, czy stosować minimalną czy maksymalną opłatę i jaką metodą ją obliczać. TK stwierdził, że ta opłata musi być adekwatna do sprawy, do stopnia jej skomplikowania itp. I NSA podzielił to stanowisko.

Stwierdził, że dla określenia prawidłowej opłaty manipulacyjnej trzeba wiedzieć, czy zachodzi racjonalna zależność między wysokością kosztów a podjętymi czynnościami organów egzekucyjnych. ■

Fot. Adobe Stock

Z PRAC PARLAMENTU

Przegląd najważniejszych zmian w ustawodawstwie ostatnich dwóch miesięcy.

W KOMISJACH

Trwają prace nad przedstawionym przez Komisję Nadzwyczajną do spraw Deregulacji projektem ustawy o zmianie ustaw w celu likwidowania zbędnych barier administracyjnych i prawnych (druk sejmowy nr 2628). Projekt przewiduje nowelizację kilkunastu aktów prawnych, w tym m.in. zmiany w Kodeksie postępowania administracyjnego poprzez wprowadzenie zasady ostateczności decyzji spełniających w całości żądanie strony, dzięki czemu wnoszący nie będzie musiał oczekiwać na ich uprawomocnienie. ■

Sejmowa Komisja Nadzwyczajna ds. Zmian w Kodyfikacjach pracuje nad rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 2650), który, jak napisano w uzasadnieniu, ma zmniejszyć obciążenia sądów pracą i skrócić czas trwania postępowań przez uproszczenie procedur. Wśród projektowanych rozwiązań znajduje się m.in. rozszerzenie zasady zakazu nadużycia prawa procesowego poprzez uznanie za niedopuszczalne złożenie wniosku o wyłączenie sędziego niewyznaczonego do rozpoznania sprawy. Nie będzie możliwe także złożenie ponownego wniosku o wznowienie postępowania opartego na tych samych podstawach. Przyspieszeniu postępowań w postępowaniu uproszczonym służyć będzie podniesienie z 1 tys. do 4 tys. zł progu kwotowego dotyczącego tzw. spraw bagatelnych.

Wartość przedmiotu sporu w sprawach o prawa majątkowe uzasadniająca właściwość sądu okręgowego wzrosła z 75 tys. zł do 100 tys. zł. Do projektu swoją krytyczną opinię złożyła m.in. Krajowa Rada Radców Prawnych (opinia OBSiL KRRP z 30 września 2021 r.). Na etapie prac komisyjnych przyjęte zostały poprawki łagodzące szczególne rozwiązania prawne dotyczące możliwości rozpoznawania spraw cywilnych na posiedzeniach niejawnych oraz obowiązku orzekania przez sądy w tych sprawach w składach jednoosobowych w czasie epidemii COVID-19. ■

Fot. Adobe Stock

UCHWALONE USTAWY

Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (pierwotny druk sejmowy nr 2615) mającą na celu, zgodnie z uzasadnieniem, wzmocnienie ochrony osób doznających przemocy w rodzinie przez dodanie nowych instrumentów oraz usprawnienie postępowania i zwiększenie skuteczności już funkcjonujących rozwiązań. Ustawa ma także na celu dostosowanie polskiego prawa do wymogów Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzonej w Stambule 11 maja 2011 r. Propozycja legislacyjna przewiduje m.in. możliwość izolacji osoby stosującej przemoc domową, gdy swoim zachowaniem stwarza ona zagrożenie dla życia lub zdrowia domowników, także poza wspólnie zajmowanym mieszkaniem. Policja i Żandarmeria Wojskowa uzyskają uprawnienia do wydania natychmiastowego zakazu zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą w rodzinie na określonej w metrach odległość, zakazu kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową oraz

Fot. Adobe Stock

wstępu i przebywania w jej miejscu pracy lub na terenie szkoły czy placówki oświatowej itp., do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą w rodzinie. Ponadto szersze uprawnienia do wydawania tego typu zakazów otrzymają sądy. Zakazy będą stosowane m.in. w przypadku nękania za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, wzbudzającego uzasadnione poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie naruszającego prywatność. Sądowy zakaz wstępu i przebywania będzie mógł objąć także miejsca, w których osoba dotknięta przemocą zwykle lub regularnie przebywa. ■

Uchwalona przez Sejm ustawa o fundacji rodzinnej (pierwotny druk sejmowy nr 2798) ma pomóc firmom rodzinnym w prowadzeniu działalności biznesowej po śmierci właściciela. Tworzy ona instrumenty prawne, które pozwolą firmom rodzinnym kontynuować działalność i chronić majątek. Dotyczy to np. sytuacji, w których następcy nie wykazują chęci dalszego prowadzenia biznesu lub sprawowania w nim funkcji właścicielskich. Dzięki uchwalonym przepisom możliwe będzie zakładanie fundacji rodzinnych, których zadaniem będzie realizacja celów prawnych określonych przez fundatora w oparciu o posiadany majątek. Fundator będzie miał dużą swobodę w określeniu zasad zarządzania fundacją rodzinną, jej funkcjonowania oraz celu, dla którego została ona powołana. Wartość mienia wniesionego przez fundatora na pokrycie funduszu założycielskiego nie może być niższa niż 100 tys. zł. Beneficjentem fundacji może być osoba fizyczna lub organizacja pożytku publicznego. Beneficjent może otrzymywać świadczenie pieniężne lub część mienia fundacji w przypadku jej rozwiązania. Spełnienie świadczenia nie może jednak zagrażać wypłacalności fundacji wobec innych wierzycieli. ■

WEJŚCIE W ŻYCIE

Od 10 grudnia 2022 r. obowiązuje ustawa o medycynie laboratoryjnej (Dz.U. z 2022 r. poz. 2280), która ma na celu określenie zasad i warunków wykonywania czynności medycyny laboratoryjnej, wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego, nadzoru i kontroli laboratoriów oraz organizacji i działania samorządu diagnostów laboratoryjnych. Nowa ustawa zastąpiła obecnie obowiązującą ustawę o diagnostyce laboratoryjnej. Uchwalone przepisy przewidują m.in., że tytuł diagnosty laboratoryjnego będą mogły uzyskać wyłącznie osoby, które ukończyły studia wyższe na kierunku analityka medyczna lub medycyna laboratoryjna, a osobami uprawnionymi do samodzielnego wykonywania czynności medycyny laboratoryjnej w laboratorium będą diagnosta laboratoryjny i lekarz posiadający prawo wykonywania zawodu oraz specjalizację I lub II stopnia w określonych w ustawie dziedzinach. Ustawa otrzymała wiele pozytywnych opinii ze strony innych samorządów zawodowych, w tym samorządu zawodowego radców prawnych (opinia OBSiL KRRP z 1 sierpnia 2022 r.) oraz adwokatów (opinia ILiPP NRA z 28 lipca 2022 r.). W opiniach podkreślono potrzebę wprowadzenia spójnych

Fot. Adobe Stock

i systemowych regulacji w zakresie dostępu do zawodu diagnosty laboratoryjnego zapewniających bezpieczeństwo pacjenta, które ustawa prawidłowo wdraża. Ponadto zauważono, że zapewnienie dostępu do zawodu zaufania publicznego wyłącznie osobom przygotowanym, legitymującym się specjalistycznymi kwalifikacjami zapewniającymi wysoki standard wykonywanych czynności, to jedno z podstawowych zadań każdego samorządu zawodowego, wynikających z art. 17 Konstytucji RP. ■

1 stycznia 2023 r. weszła w życie ustawa o zmianie ustawy o prawach konsumenta, ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. z 2022 r. poz. 2377), która wydłuża termin przedawnienia roszczeń z tytułu niezgodności towaru z umową. Ustawa definiuje także w wyczerpujący sposób samo pojęcie zgodności towaru z umową, stanowiąc jednoznacznie, że obejmuje ona nie tylko wady fizyczne, lecz także wady prawne towaru. Uchwalone przepisy ustanawiają także hierarchię środków ochrony konsumenta: w pierwszej kolejności będzie on miał prawo domagać się przywrócenia zgodności towaru z umową przez jego naprawę lub wymianę, a dopiero w dalszej kolejności (np. jeśli naprawa czy wymiana okażą się nieopłacalne) będzie mógł żądać obniżenia ceny lub odstąpić od umowy. Przepisy ustawy obejmują także kwestie zgodności treści cyfrowej lub usługi cyfrowej z umową oraz środki ochrony prawnej w przypadku nieprawidłowości w wykonywaniu umowy. ■

1 stycznia 2023 r. to początek obowiązywania innej ważnej regulacji w dziedzinie prawa konsumenckiego. Uchwalona ustawa o zmianie ustawy o prawach konsumenta oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2581) implementuje prawo UE (tzw. dyrektywę Omnibus) i zawiera rozwiązania wzmacniające ochronę konsumentów podczas zawierania umów poza lokalem przedsiębiorstwa (np. w trakcie pokazów połączonych ze sprzedażą produktów lub usług). Termin odstąpienia od umów zawartych podczas niezapowiedzianej wizyty w domu konsumenta lub w trakcie wycieczki został wydłużony z 14 do 30 dni. Podczas pokazu lub wycieczki za-

Fot. Adobe Stock

kazane zostało zawieranie z konsumentami umów dotyczących usług finansowych. Wprowadzony został ponadto zakaz przyjmowania płatności przed upływem terminu do odstąpienia od umowy. W ustawie przewidziano także doprecyzowanie zasad informowania przez sprzedawców o obniżkach cen. Oprócz informacji o obniżonej cenie sprzedawca towaru lub usługi będzie musiał przedstawić również informację

o najniższej cenie tego towaru lub usługi w okresie 30 dni przed wprowadzeniem obniżki. Uchwalone przepisy zakładają także m.in. poszerzenie obowiązków informacyjnych nałożonych na podmioty prowadzące internetowe platformy handlowe. Ich użytkownicy będą w przejrzysty sposób informowani np. o tym, czy zawierają umowę kupna z przedsiębiorcą, czy np. z osobą fizyczną, a w konsekwencji czy przysługuje im ochrona przynależna konsumentom. Ustawa uznaje za nieuczciwą praktykę rynkową wprowadzanie na rynek w co najmniej jednym państwie członkowskim UE towaru jako identycznego z towarem wprowadzonym na rynki w innych państwach członkowskich, mimo że w sposób istotny różni się on składem lub właściwościami, chyba że przemawiają za tym uzasadnione i obiektywne czynniki. ■

23 stycznia 2023 r. to początek obowiązywania ustawy o systemie teleinformatycznym do obsługi niektórych umów (Dz.U. z 2022 r. poz. 2754). Ustawa przewiduje utworzenie systemu teleinformatycznego do obsługi umów, ułtwiającego sporządzenie umów o pracę, umów-zleceń oraz umów uaktywniających. Dzięki systemowi możliwe będzie zarówno zawarcie umowy, jak i przekazywanie zgłoszeń do ubezpieczeń i urzędu skarbowego. Nowe rozwiązanie pomoże także w obliczaniu należności podatkowych osób zatrudnionych oraz w przekazywaniu do urzędu skarbowego informacji o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy. Przepisy ustawy zmniejszą obciążenia pracodawców i zleceniodawców związane z obowiązkami administracyjnymi przy powierzaniu pracy. Z nowych rozwiązań skorzystają mikroprzedsiębiorcy, podmioty niebędące mikroprzedsiębiorcą zatrudniające nie więcej niż dziewięć osób, rolnicy oraz osoby fizyczne. ■

Od 1 lutego 2023 r. zacznie obowiązywać ustawa o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2140) wprowadzająca szereg nowych rozwiązań do obecnie działającego systemu opieki nad dziećmi pozbawionymi opieki rodziców biologicznych. Wśród uchwalonych zmian są m.in. umożliwienie powrotu do dotychczasowej rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej osoby, która opuściła już te formy pieczy i rozpoczęła proces usamodzielniania, jednak z różnych powodów chciałaby wrócić do pieczy zastępczej, czy też wprowadzenie rejestru elektronicznego obejmującego m.in. wykazy dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Wśród proponowanych zmian są także te dotyczące zmian w k.p.c., które przewidują m.in. wprowadzenie systemu teleinformatycznego służącego do prowadzenia procedur dotyczących spraw z zakresu przysposobienia dziecka, co usprawni funkcjonowanie ośrodków adopcyjnych. Wprowadzone na etapie prac parlamentarnych poprawki m.in. umożliwiają udzielenie przez właściwego ministra dofinansowania ze środków Funduszu Pracy wydatków ponoszonych przez samorządy na wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej. ■

Łukasz Nykiel

O ZAWODOWEJ RÓWNOŚCI PŁCI

Od dawna toczy się dyskusja dotycząca zawodowej równości płci (a raczej jej braku). To, że kobiety są dyskryminowane płacowo, jak i w innych obszarach zawodowych, już wiemy – tu nie trzeba rozbudowanych badań naukowych, w tym ekonomicznych. Niemniej jednak w ostatnich tygodniach następuje przełom na szczeblu unijnym. Po powolnym starcie „Strategii na rzecz równości płci na lata 2020–2025” pod koniec 2022 r. przyjęta została dyrektywa w sprawie poprawy równowagi płci wśród dyrektorów spółek giełdowych¹.

Jak może ona zmienić sytuację zawodową niektórych kobiet w Polsce?

JAROSŁAW BEŁDOWSKI

autor jest pracownikiem naukowym Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, prezesem Polskiego Stowarzyszenia Ekonomicznej Analizy Prawa
Fot. Archiwum

Zacznijmy jednak od początku. Zgodnie z przeprowadzonymi kompleksowymi badaniami kobiety stanowią w Unii Europejskiej (UE) mniejszość w organach spółek giełdowych we wszystkich państwach członkowskich. Jak zostało oszacowane, zniwelowanie tego stanu rzeczy przy braku interwencji legislacyjnej na terytorium UE może jednak zająć ponad trzy dekady². Nie znaczy to, że żadne państwo się nie stara. W sześciu z nich (Francja, Włochy, Holandia, Belgia, Niemcy i Austria) wprowadzone zostały tzw. twarde parytety, a w dziesięciu innych obowiązują „miękkie” środki, np. zalecenia. Dlaczego jednak kobiety są tam nam tak „potrzebne”?

Na świecie prowadzone są od dawna różne badania, których celem jest znalezienie zależności większej reprezentacji kobiet w organach spółek a ich różnymi aspektami działalności. Niektóre z nich wykazują przykładowo, że firmy ze zróżnicowanymi zarządami pod względem płci mają po prostu lepsze wyniki (sic!)³. Ponadto kobiety oferują różnorodność punktów widzenia i doświadczeń, co przyczynia się do poprawy jakości podejmowanych decyzji⁴. Wskazuje się również, że kobiety mają pozytywny wpływ na wskaźniki środowiskowe przedsiębiorstw⁵. Co więc takiego wprowadzi dyrektywa?

¹ Dz.U. UE z 7 grudnia 2022 r., L 315, s. 14–59.

² *Gender balance quota and targets in the European Union*, European Women on Boards 2022.

³ K. Campbell, A. Mínguez-Vera, *Gender Diversity in the Boardroom and Firm Financial Performance*, „Journal of Business Ethics” 2008, nr 83, s. 435–451.

⁴ A.J. Hillman, C. Shropshire, A. Cannella, *Organizational Predictors of Women on Corporate Boards*, „The Academy of Management Journal” 2007, nr 50(4), s. 941–952.

⁵ C. Francoeur, R. Labelle, S. Balti, *To What Extent Do Gender Diverse*

Fot. Adobe Stock

Dyrektywa zobowiązuje do 30 czerwca 2026 r. spółki notowane na giełdzie, zatrudniające co najmniej 250 pracowników, do posiadania minimum 40% osób płci niedostatecznie reprezentowanej w ramach rad nadzorczych lub też 33% w zarządach spółek.

Nowa regulacja dotyczy jedynie spółek notowanych na giełdzie, zatrudniających co najmniej 250 pracowników, i jest skierowana do zarządu lub do rad nadzorczych. Dyrektywa zobowiązuje do 30 czerwca 2026 r. te spółki do posiadania minimum 40% osób płci niedostatecznie reprezentowanej w ramach rad nadzorczych lub też 33% w zarządach spółek. Poszczególne państwa członkowskie mogą pójść jednak dalej, np. mogą nie dawać alternatywy, lecz wprowadzić „twardą” liczbę dla obu organów. Ponadto we wspomianej już Francji regulacja krajowa rozciąga się m.in. na wszystkie spółki akcyjne bez względu na to, czy są one notowane, czy też nie. Polska nie musi też czekać aż do 2026 r. na wprowadzenie tej regulacji unijnej w życie. To oczywiście tylko krok w kierunku zmniejszenia dysproporcji zawodowych pomiędzy mężczyznami a kobietami. Dalsze badania są niezbędne, czy ta interwencja unijna przyniesie w najbliższych latach pożądane skutki. ■

Boards Enhance Corporate Social Performance?, „Journal of Business Ethics” 2019, nr 155, s. 343–357.

REKLAMA ZROZUMIAŁA DLA LAIKA

Kolejny rok minął nie wiadomo kiedy. Niektórzy zdążyli go już podsumować, inni mają to dopiero przed sobą. Dla wielu z nas jest to czas postanowień noworocznych i prób ich spełnienia. Styczeń to miesiąc przepełniony nadzieją i zapałem do wprowadzenia zmian. Także w prawie.

**EWA
URBANOWICZ**
radca prawny, rzecznik
prasowy OIRP w Lublinie
Fot. Magda Pucek

Przełamywamy dziesiątki stron internetowych w poszukiwaniu inspiracji oraz noworocznych promocji. Analizujemy i planujemy, co moglibyśmy zmienić w naszym życiu. Nauka nowego języka obcego, bieganie, pływanie czy inna aktywność fizyczna, a może zmiana wizerunku? Znajdujemy blogi, filmy i porady, a w szczególności relacje „przed i po”. Coraz więcej producentów przeróżnych produktów stawia na ich promowanie przy udziale influencerów – osób niezwykle popularnych, publikujących treści reklamowe na portalach społecznościowych. Przełamywamy i zastanawiamy się – może to coś dla nas? Ale jako prawnicy przełamywamy również najważniejsze zmiany w prawie. I jak zwykle – sporo zmian.

Jedną z bardziej interesujących to nowe zasady reklamy wyrobów medycznych. Wbrew powszechnej wiedzy chodzi nie tylko o popularne wyroby jak rękawiczki do badań, strzykawki czy opatrunki. Wyrobem medycznym jest również kwas hialuronowy, botoks czy laser. Zasady będą o wiele bardziej restrykcyjne niż dotychczas, a nowe przepisy po raz pierwszy regulują możliwości prowadzenia reklamy przez influencerów, ponieważ treści przez nich promowane stanowią reklamę i tym samym muszą spełniać szczegółowe wymagania wynikające z ustawy.

Z nowym rokiem wszedł w życie zakaz reklamowania wyrobów medycznych przez lekarzy, farmaceutów oraz osoby podające się za nich. Celem ustawodawcy było zakazanie wykorzystywania wizerunku lekarza za wynagrodzeniem, ponieważ osoby wykonujące zawody medyczne cieszą się dużym zaufaniem społeczeństwa. Co więcej, żadna z występujących w reklamie wyrobu medycznego osób nie będzie mogła podać się za lekarza lub przedstawiać produkt w sposób sugerujący wykonywanie zawodu lekarza, farmaceuty, pielęgniarki, ratownika medycznego i innych osób reprezentujących zawód medyczny. Podobny zakaz obowiązuje w odniesieniu do produktów leczniczych. Zgodnie z nowymi przepisami nie można bezpośrednio wzywać dzieci do nabycia reklamowanych wyrobów czy nakłaniać ich rodziców do kupienia im tych wyrobów.

Zakazano również wprowadzania w błąd konsumentów co do zastosowania i działania wyrobu, w tym nieinformowania o prawdopodobnym ryzyku związanym z używaniem wyrobu lub sugerowania zastosowań wyrobu innych niż przewidziane przez producenta. Zakazano wreszcie promocji wyrobów przeznaczonych do używania przez profesjonalistów. Przy czym profesjonalistami, według ustawy, są osoby wykonujące zawody medyczne, posiadające specjalistyczną wiedzę i doświadczenie, laikami zaś pacjenci, konsumenci, dystrybutorzy czy przeciętni użytkownicy internetu.

Fot. Adobe Stock

Nowe przepisy nie zakazują reklamowania przez influencerów gabinetów medycyny estetycznej, ale już niedopuszczalna będzie sytuacja, w której oprócz gabinetu i usługi reklamowane będą również wyroby, którymi zabieg był wykonany. Choć przepisy ustawy o wyrobach medycznych nie podają definicji legalnej reklamy (została ona szczegółowo określona w orzecznictwie sądów), to jednak zgodnie z art. 58 ust. 1 pkt 3 tej ustawy za taką reklamę należy uznać kierowanie do publicznej wiadomości opinii przez użytkowników wyrobów, jeżeli otrzymują z tego tytułu korzyści. Przepis ten odnosi się zatem bezpośrednio do działalności influencerów.

Reklamy wyrobów medycznych nie znikną natychmiast z mediów. Obowiązują przepisy przejściowe, dzięki którym reklamy emitowane w minionym roku będą mogły być wyświetlane do 30 czerwca tego roku, ale nowe reklamy, niezgodne z aktualnymi przepisami, nie mogą już być produkowane.

W poszukiwaniu inspiracji do noworocznych zmian, stawiając przed sobą nowe wyzwania, szukając sposobu na poprawę wizerunku, nie zapominajmy o jednym – najważniejszym postanowieniem powinno być zadbanie o własne samopoczucie. Może zatem więcej uśmiechu? „*Uśmiech to magia. Powstaje z niczego, a potrafi zdziałać cuda*”¹. Trzymajmy się tej zasady i jak najwięcej uśmiechajmy się, również do siebie nawzajem. ■

¹ Autor nieznany.

RADCA PRAWNY HOMOFOB

Sąd dyscyplinarny uznał za absolutnie niedopuszczalne stawianie znaku równości między orientacją homoseksualną a czynami przestępczymi w postaci pedofilii. Takie poglądy głoszone przez wykwalifikowanego prawnika muszą się spotkać ze zdecydowaną reakcją organów samorządu radcowskiego.

TOMASZ DZIAŁYŃSKI

radca prawny, rzecznik
prasowy OIRP w Poznaniu
Fot. Tomek Tomkowiak

Zadzwoń do mnie znany poznański dziennikarz śledczy. Jako wieloletni rzecznik prasowy poznańskiej izby utrzymuję mniej lub bardziej bieżące relacje z mediami.

„Panie rzeczniku” – zaczął oficjalnie. – „Czy mówi panu coś nazwisko Karol G.?”

„Niestety, nie. Jest w Wielkopolsce ponad 5 tys. radców prawnych. Nie znam wszystkich. A co się stało?”

„W sierpniu 2020 r. furgonetka wystana przez fundację Pro – Prawo do Życia jeździła po ulicach Poznania, głosząc hasła homofobiczne. Na plandecce znajdowała się przekreślona tęczowa flaga oraz dopisek »Stop pedofilii«. Obok dużymi literami napisano »Lobby LGBT chce uczyć dzieci [...]«. I tu w punktach dopisano: czterolatki masturbacji, sześciolatki wyrażania zgody na seks, ośmiolatki pierwszych doświadczeń seksualnych i orgazmu. Poniżej znajdował się link do strony »Stop pedofilii«. Z kolei z głośników umieszczonych na furgonetce odtwarzane było nagranie informujące, że środowiska homoseksualne przygotowują społeczeństwo do akceptacji pedofilii. Adoptują też dzieci w celu ich gwałcenia. Za kierownicą furgonetki siedział Karol G. W tej sprawie prowadzone było przed sądem w Poznaniu postępowanie w sprawie o wykroczenie zakłócania porządku publicznego. Sąd ukarał sprawcę grzywną w wysokości 1,5 tys. zł”.

„I ten pan jest radcą prawnym?”

„Tak. Ustalił to sąd w Kaliszu, gdzie w tym samym mniej więcej czasie podobna furgonetka z tym samym kierowcą objeżdżała centrum miasta. Miejscowy sąd ukarał sprawcę za wykroczenie przeciwko przepisom o ochronie środowiska grzywną w wysokości 600 zł. Proszę o potwierdzenie, czy ten pan jest wpisany na listę w poznańskiej izbie”.

Oczywiście szybko ustaliłem, że Karol G. rzeczywiście jest radcą prawnym. Został wpisany pół roku wcześniej, przenosząc się do Wielkopolski z innego województwa.

Skontaktowałem się z dziennikarzem ponownie i wyjaśniłem, że sądy powiadamiają samorząd wyłącznie o popełnieniu przestępstwa, dlatego do naszej izby nie dotarła żadna infor-

macja w tej sprawie. Zdecydował wtedy, że on sam wystąpi z pisemnym zawiadomieniem do rzecznika dyscyplinarnego.

Jakiś czas potem ukazał się w znanym ogólnopolskim dzienniku artykuł zatytułowany „Jeździł furgonetką i głosił, że geje są pedofilami. To radca prawny”.

Zabolało.

Artykuł zawierał opis wydarzeń, który już znałem. Dodatkowo pan redaktor zamieścił treść rozmowy telefonicznej, którą odbył z kierowcą furgonetki i naszym kolegą mecenasem. Zaczął od cytatu: „Mogę stracić uprawnienia, ale homoseksualiści i tak nie odziedziczą Królestwa Bożego”. Potem artykuł przytaczał nasz Kodeks Etyki: „Radca prawny jest obowiązany dbać o godność zawodu nie tylko przy wykonywaniu czynności zawodowych, ale również w działalności publicznej i w życiu prywatnym”.

Artykuł kończył się prośbą opisywanego radcy prawnego: „Proszę napisać, że Jezus Chrystus jest zbawcą świata”.

Nie tracąc czasu na szczegóły proceduralne, od razu wyjaśniłem, że postępowanie dyscyplinarne w tej sprawie przebiegło bardzo sprawnie. Rzecznik dyscyplinarny we wniosku o ukaranie domagał się zawieszenia prawa wykonywania zawodu na pół roku. Uznał, że rozpowszechnianie homofobicznych treści przez obwinionego podważa zaufanie do zawodu radcy prawnego i naraża go na negatywne postrzeżenie w odbiorze społecznym oraz godzi w dobre imię pozostałych radców prawnych i całego samorządu.

Orzeczenie OSD wydane zostało jeszcze przed końcem roku. Na rozprawie pan redaktor przyszedł osobiście i przyprowadził ze sobą fotoreportera. Posałdny oczywiście nie przyszedł.

Sąd wydał orzeczenie.

Za absolutnie niedopuszczalne uznał stawianie znaku równości między orientacją homoseksualną a czynami przestępczymi w postaci pedofilii. Takie poglądy głoszone przez wykwalifikowanego prawnika muszą się spotkać ze zdecydowaną reakcją organów samorządu radcowskiego. Radca prawny został ukarany karą pieniężną w wysokości 5 tys. zł oraz zakazem sprawowania patronatu nad aplikantami przez pięć lat. W ocenie sądu pozbawienie bądź zawieszenie wykonywania zawodu powinno być stosowane w przypadku deliktów dyscyplinarnych związanych ściśle z wykonywaniem pracy przez radcę prawnego.

Artykuł komentujący orzeczenie sądu ukazał się następnego dnia. Był zatytułowany „Sąd dyscyplinarny nie zgadza się na homofobię. Radca prawny ukarany”. ■

Fot. AdobeStock

GDZIE JEST GRETCHEN

FBI ciągle szuka ciała kobiety, którą według polskich organów ścigania brutalnie zamordował jej syn. Z końcem 2022 r. warszawski sąd okręgowy rozpoczął proces w tej sprawie. – Pochowałem ciało w rzece – mówi oskarżony.

WOJCIECH TUMIDALSKI

autor jest dziennikarzem „Rzeczpospolitej”
Fot. Ernest Rębisz

Nie ma ciała, nie ma zabójstwa – wiele razy powtarzano to prawnicze powiedzenie. Nie jest to jednak cała prawda. Nie dalej jak kilka lat temu na karę dożywotniego pozbawienia wolności warszawski sąd skazał Mariusza B. za zamordowanie czterech ofiar, których ciała do dziś nie odnaleziono.

Teraz to Karl P. jest oskarżony o okrutne zabójstwo. Swoją matkę miał udusić przy pomocy poduszki, a potem poćwiartować jej ciało i splewić w toniach Wisły. Gretchen P. to obywatelka USA, mieszkała w Warszawie. W 2020 r. stwierdzono jej zaginięcie. Miała wtedy 68 lat.

AKTYWNE KONTA

Zresztą przez pewien czas były powody, by tak uważać, bo np. pojawiały się nowe wpisy na jej koncie w serwisie społecznościowym, działały jej karty kredytowe, z których korzystano – może więc nie chciała się pojawiać publicznie? Ale nie dzwoniła, nigdzie się nie pokazywała. Rodzina zaczęła

się niepokoić. Zaginięcie zgłoszono w marcu 2020 r. Do akcji wkroczyli polscy śledczy. Zarządzono poszukiwanie ciała w rzece. Policjanci, strażacy, nurkowie. Z racji tego, że chodziło o obywatelkę amerykańską, wspomagali ich amerykańscy agenci federalni. Do dziś ciała kobiety nie odnaleziono, więc są instytucje, które nadal oficjalnie uznają ją za zaginioną.

Dlaczego szukano w rzece? To z powodu zdarzenia z wiosny tamtego roku spod Nowego Dworu Mazowieckiego, gdzie wędkarz przypadkiem wyłowił z Wisły paczkę. Jak stwierdził, były w niej rozkawałkowane ludzkie szczątki. Przerażony znaleziskiem wyrzucił je do wody i zawiadomił służby. To tam potem szukano, nawet z użyciem sonarów – bez skutku.

Czynności śledcze przez dłuższy czas były owiane tajemnicą. Wreszcie jesienią zeszłego roku stołeczna prokuratura przyznała portalowi tvn24.pl, że prowadziła śledztwo w sprawie zabójstwa kobiety, zresztą już bardzo zaawansowane. I są zarzuty: usłyszał je syn Gretchen P., Karl.

Co udało się ustalić? Matka z synem mieszkali od 2016 r. w stolicy, na Żoliborzu, Karl studiował w Warszawie. Określając jednym słowem atmosferę między nimi, można by napisać: napięta. Aż nadszedł marzec 2020 r. Od wtedy rodzina ani znajomi nie mogli już się do niej dodzwonić. Niby coś pisała na Facebooku – ale styl tych wpisów był jakby inny. Ostatni wpis, z 4 kwietnia 2020 r., informuje, że Gretchen P. jest w USA. Parę osób nawet się ucieszyło z szansy na spotkanie w Kalifornii, ale według służb kobieta już wtedy nie żyła,

a policja, prokuratura i inne służby prowadziły intensywne działania.

SKĄD WIADOMO

To wtedy udało się uzyskać informację o tym, co się stało: w nocy z 31 marca na 1 kwietnia 2020 r. Karl P. zabił swoją matkę, dusząc ją poduszką, poćwiartował jej zwłoki i rozrzucił je w Wiśle. Jeździł taksówką na most nad Wisłą do Nowego Dworu Mazowieckiego. A na koniec zwierzył się ze wszystkiego bliskiej osobie, ta zaś nie pozostawiła tej wiedzy dla siebie.

Zanim ukrył ciało, szukał w internecie informacji o tym, jak to zrobić. W sklepie kupił piłę ręczną, metalową siatkę ogrodzeniową, srebrną taśmę naprawczą, folie malarskie. W żoliborskim mieszkaniu porozcinał ciało matki, części owinał siatką i folią. Wszystko zrzucił z mostu w kilku paczkach. Wyciągał wnioski: gdy zauważył, że pierwszy pakunek, ten z jedną cegłą, nie utonął, lecz spłynął z nurtem, unosząc się na wodzie, kolejne pakiety dociążył bardziej. Przez dwa lata od tych zdarzeń poziom rzeki wielokrotnie rósł i opadał, więc zapewne pakunki zmieniły swe położenie lub przykrył je piasek. Trudno coś znaleźć, choć nurkowie szukali tygodniami.

Po wiosnie nadeszło lato, a potem jesień. Karl P. pojechał do Stanów Zjednoczonych. Polskę opuścił w październiku 2020 r. Jak się okazuje, nie był to jego ostatni pobyt w naszym kraju. Zatrzymano go bowiem i przekazano polskim organom ścigania.

Sprowadzony do Polski mężczyzna został aresztowany przez sąd jako podejrzany o zabójstwo swojej matki oraz kradzież jej pieniędzy, których używał za pośrednictwem kart płatniczych. Co najmniej 2,5 tys. zł – ustaliła Prokuratura Rejonowa Warszawa-Żoliborz, która zgromadziła w tej sprawie dokumentację bankową, liczne opinie biegłych i eksperymen-ty procesowe.

ZMIENNE WERSJE

Najważniejszym dowodem jest jednak przesłuchanie samego podejrzanego. Było specyficzne. Karl P. nie przyznał się do popełnienia kradzieży i zabójstwa, ale w wyjaśnieniach ze szczegółami opisał, co i jak zrobił. Jak poduszką udusił swoją matkę i jak używał jej kart bankowych. Opowiedział, jak poćwiartował ciało swej ofiary, jak je zabezpieczył i gdzie wrzucił do Wisły.

W najpoważniejszych sprawach o zabójstwo jest kilka przesłuchań podejrzanego. Na kolejnych prowadzący śledztwo doprecyzowują różne kwestie. Tak było i tym razem. Podczas kolejnych przesłuchań Karl P. zmienił swoją wersję wydarzeń i zaprzeczył, by zabił matkę.

Jeden z eksperymentów dotyczył domniemanego pakunku z częściami ciała ofiary. Skoro sam Karl P. opisał, jak je zapakował, czym obciążył i gdzie wrzucił do Wisły, postanowiono przygotować pakunek o podobnej wadze i gabarytach – i wrzucić do rzeki. Opadł na dno i przykrył go piach.

Nurkowie używali do podwodnych poszukiwań wykrywacza metali – wiedząc, że ciało było owijane ogrodzeniową siatką. Ale niewiele to pomogło, bo jak relacjonowali tvn24 strażacy uczestniczący w poszukiwaniach, metalowych elementów wokół mostu było mnóstwo: puszki, śmieci,

elektryczne hulajnogi, stare elementy mostu z czasu sprzed odbudowy... Wykrywacz metali się po prostu nie sprawdził. – To nie dzika plaża tylko brudna woda i silny prąd. I działający na niekorzyść czas – opisywał strażak.

Czy dla poszukiwań ma znaczenie, że ciało zostało rozczłonkowane? Dla śledztwa wystarczy odnalezienie choćby małego fragmentu, który potwierdzi, że doszło do zabójstwa. A na ujawnienie ciała trzeba czekać. Czasem nawet latami.

AMERYKAŃSKI PROCES

Proces w tej sprawie ruszył przed Sądem Okręgowym w Warszawie 28 grudnia 2022 r. Karlowi P. zdaje się chyba, że stoi przed amerykańskim sądem, gdzie można negocjować wymiar kary. Zapytany, czy przyznaje się do zarzuconych mu czynów, odpowiedział: – Stosunkowo. Jeśli dostanę ofertę do negocjacji, co do przyznania się, mogę się przyznać – oświadczył, dodając: chciałbym wrócić do domu i mieć fajny dom na plaży, ale jeśli dacie mi wybór pomiędzy śmieciowym aresztem w Polsce a nowoczesnymi więzieniami, które mamy w Ameryce, to przyznam się do czegokolwiek, czego FBI chce od mnie. To dla mnie piekło – powiedział o swym powrocie do Polski.

W dalszej części wyjaśnień stwierdził, że jest „odpowiedzialny za zniknięcie matki”. Dodął jeszcze: sprawiłem, że kopaliscie tę rzekę przez 20 miesięcy na nic. Sąd pytał: – W jakich okolicznościach doszło do jej śmierci? Karl P.: – Byłem jej świadkiem. Moja mama umarła w naszym mieszkaniu [...]. Moja mama kłóciła się ze mną w nocy i mówiła obraźliwe słowa o moim zaręczeniu. Co pan ma na myśli? – pytała sędzia Agnieszka Domańska. – Ja miałem na myśli, że moja mama nie żyje i że ją ją pochowałem – odparł Karl P. Przyznał, że jego relacje z matką były złe. Jak mówił, Gretchen P. go okradała i nie podobał jej się jego związek z narzeczoną. Nie chce być traktowany jak morderca i psychopata – mówił.

Następnie ponownie opisał szczegóły zbrodni: że wrzucił w Nowym Dworze Mazowieckim z mostu Piłsudskiego do Wisły sześć pakunków. Jak dodał, jeździł tam trzy razy taksówką z walizkami, w których upchnął paczki ze zwłokami. Nie było żadnego świadka.

CIAŁA NIE MA

Ale nigdy nie jest tak, że nie ma żadnego świadka. Teraz przed sądem dalsza część procesu, w której trakcie przesłuchani będą taksówkarze wożący Karla P. do Nowego Dworu Mazowieckiego, prawdopodobnie także zobaczymy nagrania z monitoringu wizyjnego sklepów, w których kupował narzędzia zbrodni. Zapewne szczegółowo badana będzie kwestia pierwszej informacji o Karlu P. jako sprawcy, jaką otrzymali prowadzący śledztwo. Ale nadal nie ma ciała.

Przed laty mówiono: *Confessio regina probationum* (przyznanie się do winy jest królową dowodów). Dziś już tak rygorystycznie nie wyznaje się tej zasady – niemniej słowa oskarżonego mają znaczenie i powinny być zweryfikowane z innymi dowodami. Sąd, orzekając, musi mieć pewność (a nie tylko podejrzenie), że oskarżony jest tą osobą, która popełniła zarzucony mu czyn.

W przeciwnym razie musi uniewinnić. ■

W CO UBRAĆ POCIECHY W KARNAWALE? – DZIECIĘCE STROJE KARNAWAŁOWE W XIX W.

Długa jest lista rzeczy, które odchodzą w zapomnienie. Spostrzeżenie to dotyczy nie tylko przedmiotów, ale także scen. Na osiedlach nie spotkamy już kolędników ani orkiestr grających pod oknami, choć niejeden z nas pamięta jeszcze takie widoki z czasów swojego dzieciństwa. Do listy tej niebawem trzeba będzie dopisać karnawał (o ile nie już).

AGNIESZKA LISAK

radca prawny,
autorka prowadzi blog
historyczno-obyczajowy
www.lisak.net.pl/blog
Fot. Archiwum A. Lisak

Wielu nie wie, że wraz ze świętem Trzech Króli rozpoczął się karnawał. Jeszcze mniej pamięta, kiedy się kończy. Inni, jeżeli nawet słyszeli o karnawale, to nie mają pojęcia, co mieliby w nim robić. Jeszcze innym spędza on sen z powiek, bo oto trzeba będzie swoim pociechom sprawić na bal do przedszkola suknie księżniczki, wróżki Zębuszki czy też jakiejś arabskiej piękności. Chłopcy pod tym względem bywają bardziej poważni; wolą stroje policjanta, komandosa, i tylko czasem któryś chce zaszałeć w płaszczu Harry`ego Pottera. A wszystko w nadziei na podbicie serca Kleopatry z przedszkolnej grupy, będącej pięknocią nad pięknociami. Wprowadzie ostatnio Kleopatrze wypaść zęb na przódzie, niemniej jednak, patrząc na szlachetne rysy jej mamy, można stwierdzić, że w przyszłości będzie jeszcze

piękniejsza pomimo chwilowego braku jedynki. Pytaniem otwartym pozostaje to, który z maluchów zaśluzi w dorosłym życiu na miano Cezara lub Marka Antoniusza przy jej boku. Oczywiście pod warunkiem że przedszkolne miłostki nie ulecą wraz z pójściem naszych pociech do pierwszej klasy. A jest to wysoce prawdopodobne, bo udowodniono, że dziecięce uczucia są niczym trwała ondulacja włosów – mijają w ciągu roku (wbrew obiecującej nazwie). Niestety ze stałością uczuć wśród dorosłych bywa niewiele lepiej.

Kupowanie stroju na karnawałowy bal to nie wszystko, bo przecież potrzebne są jeszcze takie atrybuty jak pałka policjanta, różdżka, świecący miecz Luke`a Skywalkera..., a wszystko po to, by nasze pociechy wyglądały jeszcze bardziej pociesznie, a nawet przekonywująco.

Jeżeli stroje króliczków, żółwi i pszczołek śnią się państwu po nocach i nie są to bynajmniej sny przyjemne, to na pocieszenie dodam, że w XIX w. było podobnie. Zrozpaczonym rodzicom z pomocą przychodziła prasa. Dziś nawet na to zrozpaczony rodzic nie może liczyć. Kto wie, może i państwa dawne gazety zainspirują swoim bogactwem flory, fauny i sama nie wiem, czego jeszcze, dzięki czemu łatwiej będzie wymyślić strój dla malucha. ■

Fot. www.lisak.net.pl/blog (4)

N. 23. Kostium „pierrot” dla chłopczyka. Patrz ryc. 23a.

16. Kostium „paź” dla chłopczyka lat 5—7. N. 17. Kostium „japonka” dla panienki lat 10—13.

N. 17. Kostium „Rycerz” dla chłopca lat 12—14.

N. 18—18a. Kostium „indianin” dla chłopca.

N. 23. Kostium „słonecz”

„Chryzantema” N. 22. Kostium „rococo” dla małej dziewczynki. Opis i krej N. XXI.

N. 24a. Kostium „chrabąszcz”

Wszystkie powyższe ilustracje pochodzą z „Tygodnika Mód i Powieści” z lat 1899—1902.

VIII OTWARTY HALOWY TURNIEJ PRAWNIKÓW W TENISIE LUBLIN 2022

Na gościnnych kortach Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w dniach 18–20 listopada 2022 r. odbył się VIII Otwarty Halowy Turniej Prawników w Tenisie. Organizatorem imprezy była Okręgowa Izba Radców Prawnych w Lublinie przy wsparciu Izby Adwokackiej w Lublinie. Po raz ósmy przedstawiciele wszystkich zawodów prawniczych oraz studenci prawa lubelskich uczelni walczyli o puchar Dziekana Rady OIRP w Lublinie i Dziekana ORA w Lublinie.

Fot. OIRP w Lublinie

W tym roku do turnieju zgłosiła się rekordowa liczba 45 zawodniczek i zawodników z całej Polski, m.in. z Gdańska, Olsztyna, Bydgoszczy, Poznania, Wrocławia, Katowic, Warszawy, Łodzi czy Rzeszowa, dopisali także lokalni tenisiści i tenisistki. Lubelską izbę reprezentowali r. pr. Marzena Kucharska-Derwisz, apl. radc. Dagna Kozub i r. pr. Marek Duszyński i – jak się okazało – wszyscy stanęli na podium. Turniej rozegrano w czterech

kategoriach singlowych: kobiety Open, mężczyźni Open, mężczyźni 50+ oraz mężczyźni Pro. Dodatkowo rywalizowano w kategorii debel kobiety i debel mężczyźni. Turniej zakończył się rozdaniem pucharów, dyplomów i nagród przez Dziekana Rady OIRP w Lublinie r. pr. dr. hab. Arkadiusza Berezę oraz Wicedziekana ORA w Lublinie adw. Krzysztofa Oleszczuka. ■

EU

UWAGA! NARCIARZE, DESKARZE I INNI

Fundacja Radców Prawnych „Subsidio Venire”
pod patronatem Krajowej Izby Radców
Prawnych w Warszawie organizuje

XIX

Ogólnopolskie Mistrzostwa Narciarskie i Snowboardowe Radców Prawnych i Aplikantów

w Krynicy-Zdroju na stokach
Jaworzyny Krynickiej
w dniach 2–5 marca 2023 r.

Uczestnicy w pierwszej kolejności zostaną
zakwaterowani w hotelu Pegaz
(ul. Czarny Potok 28) oraz w hotelu
Jaworzyna (ul. Czarny Potok 75).

Koszt udziału w zawodach sportowych oraz
organizowanych w każdym dniu imprezach
towarzyszących mistrzostw jest podany w ogłoszeniu
na stronie <https://subsidio-venire.kirp.pl>
i obejmować będzie m.in. zakwaterowanie
i wyżywienie od obiadokolacji 2 marca 2023 r.
do śniadania 5 marca 2023 r.

Zgłoszenia przyjmowane są do
14 lutego 2023 r.

Dodatkowe informacje na stronie
<https://subsidio-venire.kirp.pl>
lub w godz. 9.00–17.00
pod nr. tel. 451 508 100.
Ewentualne pytania prosimy
kierować pod adresem
e-mail: subsidiovenire@kirp.pl

UWAGA!

Organizatorzy zastrzegają sobie możliwość zmian
w programie także ze względu na warunki pogodowe,
o czym uczestnicy zostaną powiadomieni z niez-
będnym wyprzedzeniem.

Organizator zastrzega sobie prawo zmiany terminu
wydarzenia lub jego całkowitego odwołania, wpro-
wadzenia zaostrzonych rygorów bezpieczeństwa
sanitarnego w szczególności z uwagi na zagrożenie
wynikające z obowiązującego stanu zagrożenia epi-
demicznego SARS-CoV-2.

W związku z obowiązującym stanem zagrożenia epi-
demicznego uczestnicy imprezy są zobowiązani do
przestrzegania w trakcie jej trwania wszelkich obo-
wiązujących wymogów sanitarnych określonych
obowiązującymi przepisami prawa, a także do za-
opatrzenia się w niezbędne artykuły ochronne oraz
środki dezynfekcyjne.

**Serdecznie zapraszam wszystkich
lubiących sporty zimowe i dobrą zimową
zabawę do udziału w tej imprezie.**

Prezes zarządu
Fundacji Radców Prawnych „Subsidio Venire”
Michał Korwek

NIE TYLKO „COŚ DO UKRYCIA”

Rozmowa z Iwoną Kowalską, poetką, pisarką i blogerką,
radcą prawnym z OIRP w Kielcach.

■ Pani książka „Coś do ukrycia” zaskakuje. Bawi i jednocześnie zmusza do refleksji. Jak powiedział klasyk – „z samych siebie się śmiejecie”. Skąd pomysł?

Nie miałam jakiegoś konkretnego planu, choć zawsze lubiłam pisać. Właściwie to fabuła sama pojawiła się w mojej głowie i po prostu ją spisałam. Jak pan czytał, w takiej trochę zabawowej konwencji. Zapewne była to odskocznia od pracy radcy prawnego, która nie jest szczególnie zabawna. A mówiąc poważniej: wymaga wiele wysiłku, zaangażowania i odpowiedzialności.

■ Nie obawiała się pani, że pani klienci ze zdziwieniem przyjmą żartobliwą formułę tej powieści. No bo jak to: radca prawny i takie krotkowile...

Raczej bałam się, czy książka zyska czytelników. Autor ma tylko taką alternatywę: albo się spodoba, albo nie. Moi znajomi z pracy bardzo mnie dopingowali w pisaniu, dopytywali i... w końcu czytali. To było i jest bardzo miłe. Byłam bardzo zadowolona z tego, że udało mi się tę powieść skończyć. Bo trzeba doprowadzać do końca to, co się zaczęło. Często rozmieniamy się na drobne, gonimy za kolejnymi celami, zamiast skupiać się na czymś dla nas najważniejszym. To jest już prosta droga do chaosu. Pisanie książki nauczyło mnie takiego precyzyjnego sposobu myślenia. Choć z drugiej strony zawsze się obawiałam, że jak za bardzo zaangażuję się w pisanie, to może na tym stracić praca zawodowa – taki nieustannie zaciągnięty hamulec. Na razie jednak jestem autorką jednej książki, ciągle nie uważam się za pisarkę.

■ Zawsze można pisać pod pseudonimem...

Kiedyś myślałam, że byłoby to nieuczciwe wobec samej siebie i czytelników. Dziś wydaje mi się to ciekawym rozwiązaniem dylematu: poważny radca prawny i lekkie, zabawowe treści. Sądzę, że byłoby mi łatwiej pisać – nie miałabym tego podświadomego, ale ciągłego odniesienia do pracy zawodowej. Ostałyby te wszystkie blokady, obawy o pracę. Te obszary byłyby wyraźnie oddzielone.

■ Śmiech jest dobry na wszystko?

Może nie na wszystko, ale na wiele. Uważam, że dobra rozrywka, śmiech właśnie, może łączyć, a nie dzielić. To w dzisiejszych czasach jest bardzo cenne. Co nie znaczy, że powinniśmy być wobec wszystkich pojawiających się problemów neutralni. Ale szukajmy tego, co łączy, a nie dzieli. I tego szukałam, pisząc „Coś do ukrycia” – trochę uśmiechu i radości.

■ Ale „radca prawny” brzmi dumnie...

Brzmi dumnie, ale i zobowiązuje. Często słyszałam, że radca prawny powinien więcej niż inni. I w jakimś sensie tak właśnie jest. Nie może uczyć się na błędach, bo wtedy ucierpi jego klient. Dlatego tak ważna jest dla młodego prawnika dobra relacja z mądrym patronem. To od niego zależy, czy świeżo upieczony radca prawny znajdzie swoje miejsce na bardzo

Fot. Archiwum Iwony Kowalskiej

IWONA KOWALSKA

Jest absolwentką prawa na Wydziale Prawa UMCS w Lublinie oraz studiów podyplomowych w zakresie ekonomii; obecnie doktorantka na wydziale prawa macierzystej uczelni, radca prawny, pisarka i poetka. Autorka wydanej w 2018 r. powieści „Coś do ukrycia” i kilkudziesięciu wierszy publikowanych na autorskim blogu <https://iwonakowalska.pl/>. Partner w Kancelarii Radców Prawnych Kocańda Kowalska Marek i Partnerzy. Specjalizuje się w prawie samorządu terytorialnego, pomaga jednostkom samorządu terytorialnego, zakładom budżetowym, szkołom oraz innym instytucjom z sektora finansów publicznych we wszystkich aspektach ich działalności. Jest wykładowcą prawa administracyjnego oraz autorem wielu publikacji z zakresu prawa samorządowego. Autorka bloga „Prawo samorządowe” – <https://prawosamorzadowe.pl/>.

wymagającym rynku prawniczym. Zawsze starałam się, aby moi aplikanci byli dobrze przygotowani, by oprócz merytorycznej wiedzy poznali także tzw. miękkie umiejętności.

■ Wiem, że kolejna powieść już jest prawie gotowa. O czym przeczytamy tym razem?

Tak, jest już blisko końca, tym razem w nieco poważniejszym klimacie. Tak w ogóle to kiedyś miałam plan, by „Coś do ukrycia” miało swoją kontynuację: sądziłam, że będą trzy tomy przygód Julki, Baśki i znajomych. Uznałam jednak, że ta konwencja już się wyczerpała. Stąd powieść o prawniku, który... traci pamięć.

■ Jak pogodzić pisanie – jest pani także twórcą wierszy i krótkich form literackich – z pracą zawodową i... domową? Najprostsza odpowiedź: praca zawodowa ma zawsze priorytet. A nie ma nigdy końca. Samo pisanie książki to żmudna praca wymagająca skupienia i czasu. Bardzo trudno jest to robić, gdy ma się tak wyczerpujące i odpowiedzialne zajęcie, jakim jest zawód radcy prawnego. Wszyscy wiemy, że nie

Te same sny bym miała
 Gdybyś nie istniała
 W te same żagle łapałabym wiatr
 Te same ścieżki bym wydeptywała
 Tak samo gniewała się na świat
 Ten sam niepokój budziłby mnie w nocy
 Te same myśli przynosiłby świt
 Te same ucieczki
 Te same powroty
 Ten sam o sobie tworzyłabym film
 Nie rzadziej bym się śmiała
 Nie częściej płakała
 Ale wszystko to
 Na nic
 Gdybyś
 Nie istniała

Cieszyło jak mało co,
 gdy nagle odkryłam ją:
 Zdolność do takiej miłości,
 co nie oczekuje wzajemności.
 A teraz – cieszy do teraz,
 że wiem już jak to jest,
 gdy życia zaczyna cię uczyć od nowa
 ktoś
 kto od ciebie się uczył
 wymawiać pierwsze słowa

Nic o sobie nie wiedzieć
 Nie bać się nieistnienia
 Przed nikim nie kryć marzeń
 Nikogo nie oceniać
 Nie przejmować się niczym
 Nie mieć „ale” żadnego
 Nikomu nie zazdrościć
 I cieszyć się z niczego
 Niczyich nie podważać słów

Jak dziecko
 Znów

Iwona Kowalska

wystarczy zamknąć drzwi firmy. Ta praca angażuje nas nawet podświadomie. Efekt jest taki, że nawet gdy wieczorem odpalam komputer, to nie po to, by pisać kolejny rozdział, ale raczej pozew. To jest mój codzienny wybór. I jest łatwy do rozstrzygnięcia: interes klienta ma zawsze pierwszeństwo. A czasu wymaga także dom: dzieci niby już dorosłe, ale przecież nas potrzebują. Muszę jednak jakoś wygospodarować czas także na literaturę.

Pracuję w zawodzie prawnika już ponad 20 lat, z czego 11 lat jako radca prawny. Może trzeba trochę zwolnić? Znaleźć czas na pisanie. Na razie to tylko takie nie do końca sprecyzowane marzenie, ale...

■ **Ale z literatury mogą wyżyć bardzo nieliczni.**

Oczywiście trudno jest utrzymać się z pisania powieści czy wierszy i wcale nie mam takiego zamiaru. Nie widzę się (jeszcze?) siedzącej na rozświetlonej słońcem werandzie,

z kubkiem aromatycznej kawy i komputerem, który prawie sam wysnuwa kolejne rozdziały kolejnej powieści. Poznałam świat wydawców, wiem, jakimi kryteriami się kierują, co jest dla nich najważniejsze. To bardzo trudny, chciałoby się powiedzieć – bezwzględny rynek. I ta wiedza doprowadziła mnie do pomysłu, by samemu wydać swoją kolejną pozycję. Zobaczmy, co z tego wyjdzie.

■ **W jednym z wywiadów powiedziała pani, że literackie pomysły pojawiają się często w trakcie jazdy samochodem.** Tak, to prawda. Mieszkam w niewielkiej miejscowości w pobliżu Gór Świętokrzyskich. Właściwie prawie z każdego miejsca widać górujący nad okolicą Świąty Krzyż. Kancelarię mam w Kielcach, obsługuję też lokalne samorzady, więc właściwie codziennie przemierzam te wspaniałe, zielone okolice. Te podróże dają wytchnienie i natchnienie. Lubię też dalsze wyprawy, planuję przejechanie 17 najpiękniejszych tras Europy. Trzy z nich już za mną. Czasem w trakcie przejażdżki powstaje wiersz.

■ **Właśnie! Są jeszcze wiersze i fraszki, małe formy na www.iwonakowalska.pl. Wśród nich rozmowy z psem szczególnie mi bliskie, bo też lubię pogadać z moimi fu-trzanymi przyjaciółmi.**

Moje wiersze, pisane od przypadku do przypadku, żyją w internecie i pewnie żyć w bezmiarze sieci będą jeszcze długo, ale to jednak byt nieco ulotny. Bliscy namawiają mnie, by wydać te małe formy, by nie uciekły, nie rozmyły się w internetowej studni bez dna. By jednak stały się pamiątką, która kiedyś będzie też wspomnieniem.

■ **Jest pani także autorką bloga prawniczego „Prawo samorządowe, o samorządzie gminnym inaczej”. Media społecznościowe to chyba już dziś podstawowa forma komunikacji?**

Mój blog, który jest też na Facebooku, pozwala mi łączyć pravo z moją potrzebą kreacji. Specjalizuję się w prawie samorządowym i dzielę się swoimi doświadczeniami. Ten blog, który nawet ze swojej definicji nie wymaga szczególnej dbałości o aktualność, jednak owocuje obfitą korespondencją, wymianą e-maili. W jego obszarze działa zamknięta grupa dyskusyjna. Ale w blogu nie wypowiadam się na tematy aktualne. Już chyba wspomniałam, że nie jestem „wojującym” radcą prawnym. Czasami dziennikarze proszą o taki komentarz, ale ja uważam, że byłoby to niekorzystne dla klienta. Ważne jest, aby kierownik jednostki, którą obsługuję, spał spokojnie, a nie zastanawiał się, co ja na jakiś temat powiedziałam publicznie. A co myślę, to już tylko ja wiem.

■ **Ma pani swoją ulubioną książkę?**

Nie, a może lepiej powiedzieć, że mam ich kilka. Ciągłe mam głód nowych rzeczy, szukam ich. I czytam.

■ **Na swojej stronie napisała pani: „Dużo czytam, mało śpię. Wierszami uszczelniam oczy, gdy życie wieje zbyt mocno. Spisuję historie, które pojawiają się same, prosząc nachalnie o uwagę. Ponieważ życie codzienne robi to samo, wciąż mam za sobą tylko jedną wydaną powieść”. A ja dodam: czekamy więc na kolejną.**

Czuję, że chyba nie mam już wyboru.

■ **I o to właśnie mi chodziło. ■**

Rozmawiał Krzysztof Mering

HIC SUNT DRACONES, CZYLI SOFT SKILLS

Określenie *Hic sunt dracones* („tutaj są smoki”) na dawnych mapach oznaczało terytoria niebezpieczne dla żeglarzy, było niczym znak drogowy „uwaga, niebezpieczeństwo”. Znak smoka umieszczali kartografowie na nieznanach terytoriach – czyli niebezpiecznych, ponieważ powszechnie było wiadomo, że prawdopodobieństwo spotkania tam smoka jest dużo większe niż w Londynie czy Amsterdamie. Średniowieczna kartografia jest znakomitym przykładem lęku przed nieznanym.

MACIEJ BOBROWICZ

Prezes Krajowej Rady Radców Prawnych w latach 2007–2010, 2010–2013 i 2016–2020
Fot. Piotr Gilarski

Soft skills – te dwa wyrazy wywołują u niektórych osób alergiczną reakcję.

Na jednej z debat udowodniano, że nie ma definicji kodeksowej czegoś takiego jak *soft skills*. Zastanawiano się nad niewłaściwością obco brzmiącego określenia (bo przecież język polski pozwala nazwać je umiejętnościami miękkimi). Inni podchodzili do problemu drobniawo, rozważając, jak bardzo one są „miękkie”. Jeszcze inni dochodzili do wniosku, że ponieważ są różne interpretacje tego określenia, to szkoda na nie czasu, a wszelka debata jest przedwczesna.

A gdyby te opisane przeze mnie dyskusje nie koncentrowały się na dwóch słowach *soft skills*, lecz potrafiły skupić się na prawdziwym problemie, jakim są kompetencje profesjonalnych prawników? I gdyby postawić pytanie: jakie kluczowe umiejętności winien mieć profesjonalny prawnik? Może byłoby łatwiej? Gdyby zerknąć do pewnego obszernego dokumentu powstałego niemal ponad 40 lat temu w American Bar Association, będącego wynikiem pracy wielu wybitnych przedstawicieli tej organizacji i odpowiedzią na pytanie, czego powinniśmy uczyć młodych prawników, to znaleźlibyśmy odpowiedź na nasze dylematy. Skoncentruję się tylko na trzech umiejętnościach: komunikacji, przekonywaniu i negocjacjach.

Komunikacja? Zdziwi się wielu z nas. Jak to? Przecież na studiach każdy z nas uczył się logiki. Czego jak czego, ale komunikacji uczyć się nie musimy. To jakaś przesada i fanaberia. Sprawdźmy zatem. Lekarzy uczy się przeprowadzania wywiadu z pacjentem, bo od tego zależy diagnoza i leczenie, czyli zdrowie i życie tego pacjenta. Kto słyszał o metodzie „lejką” dotyczącej strategii zadawania pytań w trakcie wywiadu prawnika z klientem? Słymiemy raczej ze składania oświadczeń niż słuchania i zadawania pytań. A przecież pytania to nie tylko sposób zdobywania informacji od klienta, którego widzimy po raz pierwszy w kancelarii czy w trakcie procesu negocjowania. Obserwuję to (jako mediator od ponad 15 lat)

i delikatnie mówiąc, ta kompetencja jest w powijkach. Pełnomocnicy prezentują stanowiska, czyli mówią, czego chcą, i czekają na ustępstwa drugiej strony. A czego chce druga strona – nie wiadomo, bo... nikt nie zapytał. Ale przecież wcześniej, komunikując się z drugą stroną, trzeba zbudować zaufanie. Bez zaufania nie ma dobrej rozmowy ani jakiegokolwiek porozumienia. Bał, ale jak to zrobić? Właśnie...

Kolejna kompetencja – przekonywanie. Ktoś słyszał może o jakimkolwiek szkoleniu dla prawników z tego zakresu? Bo ja nie. Nie ma potrzeby – nie ma szkolenia. A przecież od przekonywania zależy wszystko: nasza praca, nasze wynagrodze-

Fot. Adobe Stock

nie, wygrana w procesie czy negocjacjach. Nieskomplikowane praktyczne ćwiczenie na warsztatach negocjacji (które prowadziłem przez prawie 15 lat), a dotyczące przekonywania, „oblewa”... 95% uczestników.

I na deser trzecia kompetencja – negocjacje. Nie szkolimy się, bo mamy to we krwi i jesteśmy trochę jak pan Jourdain w sztuce Moliera: „Daję słowo, zatem już przeszło 40 lat mówię prozą, nie mając o tym pojęcia”. Kiedyś z życzliwości mojemu dobremu znajomemu rekomendowałem szkolenie z negocjacji, nie mogąc patrzeć na jego nieustanne porażki, jednak usłyszałem: „Macieju, ja tyle negocjuję, że nie potrzebuję już żadnego szkolenia z negocjacji”. Negocjujemy tak samo, jak Jourdain mówił prozą? Czy może negocjujemy, nie mając na temat negocjacji pojęcia.

Chowanie głowy w piasek i niedostrzeganie wagi problemu niczego nie zmienia. Deprecjonowanie tych umiejętności i wskazywanie, że liczy się tylko prawnicza wiedza, wydaje się nieco spleśniałym i średniowiecznym poglądem. Jak smoki na mapach. ■

PROBLEMY PRAWNE?

**Nie szukaj
ucieczki**

szukajradcy.pl

- Sprawy sądowe
- Prawo cywilne
- Prawo gospodarcze
- Prawo karne
- Prawo administracyjne

KRAJOWA IZBA
RADCÓW PRAWNYCH

SUBSIDIO VENIRE
Fundacja Radców Prawnych

Przekaż 1,5%
na rzecz Fundacji
Radców Prawnych
„Subsidio Venire”

Podczas rozliczania podatku PIT za rok 2022 podatnicy mają możliwość przekazania nie 1% jak dotychczas, lecz 1,5% swojego podatku na organizację pożytku publicznego. Zwracamy się z prośbą o przekazanie go na rzecz Fundacji Radców Prawnych „Subsidio Venire”, która wspiera radców prawnych i ich rodziny w trudnej sytuacji życiowej.

Aby przekazać 1,5% swojego podatku dla Fundacji Radców Prawnych „Subsidio Venire”, należy w ostatecznych rubrykach zeznania podatkowego wpisać nazwę: Fundacja Radców Prawnych „Subsidio Venire” oraz numer KRS 0000326684.

– Z ubiegłorocznej zbiórki 1% podatku fundacja otrzymała 10 531,50 zł. Z zebranych środków wsparcie finansowe otrzymało 40 radców prawnych, na łączną kwotę 20 300 zł – poinformował prezes fundacji Michał Korwek. – Pozostała część środków przeznaczonych dla potrzebujących pochodziła z zysku osiągniętego przez fundację. Członkowie zarządu fundacji nie pobierają za swoją działalność żadnego wynagrodzenia.

Oprócz wsparcia finansowego fundacja organizuje również szkolenia i spotkania integracyjne dla radców prawnych. W ubiegłym roku fundacja zorganizowała cztery szkolenia w Krynicy-Zdroju, dwa w Kołobrzegu i jedno w Zakopanem, a także takie wydarzenia jak XVIII Ogólnopolskie Mistrzostwa Narciarskie i Snowboardowe Radców Prawnych i Aplikantów w Krynicy-Zdroju, XII spotkanie integracyjne „Mazury Cud Natury” w Mikołajkach, XXI Ogólnopolskie Mistrzostwa Radców Prawnych i Aplikantów w Tenisie w Gdyni oraz XVIII Ogólnopolski Rajd Bieszczadzki Radców Prawnych w Bystrem k. Baligrodu.

Szczegóły na temat planowanych w 2023 r. przez Fundację Radców Prawnych „Subsidio Venire” szkoleń oraz imprez integracyjnych:

<https://subsidio-venire.kirp.pl/>

Darowizna na rzecz
Fundacji Radców Prawnych
„Subsidio Venire”

Oprócz 1,5% podatku Fundację Subsidio Venire można wesprzeć, przekazując darowiznę na nr rachunku bankowego fundacji:

BNP Paribas Bank Polska S.A.
20 1750 0012 0000 0000 3860 3027.

Fundacja Radców Prawnych „Subsidio Venire” funkcjonuje nieprzerwanie od 2009 r. Od początku działalności wspiera przedstawicieli samorządu radcowskiego zarówno finansowo, jak również materialnie.

**DODATEK
DLA
APLIKANTÓW**

NOWE PYTANIA
NA KOŁOKWIA USTNE

DWUMIESIĘCZNIK
SAMORZĄDU
RADCÓW PRAWNYCH

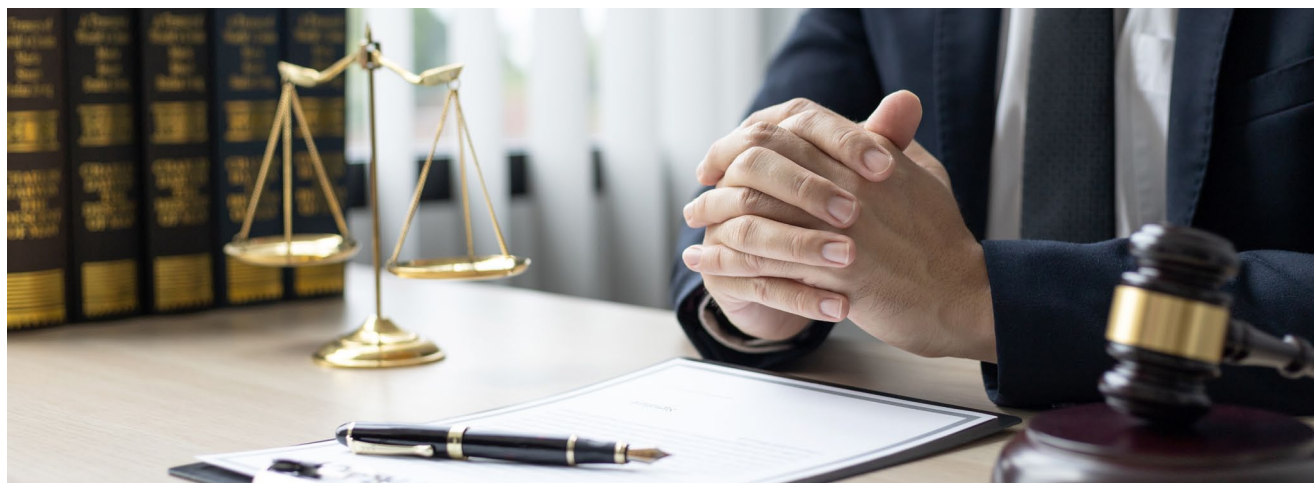

RADCA PRAWNY

Nr 205/2023
STYCZEŃ/LUTY
ISSN 1230-1426

ZASADA RZETELNOŚCI I UCZCIWOŚCI

Fot. Adobe Stock

ZASADA RZETELNOŚCI I UCZCIWOŚCI

W katalogu podstawowych zasad wykonywania zawodu oraz wartości i obowiązków etycznych radcy prawnego (Dział II Kodeksu Etyki Radcy Prawnego) jako pierwsze zostały wymienione zasady rzetelnego i uczciwego, zgodnego z prawem, zasadami etyki zawodowej i dobrymi obyczajami wykonywania czynności zawodowych (art. 6 KERP). Podobnie jak w przypadku innych regulacji kodeksowych również i te mają odpowiednie zastosowanie do aplikantów radcowskich.

**PIOTR
OLSZEWSKI**
radca prawny
Fot. OIRP w Warszawie

Artykuł 6 KERP ma charakter generalny. Zawiera katalog przestępstw, których przestrzeganie jest wymagane przy wykonywaniu każdej czynności zawodowej przez radcę prawnego. I tak na mocy tego przepisu radcowie prawni/aplikanci radcowscy są zobowiązani do wykonywania czynności zawodowych: 1) rzetelnie, 2) uczciwie, 3) zgodnie z prawem, 4) zgodnie z zasadami etyki zawodowej, 5) zgodnie z dobrymi obyczajami. Wypełniając ten obowiązek, radcowie prawni i aplikanci radcowscy powinni 6) uwzględnić treść roty ślubowania.

UWZGLĘDNIAJĄC TREŚĆ ROTY ŚLUBOWANIA

Zgodnie z art. 6 KERP wszelkie czynności zawodowe podejmowane przez radcę prawnego/aplikanta radcowskiego podlegają ocenie, która odbywać się będzie przede wszystkim przez pryzmat treści złożonego uroczystego ślubowania.

Jak wiemy, rozpoczęcie szkolenia na aplikacji jest poprzedzone wypełnieniem odpowiednich formalności. Zgodnie z wymogami ustawy o radcach prawnych aplikacja rozpoczyna się od wpisania na listę aplikantów oraz złożenia uroczystego ślubowania przed Dziekanami Rad okręgowych izb radców prawnych. Rota ślubowania, poza ogólnymi wartościami związanymi z wykonywaniem zawodu czy posiadaniem statusu aplikanta, zawiera wiele wskazówek na temat celu aplikacji.

„Ślubuję uroczyście, że jako aplikant radcowski przyczynić się będę do ochrony i umacniania porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązki aplikanta wypełniać sumiennie i zgodnie z przepisami prawa, zachować tajemnicę zawodową, postępować godnie i uczciwie, kierując się zasadami etyki radcy prawnego i sprawiedliwości”.

Ślubowanie aplikanta to symboliczny moment na ścieżce uzyskania w przyszłości uprawnień do wykonywania zawodu radcy prawnego. To także pierwszy moment, przy którego okazji warto o refleksję nad wartościami ściśle związanymi z uzyskaniem statusu aplikanta, a następnie radcy prawnego.

Zgodnie z ogólnymi regulacjami zawartymi w ustawie o radcach prawnych celem aplikacji radcowskiej jest przygo-

towanie aplikanta do należytego i samodzielnego wykonywania zawodu radcy prawnego, w szczególności wykształcenie umiejętności z zakresu zastępstwa procesowego, sporządzania pism, umów i opinii prawnych oraz przyswojenie zasad wykonywania zawodu.

Natomiast celem szkolenia – o czym mówi już Regulamin odbywania aplikacji – jest w szczególności pogłębienie i aktualizacja wiedzy prawniczej, praktyczne zaznajomienie aplikantów z zasadami wykonywania zawodu radcy prawnego i czynnościami wchodzącymi w jego zakres oraz przygotowanie do prowadzenia samodzielnej praktyki zawodowej, zaznajamianie aplikanta z zasadami etyki zawodowej zobowiązującymi radcę prawnego do godnego wykonywania zawodu jako zawodu zaufania publicznego, a także należyte przygotowanie aplikantów do egzaminu zawodowego.

Od dnia złożenia ślubowania każdy aplikant staje się członkiem samorządu radców prawnych. Samorząd ma natomiast za zadanie zapewniać warunki do wykonywania zadań radców prawnych określonych w ustawie, reprezentować radców prawnych i aplikantów oraz chronić ich interesy zawodowe. Rolą samorządu jest również współdziałanie w kształtowaniu i stosowaniu prawa, przygotowywanie aplikantów do należytego wykonywania zawodu radcy prawnego oraz realizowanie zadań z zakresu doskonalenia zawodowego radców prawnych i nadzorowanie należytego wykonywania zawodu przez radców prawnych.

RZETELNIE

Zasada rzetelności jest powiązana z takimi obowiązkami zawodowymi, jak niezależność i niezawistość radcy prawnego, a także z zakazem udzielania pomocy prawnej, która ułatwiłaby popełnienie przestępstwa lub wskazywałaby możliwość uniknięcia odpowiedzialności karnej. Niezależność radcy prawnego jest w tym przypadku gwarancją rzetelności doradztwa prawnego, która dzięki niej nie będzie opierać się na życzeniach lub sugestiach klienta, lecz na wiedzy prawniczej i doświadczeniu samego prawnika. Zasada rzetelności ma zastosowanie przede wszystkim do roli doradcy prawnego, ale jest ważna także w przypadku innych ról zawodowych radców prawnych. Zasada ta jest jedną z podstawowych zasad etyki prawniczej. Polega ona na ochronie zaufania do prawnika przez wszechstronne wyjaśnienie klientowi jego sytuacji prawnej i jest źródłem niektórych obowiązków zawodowych prawników (zob. P. Skuczyński, *Rzetelność porad prawnych* [w:] *Leksykon etyki prawniczej*).

UCZCIWIE

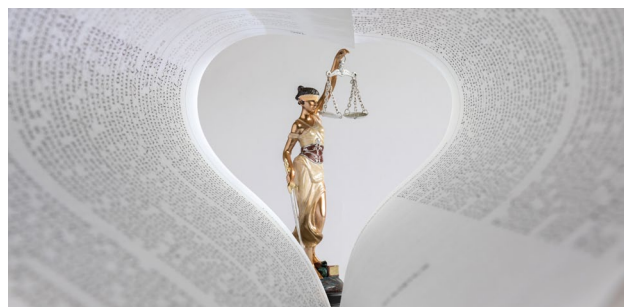
Uczciwe wykonywanie obowiązków zawodowych to takie, w których priorytetem jest szacunek dla prawa i przyjętych zasad, cudzej własności i brak zdolności do oszustwa. Naruszenie tak sformułowanych obowiązków wykonywania czynności zawodowych może przejawiać się w zaniedbaniach w wykonywaniu obowiązków, lekceważącym stosunku do obowiązujących przepisów prawa, bagatelizowaniu postawionych przed radcą prawnym zadań czy spoczywających na nim ciężarów, a nawet niewłaściwej czy niedostatecznej organizacji pracy własnej czy osób, z których

wsparcia radca prawny korzysta przy wykonywaniu zawodu (*Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz 2021*, wyd. 3, red. Tomasz Scheffler).

ZGODNIE Z PRAWEM

Wykonywanie przez radcę prawnego czynności zawodowych zgodnie z prawem może być rozpatrywane na wielu płaszczyznach. Przez „prawo” powinno się rozumieć każdy obowiązujący przepis prawa powszechnie obowiązującego – a także przepisów prawa samorządowego.

Komentatorzy zwracają uwagę, że w omawianym postanowieniu KERP chodzi o obowiązek wykonywania czynności zawodowych zgodnie z prawem, a nie o ogólny obowiązek przestrzegania prawa przez radcę prawnego. Biorąc to pod uwagę, generalnie rozumianą kategorię „prawo” ograniczymy do tych przepisów, które wiążą radcę prawnego w ramach wykonywania jego czynności zawodowych. W konsekwencji o naruszeniu art. 6 KERP można mówić jedynie wówczas, gdy dany

Fot. Adobe Stock

przepis można zakwalifikować do tej kategorii (*Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz*, red. T. Jaroszyński, A. Sękowska, P. Skuczyński, Warszawa 2022). Jednocześnie zwraca się uwagę, że w odniesieniu do wykonywania prawniczych zawodów zaufania publicznego do istotnych wartości należy pełne i integralne respektowanie prawa, w tym zwłaszcza przestrzeganie wartości konstytucyjnych (w ich hierarchii) oraz dyrektyw postępowania (wyrok TK z 2 lipca 2007 r., K 41/05). Nie oznacza to także, że naruszenie przez radcę prawnego prawa w zakresie niezwiązanym z wykonywaniem zawodu pozostaje bez znaczenia z punktu widzenia zasad etyki zawodowej. Należy bowiem pamiętać o treści art. 11 KERP, w którego myśl radca prawny jest obowiązany dbać o godność zawodu nie tylko przy wykonywaniu czynności zawodowych, lecz także w działalności publicznej i w życiu prywatnym, naruszeniem zaś godności zawodu radcy prawnego jest w szczególności takie postępowanie radcy prawnego, które mogłoby zdyskredytować go w oczach opinii publicznej lub podważyć zaufanie do zawodu radcy prawnego.

ZGODNIE Z ZASADAMI ETYKI ZAWODOWEJ

„Zasady etyki zawodu radcy prawnego” są pojęciem szerszym od KERP, który stanowi ich skodyfikowaną część. Obowiązek postępowania zgodnie z zasadami etyki zawodowej nie jest więc tożsamy z obowiązkiem

przestrzegania kodeksu i istnieje niezależnie od tego, czy taki kodeks w ogóle powstał. Zgodnie z art. 64 ustawy o radcach prawnych radcowie prawni i aplikanci radcowscy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków zawodowych. Ustawa postuluje się więc pojęciem zasad etyki, a nie pojęciem kodeksu etyki. Przykładowo można wskazać, że zasady etyki zawodowej przy wykonywaniu czynności zawodowych powinny mieć wpływ na przestrzeganie obostrzeń związanych z wykonywaniem zawodu (np. dotyczących powstrzymania się od zajęć niedopuszczalnych czy działania w warunkach konfliktu interesów, przestrzegania reguł informowania o wykonywaniu zawodu i pozyskiwania klientów). Powinny również uwzględniać relacje z innymi zawodowymi prawnikami, sądami, urzędami, ale także klientami i osobami, których czynność radcy prawnego dotyczy.

ZGODNIE Z DOBRymi OBYCZAJAMI

W jednym z orzeczeń Sąd Apelacyjny w Warszawie (VII AGa 836/18) wskazał na syntetyczną definicję dobrych obyczajów,

zgodnie z którą są nimi reguły postępowania zgodne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami.

Obowiązek wykonywania czynności zawodowych w zgodzie z dobrymi obyczajami odwołuje się do kryteriów i ocen pozaprawnych. Pojęcie to jest nieostre. Dobre obyczaje kształtowane są w sposób dynamiczny w każdym społeczeństwie, a w konsekwencji ulegają ciągłym przeobrażeniom. Za miarę wymagań w tym zakresie należy przyjąć pewien przeciętny, ogólnie akceptowany i charakterystyczny w danej grupie ludzi i w danym czasie poziom zachowania. Nie będzie zatem właściwe ani stosowanie kryteriów zbyt idealistycznych, ani też, z drugiej strony, akceptacja praktyk, nawet widocznie rozpowszechnionych, lecz ewidentnie niemieszczących się w granicach dobrych obyczajów. Ocena, czy w danej sytuacji doszło do naruszenia dobrych obyczajów, przypadnie finalnie sądowni dyscyplinarnemu, orzekającemu w danej sprawie. Przykładami oczekiwanych cech zachowania radcy prawnego, zgodnych z dobrymi obyczajami, mogą być szacunek, zrozumienie, bezinteresowność, życzliwość czy zaangażowanie (*Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz 2021*, wyd. 3, red. Tomasz Scheffler). ■

Z ORZECZNICTWA

Naczelna zasada etyki radcowskiej została wyrażona w art. 6 KERP, zgodnie z którym radca prawny obowiązany jest wykonywać czynności zawodowe rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami, pozostałe przepisy KERP zawierają natomiast zasady postępowania radcy prawnego w konkretnych sytuacjach, wskazując, jak należy zachować się w danym przypadku, aby ogólny nakaz należytej staranności polegający na uczciwości, profesjonalizmie, rzeczywistej wiedzy i przezorności został spełniony. Wszystkie te regulacje nakładają na radcę prawnego obowiązek współpracy z klientem w trakcie prowadzenia sprawy.

**Orzeczenie WSD z 30 stycznia 2019 r.
w sprawie WO-90/18**

Zaniechanie udzielenia klientowi pomocy prawnej w postępowaniu sądowym stanowi naruszenie obowiązku z art. 6 ust. 1 KERP z 2007 r., tj. obowiązku wykonywania pomocy prawnej rzeczowo i z należyłą starannością. Zaniechanie jakichkolwiek czynności zmierzających do prowadzenia przyjętej sprawy, wbrew interesowi i zamiarom klienta, zawsze oznacza naruszenie tych obowiązków i podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej.

**Orzeczenie OSD w Warszawie z 5 marca 2014 r.
w sprawie D 115/2013**

Nie ulega wątpliwości, że reprezentowanie klienta na rozprawie w sprawie, w której zakresie podjął się on świadczenia pomocy prawnej, stanowi podstawowy obowiązek zawodowy radcy prawnego wobec klienta i bez jego dopełnienia nie może być mowy o przypisaniu zachowaniu radcy prawnego walorów rzetelności i uczciwości (art. 6 KERP), a dodatkowo zachowanie obwinionej okazało się sprzeczne z prawem, tj. art. 94 § 2 k.p.c.,

z którego *a minori ad maius* wynika, że radca prawny, który nie wypowiedział pełnomocnictwa, obowiązany jest działać za stronę, chyba że mocodawca zwolni go z tego obowiązku. Działanie sprzeczne z prawem stanowi również naruszenie art. 6 KERP. Nieuiszczenie wynagrodzenia należnego radcy prawnemu – pełnomocnikowi procesowemu – przez mocodawczynię nie uzasadnia niestawiennictwa radcy prawnego na rozprawie, chyba że radca prawny wypowiedział pełnomocnictwo, a jego działanie jest zgodne z art. 94 § 2 k.p.c.

**Orzeczenie WSD z 29 kwietnia 2021 r.
w sprawie WO 156/20**

Obwiniona pomimo reprezentowania klientki w sprawie dochodzenia odszkodowania za wypadek komunikacyjny przez cały okres świadczenia pomocy prawnej nie informowała pokrzywdzonej o stanie sprawy, nie stawiała się na posiedzenie z wniosku swojej klientki w sprawie o zawezwanie Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego do próby ugodowej, czym działała na szkodę klientki, doprowadzając do umorzenia postępowania przez sąd rozpoznający sprawę. Nadto nie podjęła żadnej innej czynności procesowej w celu wywiązania się z przyjętego zlecenia oraz uchylała się skutecznie od zwrotu pokrzywdzonej dokumentów mimo jej wielokrotnych próśb. Poprzez powyższe działania obwiniona sprzeniewierzyła się zasadzie rzetelności oraz uczciwości sprecyzowanych łącznie w art. 6 KERP, które nakazują radcy prawnemu sumienne świadczenie pomocy prawnej wzbudzające zaufanie klienta, w tym rzeczywiste informowanie go o stanie jego sprawy oraz podejmowanie czynności zmierzających do ochrony jego praw. Zaniechanie podjęcia przez obwinioną dalszych czynności związanych ze sprawą wbrew interesowi i woli klienta wypełnia znamiona przewinienia dyscyplinarnego.

**Orzeczenie OSD w Warszawie z 28 maja 2021 r.
w sprawie D 63/20**

NOWE PYTANIA NA KOLOKWIA USTNE

Zgodnie z Regulaminem odbywania aplikacji radcowskiej Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych podjęło 23 grudnia 2022 r. uchwałę w sprawie ogłoszenia zbiorów pytań na kolokwia ustne w roku szkoleniowym 2023. Pytania opracowali eksperci współpracujący w tym zakresie z Komisją Aplikacji Krajowej Rady Radców Prawnych, z uwzględnieniem zakresu i struktury kolokwii określonych w programie aplikacji.

**PIOTR
OLSZEWSKI**
radca prawny
Fot. OIRP w Warszawie

Z uchwały Prezydium KRRP wynika, że aplikanci pierwszego roku będą musieli nauczyć się 149 pytań z zakresu prawa pracy i 82 pytań z prawa ubezpieczeń społecznych. Aplikanci drugiego roku mają do opanowania 150 pytań z Kodeksu spółek handlowych i 72 pytania z prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego. Dla trzeciego roku przygotowano łącznie 150 pytań – po 50 z etyki radcy prawnego, zasad wykonywania zawodu oraz z zakresu organizacji i funkcjonowania samorządu radców prawnych.

Kolokwium w formie ustnej będzie polegało na udzieleniu odpowiedzi na trzy pytania wylosowane przez aplikanta z powyższych zbiorów pytań. Podczas zdawania kolokwium członkom komisji przysługuje prawo zadawania aplikantowi dodatkowych pytań w zakresie wiążącym się z wylosowanymi zagadnieniami. Aplikanta obowiązuje znajomość stanu prawnego na dzień przeprowadzania kolokwium.

W tym samym dniu Prezydium KRRP podjęło uchwałę w sprawie ogłoszenia wykazu aktów prawnych, których znajomość jest wymagana od aplikanta na zajęciach z poszczególnych przedmiotów i stanowi o zakresie obowiązującym na kolokwium w roku szkoleniowym 2023.

Podobnie jak w poprzednim roku znaczna część pytań na kolokwia ustne przybrała formę minikazusów.

EGZAMIN RADCOWSKI 2023

Minister Sprawiedliwości na podstawie art. 36(1) ust. 9 i art. 36(2) ust. 1 ustawy o radcach prawnych, w porozumieniu z Krajową Radą Radców Prawnych, wyznaczył termin egzaminu radcowskiego dla osób, które odbyły aplikację radcowską i otrzymały zaświadczenie o jej odbyciu, oraz dla osób uprawnionych do przystąpienia do egzaminu radcowskiego

bez odbycia aplikacji. Kolejny egzamin radcowski odbędzie się w dniach 25–28 kwietnia 2023 r.

25 kwietnia 2023 r. odbędzie się część pierwsza egzaminu, obejmująca rozwiązanie zadania z zakresu prawa karnego. 26 kwietnia część druga, obejmująca rozwiązanie zadania z zakresu prawa cywilnego lub rodzinnego. 27 kwietnia rozwiązujący zmierzą się z zadaniem z zakresu prawa gospodarczego, a 28 kwietnia z dwoma zadaniami – z zakresu prawa administracyjnego i zasad wykonywania zawodu lub zasad etyki.

Wnioski o dopuszczenie do egzaminu radcowskiego należy składać do 11 marca 2023 r. – przez osoby uprawnione do przystąpienia do egzaminu radcowskiego bez odbycia aplikacji – oraz do 4 kwietnia 2023 r. – przez osoby, które odbyły aplikację radcowską.

Opłata egzaminacyjna wynosi w tym roku 2792 zł.

Zgodnie z treścią art. 36(2) ust. 2 ustawy o radcach prawnych wnioski o dopuszczenie do egzaminu radcowskiego aplikanci radcowscy składają do komisji egzaminacyjnej na obszarze właściwości rady okręgowej izby radców prawnych, w której odbyli aplikację radcowską. Osoby uprawnione do przystąpienia do egzaminu radcowskiego bez odbycia aplikacji składają wniosek do komisji egzaminacyjnej na obszarze właściwości rady okręgowej izby radców prawnych właściwej ze względu na ich miejsce zamieszkania, a w przypadku braku miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – do wybranej komisji egzaminacyjnej.

Szczegóły dotyczące składania wniosków znajdują się w ogłoszeniu Ministra Sprawiedliwości.

EGZAMIN WSTĘPNY NA APLIKACJĘ RADCOWSKĄ 2023

Departament Zawodów Prawniczych Ministerstwa Sprawiedliwości poinformował, że przeprowadzenie egzaminów wstępnych na aplikację: adwokacką, radcowską, notarialną oraz komorniczą w roku 2023 jest planowane na 30 września 2023 r. (sobota).

Oficjalne ogłoszenia o egzaminach wstępnych Minister Sprawiedliwości zamieści do 30 czerwca 2023 r. w Biuletynie Informacji Publicznej. ■